

Būvniecība, ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde

(mācību palīgmateriāls)

Mācību palīgmateriāls ir vērsts uz nodarbināto drošības un veselības aizsardzības uzlabošanu un darba vides sakārtošanu atbilstoši darba aizsardzības un darba tiesību prasībām. Dotajā palīgmateriālā ir ietverta informācija par:

1. Nozarē notikušo nelaimes gadījumu darbā un arodslimību statistiskie dati;
2. Nelaimes gadījumi darbā un arodslimības, to galvenie cēloņi;
3. Praktiski piemēri par nozares uzņēmumos notikušo nelaimes gadījumu izmeklēšanas kārtību un specifiku;
4. Nozarē izmantotās tehnoloģijas, specifiskie darbi, t.sk. izmantojamās bīstamās iekārtas un darba aprīkojums, drošības prasības aprīkojumam;
5. Darba aizsardzības sistēmas organizācija nozares uzņēmumā;
6. Darba vides riski nozarē, to samazināšanas un novēršanas organizatoriskie un tehniskie pasākumi;
7. Darba vides risku novērtēšana nozarē. Darba aizsardzības pasākuma plāna izstrāde, darba vides laboratoriskie mērījumi nozarē un nepieciešamo darba vides faktoru laboratorisko mērījumu noteikšanas metodika;
8. Individuālie aizsardzības līdzekļi nozarē, to veidi un raksturlielumi, izvēle, lietošana, uzglabāšana un pārbaude;
9. Drošības zīmes un to lietošana;
10. Obligātās veselības pārbaudes un to organizēšanas kārtība, kaitīgo darba vides faktoru noteikšana;
11. Apmācības prasības nozarē;
12. Specifiskās ugunsdrošības prasības un praktiskie piemēri;
13. Rīcība ārkārtas situācijā un tās organizēšana nozarē.

Teorijas noslēgumā ir iespēja novērtēt darba aizsardzības situāciju un iespējamos riskus konkrētajā nozarē ar praktiskiem darba uzdevumiem un testiem, kā arī informatīvi plakāti saistošajā nozarē.

Specializēto darba aizsardzības apmācību programmu mācību metodiskais palīgmateriāls

RISKI UN TO NOVĒRŠANA

BŪVniecība

IEGUVES RŪPNIECĪBA

KARJERU IZSTRĀDE

Valsts darba inspekcija

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

BŪVniecības, Ieguves rūpniecības un karjeru izstrādes nozarē pastāvošie darba vides riski, to novēršanas un samazināšanas pasākumi

NOZARI REGULĒJOŠIE TIESĪBU AKTI

- 20.06.2001. likums "Darba aizsardzības likums"
- 20.06.2001. likums "Darba likums"
- 24.09.1998. likums "Par bīstamo iekārtu tehnisko uzraudzību"
- 10.08.2010. MK not. Nr. 749 "Apmācības kārtība darba aizsardzības jautājumos"
- 02.10.2007. MK not. Nr. 660 "Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība"
- 10.03.2009. MK not. Nr. 219 "Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude"
- 20.08.2002. MK not. Nr. 372 "Darba aizsardzības prasības lietojot individuālos aizsardzības līdzekļus"
- 25.02.2003. MK not. Nr. 92 "Darba aizsardzības prasības, veicot būvdarbus"
- 18.03.2014. MK not. Nr. 143 "Darba aizsardzības prasības, strādājot augstumā"
- 28.04.2009. MK not. Nr. 359 "Darba aizsardzības prasības darba vietās"
- 28.05.2002. MK not. Nr. 206 "Noteikumi par darbiem, kuros aizliegts nodarbināt pusaudžus, un izņēmumi, kad nodarbināšana šajos darbos atļauta saistībā ar pusaudža profesionālo apmācību"
- 15.05.2007. MK not. Nr. 325 "Darba aizsardzības prasības saskarē ar ķīmiskajām vielām darba vietās"
- 13.04.2004. MK not. Nr. 284 "Darba aizsardzības prasības nodarbināto aizsardzībai pret vibrācijas radīto risku darba vidē"
- 04.02.2003. MK not. Nr. 66 "Darba aizsardzības prasības nodarbināto aizsardzībai pret darba vides trokšņa radīto risku"
- 09.12.2002. MK not. Nr. 526 "Darba aizsardzības prasības, lietojot darba aprīkojumu"
- 06.08.2002. MK not. Nr. 344 "Darba aizsardzības prasības, pārvietojot smagus"
- 03.09.2002. MK not. Nr. 400 "Darba aizsardzības prasības drošības zīmju lietošanā"
- 06.11.2006. MK not. Nr. 908 "Arodslimību izmeklēšanas un uzskaites kārtība"
- 25.08.2009. MK not. Nr. 950 "Nelaimes gadījumu darbā izmeklēšanas un uzskaites kārtība"

NOZARI REGULĒJOŠIE TIESĪBU AKTI

- 14.08.2012. MK not. Nr. 557 "Noteikumi par apmācību pirmās palīdzības sniegšanā"
- 29.09.2008. MK not. Nr. 803 "Darba aizsardzības prasības, saskaroties ar kancerogēnām vielām darba vietās"
- 08.09.2008. MK not. Nr. 723 "Noteikumi par prasībām kompetentām institūcijām un kompetentiem speciālistiem darba aizsardzības jautājumos un kompetences novērtēšanas kārtību"
- 14.07.2008. MK not. Nr. 535 "Bīstamo iekārtu avāriju izmeklēšanas kārtība"
- 03.08.2010. MK not. Nr. 713 "Noteikumi par kārtību, kādā nodrošina apmācību pirmās palīdzības sniegšanā, un pirmās palīdzības aptieciņas medicīnisko materiālu minimumu"
- 21.02.2006. MK not. Nr. 150 "Darba aizsardzības prasības derīgo izrakteņu ieguvē"
- 08.02.2005. MK not. Nr. 99 "Noteikumi par komercdarbības veidiem, kuros darba devējs iesaista kompetentu institūciju"
- 12.10.2004. MK not. Nr. 852 "Darba aizsardzības prasības darbā ar azbestu"
- 10.06.2003. MK not. Nr. 300 "Darba aizsardzības prasības darbā sprādzienbīstamā vidē"
- 17.09.2002. MK not. Nr. 427 "Uzticības personu ievēlēšanas un darbības kārtība"
- 21.05.2002. MK not. Nr. 189 "Darba aizsardzības prasības, saskaroties ar bioloģiskajām vielām"
- 23.04.2002. MK not. Nr. 163 "Noteikumi par trokšņa emisiju no iekārtām, kuras izmanto ārpus telpām"

DARBA VIDES RISKS

Darba vides risks – varbūtība, ka nodarbināto drošībai vai veselībai darba vidē var rasties kaitējums, un šā kaitējuma iespējamā smaguma pakāpe.

Darba vides risku novērtēšana ir process, kura ietvaros regulāri pārbauda darba vietas, nosaka tajās riska faktorus, izlemj, kādi riska faktori rada vai var radīt risku nodarbināto drošībai un veselībai, izvērtē riska iestāšanās varbūtību, tā iespējamo seku smaguma pakāpi un riska līmeni.

DARBA VIDES RISKU NOVĒRTĒŠANĀ VAR PIEDALĪTIES:

- Darba devējs
- **Darba aizsardzības vecākais speciālists**
- Darba devēja piesaistīts speciālists
- **Kompetenta institūcija**
- Uzticības persona / nodarbināto pārstāvis
- Nodarbinātais
- **Būvniecība** – pirms būvdarbu uzsākšanas jāizstrādā darba aizsardzības plāns (tiesīgs izstrādāt projekta sagatavošanas koordinators), koordinē būvniecības procesu un novērtē risku darba aizsardzības koordinators jeb projekta izpildes koordinators.

DARBA VIDES RISKU NOVĒRTĒŠANAS PROCESS

1. Darba aizsardzības sistēmas audits, kurā novērtē esošo sistēmu un nosaka faktorus, kuriem veicama novērtēšana, kā arī nosaka, kādi darba vides riska faktoru mērījumi jāveic. (Svarīgas riska novērtēšanas sastāvdaļa ir darba vietu apsekošana)
2. Darba vides risku novērtēšana
3. Darba vides risku mazināšana vai novēršana
4. Darba vides risku pārraudzība /uzraudzība

DARBA VIDES RISKU NOVĒRTĒŠANA

Nem vērā:

- riska iestāšanās varbūtību un riska seku smaguma pakāpi
- esošo mijiedarbību starp nodarbinātajiem un viņu veicamo darbu uzņēmumā
- vai darba vietā uzturas arī citi cilvēki
- darbā notikušos nelaimes gadījumus un konstatētās arodslimības
- darba vietās, kurās ir nemainīgi darba apstākļi – specifiskos un ierastos darba apstākļus
- **darba vietās, kurās ir mainīgi darba apstākļi** – arī paredzētās darba apstākļu izmaiņas

PAPILDUS DARBA VIDES RISKU NOVĒRTĒŠANA

- Uzsākot citu darbības veidu
- Būtiskas pārmaiņas darba vidē
- Darba vides apstākļu pasliktināšanās
- Konstatēti veselības traucējumi
- Nelaimes gadījums darbā

DARBA VIDES RISKĀ FAKTORU NOVĒRTĒŠANAS METODES

- Aptaujas anketas
- Pārrunas
- Nelaiemes gadījumu rašanās iespējamības un seku smaguma prognozes
- Kvantitatīvās novērtēšanas metodes
- Puskvantitatīvās novērtēšanas metodes
- Kvalitatīvās novērtēšanas metodes

Novērtējot katru no riska faktoriem, jāizvēlas tam piemērota un atbilstoša novērtēšanas metode.

GALVENIE NOZARĒ PASTĀVOŠIE RISKA FAKTORI UN TO NOVĒRŠANA

- Fizikālie faktori
- Ergonomiskie/fiziskie faktori
- Ķīmiskie faktori
- Putekļi
- Bioloģiskie faktori
- Psihosociālie faktori
- Mehāniskie/traumatisma faktori
- Elektrodrošība, ugunsdrošība un sprādzienbīstamība.

FIZIKĀLIE FAKTORI

Riski

Troksnis(paaugstināts troksnis strādājot ar rokas instrumentiem)

Visa ķermeņa vibrācija un rokas/plaukstu vibrācija (no darba aprīkojuma, piemēram, no ekskavatora vai darbā ar blīvēšanas iekārtu)

Nepietiekošs apgaismojums

Mikroklimate/Darbs ārpus telpām (piemēram, ilgstoša atrašanās ārā apstākļos, kad ir zema vai augsta gaisa temperatūrā)

Starojums (saules ietekme)

Novēršana /Samazināšana

Iekārtu, aprīkojuma remonts, apkopes
Dzirdes aizsardzības līdzekļi

Vibrāciju slāpējoši cimdi, paklāji
Regulāras iekārtu un instrumentu apkopes un remonts

Apgaismojuma uzlabošana
Mobilās un stacionārās apgaismes ierīces

Darba/atpūtas laika organizācijas prasības aukstajā gada laikā atbilstoši MK not. 359
Piemērots apģērbs un apavi
Šķidruma uzņemšana

Ķermeni nosedzošs apģērbs, galvas segas
Darba laika organizācijas plānošana – darbs diennakts periodos, kad nav intensīvs saules starojums
Atpūtas laika nodrošināšana
Šķidruma uzņemšana
Aizsargkrēma nodrošināšana

ERGONOMISKIE/FIZISKIE FAKTORI

Riski

Smags darbs
(piemēram, smagumu celšana)

Statiskas darba pozas
(piemēram, ilgstošs darbs tupus)

Darbs, kas saistīts ar lokālu
muskuļu sasprindzinājumu
(piemēram, pielietojot
fizisku spēku)

Novēršana /Samazināšana

Apmācība pareizā smagumu celšanā un
pārvietošanā un apmācība pareizu darba
metožu pielietošanā
Regulāras atpūtas pauzes
Atslodzes vingrinājumu organizēšana
Atbilstošu darba palīgīdzekļu un instrumentu
nodrošināšana

ĶĪMISKIE FAKTORI

Riski

Degviela

Smērvielas, tehniskie šķidrumi

Būvniecībā izmantojamās ķīmiskās vielas

Novēršana /Samazināšana

Pienācīga uzglabāšana un lietošana

Bīstamo ķīmisko vielu aizstāšana ar mazāk bīstamām

Tehnoloģiskie pasākumi drošai ķīmisko vielu lietošanai (piemēram, atbilstoša darba aprīkojuma nodrošināšana)

Organizatoriskie pasākumi (piemēram, DDL nodrošināšana darba vietās un darbinieku iepazīstināšana ar tām, darbinieku apmācība ķīmisko vielu un maisījumu atbilstošā lietošanā un glabāšanā, ķīmisko vielu marķēšana)

Drošības datu lapu informācijas ievērošana
Atbilstošo individuālo aizsardzības līdzekļu nodrošināšana un lietošanas uzraudzība

PUTEKĻI

Riski

Abrazīvie putekļi
(piemēram, rodas no sienu slīpēšanas)

Organiskas izcelsmes putekļi
(piemēram, kūdras putekļi)

Metālu un to sakausējumu putekļi

Oglekli un tā neorganiskos savienojumus
saturējošie putekļi, kaļķa, krīta putekļi

Silīcija dioksīdu, silikātus saturoši putekļi
(piemēram, cementa putekļi)

Novēršana /Samazināšana

Atbilstošo individuālo aizsardzības līdzekļu
nodrošināšana un lietošanas uzraudzība

Regulāra darba telpu uzkopšana

Saskares laika ar putekļiem ierobežošana

Darba aizsardzības prasību ievērošana
darbā ar azbestu

BIOLOĢISKIE FAKTORI

Riski

Ērču pārnēsātas slimības,
ērču encefalīts, Laima slimība

Citu insektu kodumi, insektu
pārnēsātas slimības (piemēram,
bišu kodumi)

Dzīvnieku uzbrukumi, suņu
kodumi, trakumsērga

Pelējuma sēnīte
(piemēram, jumta pārsedzēs)

Baktērijas (piemēram, saskaroties
ar notekūdeņiem)

Saskare ar indīgiem augiem
(piemēram, latvāņi)

Novēršana /Samazināšana

Vakcinācijas
Piemērots apģērbs, apavi
Pretinsektu līdzekļi

Piemērots apģērbs, apavi
Pretinsektu līdzekļi

Apmācības, instruktažas (piem., kā rīkoties, pamanot
agresīvu suni)

Piemērots apģērbs, apavi
Nepieciešamo sadzīves apstākļu nodrošināšana (iespēju
nomazgāties un nomazgāt drēbes)
Apmācības, instruktažas (piem., kā pareizi izvēlēties IAL)

Piemērots apģērbs, apavi
Nepieciešamo sadzīves apstākļu nodrošināšana (iespēju
nomazgāties un nomazgāt drēbes)
Apmācības, instruktažas (piem., kāds IAL izvēlēties)

Piemērots apģērbs, apavi
Apmācības, instruktažas (piem., darba aizsardzības
pasākumi indīgo augu klātbūtnē)

PSIHOSOCIĀLIE FAKTORI

Riski

Mainu darbs, nakts darbs, sezonas darbs

Nemainīgs darba raksturs/apjoms
(piemēram, vienveidīgs darbs kūdras purvā)

Nepietiekamas līdzdalības iespējas darba
plānošanā (piemēram, grafika sastādīšanā)

Saspīlētas attiecības
(piemēram, ar kolēģiem vai darba devēju)

Garas darba stundas

Saspringti darba termiņi
(piemēram, būvobjekta nodošanas laikā)

Paaugstināta atbildība (piemēram, atbildība
par maiņu, par kvalitatīvi izpildīto darbu)

Novēršana /Samazināšana

Savlaicīga darbu plānošana

Darbinieku iesaistīšana darba plānošanā

Darba veida maiņa, rotācija

Kolektīvi pasākumi, sapulces

Problēmu izrunāšana

MEHĀNISKIE/TRAUMATISMA FAKTORI

Riski

Darba telpas, darba vietas
apkārtnē (piemēram, vai tiek ievērota
kārtība darba vietā)

Priekšmetu uzkrišana
(piemēram, ķieģeļa uzkrišana)

Mašīnas, darbgaldi, ierīces
(piemēram, leņķa slīpmašīnas)

Rokas darbarīki
(piemēram, āmurs)

Novēršana /Samazināšana

Brīdinājuma zīmes, norādes
Instruēšana darba aizsardzībā
Bīstamo faktoru novēršana

Piemērota apģērba un apavu lietošana
Instruēšana par pareizām darba metodēm
Darba organizācija – tīrības un kārtības nodrošināšana

Instruēšana saskaņā ar ražotāja norādījumiem
Izmantošana saskaņā ar ražotāja norādījumiem
Drošības aizsegi
Apkopes, remonts

Instruēšana saskaņā ar ražotāja norādījumiem
(lietošanas instrukcijas)
Drošības aizsegi
Apkopes, remonts
Izmantošana saskaņā ar ražotāja norādījumiem

MEHĀNISKIE/TRAUMATISMA FAKTORI

Riski

Darbs augstumā (piemēram, nokrišana no jumta)

Paklupšana, pakrišana (piemēram, aizķeršanās aiz būvmateriālu kaudzes)

Apdedzināšanās, applaucēšanās (piemēram, izmantojot atklātu liesmu)

Iekšējais transports, satiksme (sadursme uz pārvietošanās un satiksmes ceļiem)

Novēršana /Samazināšana

Kolektīvie aizsardzības līdzekļi
Individuālie aizsardzības līdzekļi
Apmācība darbam augstumā

Norādes, brīdinājuma zīmes
Instruēšana par darba aizsardzības prasībām (novietojot materiālus, apzīmējot bīstamās vietas)
Piemēroti apavi
Kārtības uzturēšana

Norādes, brīdinājuma zīmes
Instruēšana darbā ar atklātu liesmu, karstiem šķidrumiem un karstām virsmām
Piemērots apģērbs, IAL

Norādes, brīdinājuma zīmes
Instruēšana par darba aizsardzības prasībām pārvietojoties uz satiksmes ceļiem
Signālapģērbs

MEHĀNISKIE/TRAUMATISMA FAKTORI

Riski

Darbs uz/pie ceļa braucamās daļas
(piemēram, ceļu būve)

Darbs ar ēku, celtņu konstrukcijām
(piemēram, darbs ar būvniecības materiāliem)

Darbojošos elektroietaišu tehniskā
apkalpošana, ekspluatācija (piemēram,
pārvietojamie ģeneratori)

Transportlīdzekļa vadīšana (piemēram,
ekskavatora vadīšana)

Novēršana /Samazināšana

Norādes, brīdinājuma zīmes
Instruēšana par darba aizsardzības prasībām,
atrodies uz vai pie ceļa braucamās daļas
Signālapgērbs

Instruēšana
Signālapgērbs, individuālie aizsardzības līdzekļi
Norādes, brīdinājuma zīmes

Izglītība elektroietaišu apkalpošanā
Individuālie aizsardzības līdzekļi
Reglamentu strikta ievērošana

Izglītība (piemēram, apliecība ekskavatora
vadīšanai)

MEHĀNISKIE/TRAUMATISMA FAKTORI

Riski

Pazemes darbi (piemēram, darba tranšējās un būvbedrēs)

Uguns, eksploziju, ķīmisko apdegumu, saindēšanās bīstamība (piemēram, metinot)

Nepietiekama nodarbinātā profesionālā sagatavotība (piemēram, darbs ar kravas celtni)

Novēršana /Samazināšana

Drošības pasākumi (stiprināšana u.c.)
Aizsargvairogu lietošana
Skābekļa pievade
Signālierīces
Apmācības darbam pazemē
Klimatisko apstākļu ievērošana
Individuālo aizsardzības līdzekļu nodrošināšana un lietošanas uzraudzība

Ugunsdrošības un ugunsbīstamo darbu apmācības, instruktāžas
Ķīmisko vielu drošības datu lapu ievērošana
Individuālie aizsardzības līdzekļi
Ventilācija, gāzu novade u.c.

Apmācības darbā ar bīstamajām iekārtām, darbam augstumā u.c.

ELEKTRODROŠĪBA, UGUNSDROŠĪBA UN SPRĀDZIENBĪSTAMĪBA

Riski

Sprāgstvielu/viegli
uzliesmojošu vielu krājumi
(piemēram, degviela)

Elektriskās instalācijas, ierīču stāvoklis
(piemēram, nesazemēto pagarinātāju
izmantošana)

Sprādzienbīstamība (metināšana
sprādzienbīstamo vielu klātbūtnē)

Ugunsnedroši materiāli
(piemēram, kūdra)

Novēršana /Samazināšana

Ķīmisko vielu drošības datu lapu prasību
ievērošana

Instruktaža par darba aizsardzības prasībām
darbā ar sprādzienbīstamām un
uzliesmojošām vielām
Atbilstoša vielu un materiālu uzglabāšana

Regulāras pārbaudes
Lietošana saskaņā ar ražotāja rekomendācijām
Instruēšana elektrodrošībā

Ventilācijas iekārtu tīrīšana
Uzkopšana
Izvairīšanās no dzirkstelēm un atklātas liesmas
Instruēšana ugunsdrošībā

Dzirksteļu slāpētāji
Instruēšana ugunsdrošībā
Atklātas liesmas lietošanas aizliegums
Drošības zīmes
Uzglabāšanas īpatnības
Atbilstoša vielu un materiālu uzglabāšana

DARBA VIDES RISKA NOVĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

TROKSNIS

- **Līmenis**
Cik liels ir troksnis) – ekspozīcijas robežvērtība (87 dB(A))
- **Veids**
Pastāvīgs vai īslaicīgs
- **Ilgums**
Cik ilgu laiku ir trokšņa iedarbība uz nodarbināto) – robežvērtība (87 dB (A)) pie 8 stundām
- Trokšņa mērījumos izmantotās metodes un mēraparatūru pielāgo konkrētajiem apstākļiem, it īpaši mērāmā trokšņa raksturam, tā ekspozīcijas ilgumam un darba vides faktoriem.

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 04.02.2003. MK not. Nr. 66 “Darba aizsardzības prasības nodarbināto aizsardzībai pret darba vides trokšņa radīto risku”

TROKSNIS

- Lai noteiktu trokšņa līmeni, sākotnēji var veikt trokšņa mērījumus.
- Ja tie uzrāda trokšņa līmeni, kas ir tuvu paaugstinātam, vai mērījumu rezultāti ir mainīgi un neskaidri, lai noteiktu precīzu trokšņa līmeni, nepieciešams piesaistīt akreditētu laboratoriju. (Trokšņa līmenis, kuram nedrīkst tikt pakļauta nodarbināto dzirde, ir 87 dB(A) un augstāks, bet trokšņa līmenis, no kura jābūt pieejamiem dzirdes aizsardzības līdzekļiem un nodarbinātajiem jāveic obligātās veselības pārbaudes, ir 80 dB(A), savukārt no trokšņa līmeņa 85 dB(A) dzirdes aizsardzības līdzekļi jālieto obligāti.)

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 04.02.2003. MK not. Nr. 66 "Darba aizsardzības prasības nodarbināto aizsardzībai pret darba vides trokšņa radīto risku"

TROKSNIS

Piemērs:

Nodarbinātais sūdzas, ka, beidzot darbu ar vibroplati, ir džinkstoņa ausīs un kādu laiku jārunā paceltā balsī pašam un apkārtējiem. Veicot vibroplates rādīta trokšņa līmeņa mērījumus un attiecinot to uz ekvivalentu trokšņa līmeņa ietekmi uz cilvēku, tika konstatēts, ka vibroplate darba laikā rada paaugstinātu troksni – 89 dB (augstākais pieļaujamais trokšņa līmenis, kas neprasa veikt pasākumus ir 80 dB). Tātad darba devējam bija nepieciešams veikt pasākumus trokšņa samazināšanai vismaz līdz 80 dB. Nodarbinātais, kas strādā ar attiecīgo vibroplati, tika nosūtīts uz obligāto veselības pārbaudi. Arodslimību ārsts nekonstatēja veselības problēmas. Vibroplatei veica tehnisko apkopi un remontu, pēc tā atkārtotie trokšņa mērījumi uzrādīja 85 dB. Nodarbinātajam tika izsniegti individuālie aizsardzības līdzekļi – ausu ieliktņi, kas samazina troksni par 20 dB.

VIBRĀCIJA

- **Vibrācijas frekvences spektrs** – (iedarbojas uz plaukstām un rokām vai visu ķermeni)
- **Iedarbības ilgums** – 8 stundas
- **Stiprums/intensitāte** – robežvērtība: plaukstas un rokas 5 m/s^2 , viss ķermenis $1,15 \text{ m/s}^2$

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 13.04.2004. MK not. Nr. 284 "Darba aizsardzības prasības nodarbināto aizsardzībai pret vibrācijas radīto risku darba vidē"

VIBRĀCIJA

Piemērs:

Ekskavatora vadītājs sūdzas par sāpēm mugurkaula un gurnu rajonā. Pēc iepazīšanās ar ekskavatora tehnisko dokumentāciju ir aizdomas, ka tās vadītājs ir pakļauts visa ķermeņa vibrācijai. Veicot vibrācijas mērījumus piecas darba dienas, konstatē, ka vispārējās ķermeņa vibrācijas līmenis ir $1,30 \text{ m/s}^2$ (pieļaujamā dienas ekspozīcijas robežvērtība, strādājot 8 stundas, ir $1,15 \text{ m/s}^2$). Nodarbināto, kurš pakļauts vispārējai ķermeņa vibrācijai, nosūta uz obligātajām veselības pārbaudēm, ekskavatorā nomaina krēslu, kas samazina visa ķermeņa vibrāciju. To apstiprina atkārtoti veiktie vibrācijas mērījuma rezultāti (pēc krēsla nomaiņas vibrācijas līmenis ir $0,9 \text{ m/s}^2$).

ĶĪMISKĀS VIELAS UN PRODUKTI

Plānojot ķīmisko vielu mērījumus un izvēloties iespējamās mērījuma vietas:

- jāanalizē procesi un jāņem vērā drošības datu lapās (DDL) sniegtā informācija
- jāpievērš uzmanība darbinieku sūdzībām, kas var norādīt uz to, kur varētu būt augstākā ķīmisko vielu koncentrācija

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 15.05.2007. MK not. Nr. 325 "Darba aizsardzības prasības saskarē ar ķīmiskajām vielām darba vietās"

ĶĪMISKĀS VIELAS UN PRODUKTI

Ķīmisko vielu atbilstību normatīviem izvērtē pēc noteiktām aroda ekspozīcijas robežvērtībām (AER).

Ķīmiskās vielas koncentrācijas mērījumu periodiskumu nosaka atbilstoši ķīmiskās vielas ekspozīcijas indeksam, ko iegūst, dalot noteikto ķīmiskās vielas koncentrāciju darba vides gaisā ar AER:

$$EI = C / AER, \text{ kur}$$

EI – ķīmiskās vielas ekspozīcijas indekss;

C – ķīmiskās vielas koncentrācija (aroda ekspozīcijas koncentrācija) darba vides gaisā

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 15.05.2007. MK not. Nr. 325 “Darba aizsardzības prasības saskarē ar ķīmiskajām vielām darba vietās”

KĪMISKĀS VIELAS UN PRODUKTI

Piemērs:

Nodarbinātais sūdzējās, ka pēc veiktiem iekšdarbiem (sienu līdzināšanas, špaktelēšanas un krāsošanas darbiem) asaro acis, niez sejas āda un sāp galva. Apskatot izmantoto celtniecības materiālu datu drošības lapas, secināja, ka celtniecības materiālu sastāvos ir kodīgas un kairinošas vielas un paaugstinātā koncentrācijā gaisā ir iespējami simptomi, ko minēja nodarbinātais. Lai noteiktu ķīmisko vielu un maisījumu koncentrācijas līmeni darba vides gaisā, tika pieaicināta akreditēta laboratorija, kura veica laboratoriskos mērījumus, nosakot 2-(2-butoksietoksi) etanola acetona koncentrāciju darba vides gaisā.

2-(2-butoksietoksi) etanola koncentrācija darba vides gaisā (C) – 67,4 mg/m³ (aroda ekspozīcijas robežvērtība (AER) – 67,5 mg/m³), ekspozīcijas indekss (EI) = $C/AER = 67,4/67,5 = 0,99$; acetona koncentrācija darba vides gaisā (C) – 1190 mg/m³ (aroda ekspozīcijas robežvērtība (AER) – 1210 mg/m³), ekspozīcijas indekss (EI) = $C/AER = 1190/1210 = 0,98$.

ĶĪMISKĀS VIELAS UN PRODUKTI

Piemēra turpinājums:

Lai samazinātu ķīmisko vielu un maisījumu koncentrāciju darba vides gaisā un to ietekmi uz nodarbināto veselību pēc veiktajiem laboratoriskiem mērījumiem – esošās ķīmiskās vielas un maisījumus nomainīja pret mazāk kaitīgiem, nodrošināja nodarbināto instruktāžu un apmācību par darba aizsardzības prasībām, veicot iekšdarbus, īpaši akcentējot individuālo aizsardzības līdzekļu lietošanas nepieciešamību.

PUTEKĻI

- Ieelpošanas risks
- Blīvums gaisā
- Daļiņu izmērs
- Sastāvs
- Ventilācijas esība, darbība
- Alerģiskās īpašības

Putekļu atbilstību normatīviem izvērtē pēc noteiktām aroda ekspozīcijas robežvērtībām (AER). Atbilstības izvērtējumu var izdarīt arī pēc vielu ekspozīcijas indeksa (EI), kas rāda vielas izmērītās koncentrācijas attiecību pret AER.

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 15.05.2007. MK not. Nr. 325 "Darba aizsardzības prasības saskarē ar ķīmiskajām vielām darba vietās"

PUTEKĻI

Piemērs:

Darbiniekam ir sūdzības, ka pēc veiktiem darbiem ar cementu niez āda. Lai noteiktu cementa putekļu koncentrāciju darba vides gaisā tika veikti laboratoriskie mērījumi. Cementa putekļu koncentrācija darba vides gaisā (C) – 5,6 mg/m³ (aroda ekspozīcijas robežvērtība (AER) – 6 mg/m³), ekspozīcijas indekss (EI) = C/AER = 0,93.

Pēc veiktajiem mērījumiem darba devējs nodrošināja nodarbināto instruktāžu un apmācību par darba aizsardzības prasībām, strādājot ar cementu, īpaši akcentējot individuālo aizsardzības līdzekļu lietošanas nepieciešamību.

APGAISMOJUMS

Katrai darba vietai nepieciešams noteikts apgaismojums, kas ir atkarīgs no:

- veicamā darba (saskatāmo objektu lieluma un formas, krāsas, veicamā darba precizitātes, darba virsmas krāsas, spilgtuma, no kontrasta starp saskatāmajiem priekšmetiem un fonu u.c.)
- attāluma no nodarbinātā acīm līdz saskatāmajam objektam
- nodarbinātā individuālajām īpatnībām (piemēram, vecuma, redzes asuma un acs piemērošanās spējām u.c.)

Svarīgākais novērtēšanas kritērijs: Nepieciešamais apgaismojuma līmenis atkarībā no darba vietas un darba veida pēc 28.04.2009. MK not. Nr 359 “Darba aizsardzības prasības darba vietās” 2. un 3. pielikuma

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 28.04.2009. MK not. Nr. 359 “Darba aizsardzības prasības darba vietās”

APGAISMOJUMS

Piemērs:

Būvlaukumā, kur notiek elementu savienošana, elektrisko mehānismu un cauruļu montāža, tika veikti apgaismojuma mērījumi, kuri uzrādīja, ka apgaismojums ir 110 lx. Pēc normatīviem šajās darba vietās ir jābūt ne mazāk par 200 lx. Pēc mērījumu veikšanas darba devējam bija jāveic pasākumi apgaismojuma uzlabošanai un tika uzstādītas mobilās apgaismes ierīces, kā arī tika pārskatīts darba laika plānojums – darbi tikai veikti tikai laikā, kad ārā bija gaišs.

MIKROKLIMATS

Galvenie rādītāji:

- Temperatūra
- Gaisa plūsmas ātrums
- Gaisa relatīvais mitrums

Lai noteiktu, vai mikroklimats darba vidē ir piemērots veicamajam darbam, nepieciešams veikt darba vides laboratoriskos mērījumus un salīdzināt tos ar normatīviem lielumiem no 28.04.2009. MK not. Nr. 359 "Darba aizsardzības prasības darba vietās" 1. un 4. pielikuma.

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 28.04.2009. MK not. Nr. 359 "Darba aizsardzības prasības darba vietās"

MIKROKLIMATS

Piemērs:

Faktiskā gaisa temperatūra ārpus telpām ir -7°C . Darbinieks nepārtraukti ārā strādā 2 stundas un tad atpūšas 20 minūtes atpūtas telpā. Kopumā darbinieks strādā 8 stundas ar 1 stundu pārtraukumu. Pēc normatīviem, pie faktiskās gaisa temperatūra ārpus telpām -7°C maksimālā nepārtrauktā aukstuma ekspozīcija (min) ir 90 jeb 1,5 stundas. Darbinieka labsajūtas un veselības saglabāšanai tika izvērtēts nomainīt darba grafiku ārā darbiem uz 1,5 stundām strādājot ārā un 15 minūtēm atpūšoties.

DARBA AIZSARDZĪBAS SISTĒMAS ORGANIZĀCIJA UZŅĒMUMĀ

Darba aizsardzības speciālista darbs ir saistīts ar:

- dokumentu sakārtošanu
- drošības pārbaužu veikšanu
- darbinieku instruēšanu un apmācību
- riska novērtēšanu
- aizsardzības pasākumu noteikšanu un organizēšanu
- individuālo aizsardzības līdzekļu izvēli
- citu pienākumu veikšanu

PRASĪBAS DARBA AIZSARDZĪBAS SPECIĀLISTAM

Uzņēmuma veids

Varianti organizatoriskās struktūras izveidei

Bīstamās nozares uzņēmums, ja tajā nav vairāk par 5 nodarbinātajiem:

- Darba aizsardzības speciālists ar pamatlīmeņa apmācību darba aizsardzībā (Ieteicams apgūt arī specializēto zināšanu izglītības programmu saistībā ar attiecīgo komercdarbības veidu 40 stundu apmērā.)
- Darba aizsardzības speciālists ar 1. vai 2.līmeņa augstāko izglītību darba aizsardzībā
- Kompetentais speciālists
- Kompetentā institūcija

PRASĪBAS DARBA AIZSARDZĪBAS SPECIĀLISTAM

Uzņēmuma veids

Varianti organizatoriskās struktūras izveidei

**Bīstamās nozares
uzņēmums ar 6-10
nodarbinātajiem:**

- Darba aizsardzības speciālists ar pamatlīmeņa apmācību darba aizsardzībā (Ieteicams apgūt arī specializēto zināšanu izglītības programmu saistībā ar attiecīgo komercdarbības veidu 40 stundu apmērā.)
- Darba aizsardzības speciālists ar pamatlīmeņa apmācību darba aizsardzībā, kas ieguvis augstāko izglītību dabaszinātnēs, inženierzinātnēs, veselības aizsardzības jomā vai tiesību zinātnēs un kuram ir vismaz piecu gadu darba pieredze attiecīgajā profesijā vai darba aizsardzībā
- Darba aizsardzības speciālists ar 1.līmeņa augstāko izglītību darba aizsardzībā
- Darba aizsardzības speciālists ar 2.līmeņa augstāko izglītību darba aizsardzībā
- Kompetentā institūcija

PRASĪBAS DARBA AIZSARDZĪBAS SPECIĀLISTAM

Uzņēmuma veids

Varianti organizatoriskās struktūras izveidei

**Bīstamās nozares
uzņēmums ar 11 vai
vairāk
nodarbinātajiem:**

- Darba aizsardzības speciālists ar 1. vai 2.līmeņa augstāko izglītību darba aizsardzībā
- Kompetentā institūcija

DARBA AIZSARDZĪBAS ĀRPAKALPOJUMU PIESAISTE

Bīstamos komercdarbības veidos uzņēmumiem ir obligāti jāpiesaista kompetentas institūcijas pakalpojumi (ja vien uzņēmumā nav nodarbināts savs speciālists ar atbilstošu izglītību darba aizsardzībā), savukārt kompetenta speciālista piesaistīšana visos gadījumos ir brīva darba devēja izvēle.

Reglamentē:

- 08.09.2008. MK not. Nr. 723 "Noteikumi par prasībām kompetentām institūcijām un kompetentiem speciālistiem darba aizsardzības jautājumos un kompetences novērtēšanas kārtību"
- 08.02.2005. MK not. Nr. 99 "Noteikumi par komercdarbības veidiem, kuros darba devējs iesaista kompetentu institūciju"

NEPIECIEŠAMIE DOKUMENTI DARBA AIZSARDZĪBĀ

Darba aizsardzības speciālistam jā sagatavo:

- Darba vides riska novērtējuma dokumentācija
- Darba aizsardzības pasākumu plans
- Saraksts ar nepieciešamajiem laboratoriskiem mērījumiem
- Darbinieku saraksts, kuru veselības stāvokli ietekmē vai var ietekmēt veselībai kaitīgie darba vides faktori
- Darbinieku saraksts, kuri ir nodarbināti darbā īpašos apstākļos
- Darba vides riski, kuru novēršanai lietojami individuālie aizsardzības līdzekļi
- Reģistrācijas dokuments darba aizsardzības ievadapmācība
- Reģistrācijas dokuments darba aizsardzības instruktāžām darba vietā
- Darba aizsardzības instrukcijas
- Obligātās veselības pārbaudes kartes
- Darba vietu un darba procesu saraksts, kuros ķīmiskās vielas un maisījumi rada vai var radīt risku nodarbināto drošībai un veselībai
- Arodinficēšanās riskam pakļauto darbinieku saraksts

NEPIECIEŠAMIE DOKUMENTI DARBA AIZSARDZĪBĀ

Darba aizsardzības speciālistam jā sagatavo:

- Bioloģisko aģentu iedarbībai pakļauto nodarbināto saraksts (ja darbs saistīts ar 3.un 4. grupas bioloģiskajiem aģentiem)
- Nodarbināto saraksts, kuriem ir saskare ar kancerogēniem
- Azbesta ietekmei pakļauto darbinieku uzskaitē
- Ķīmisko vielu/ maisījumu datu bāze
- Darba aprīkojuma saraksts, kas var radīt palielinātu risku nodarbināto drošībai un veselībai (piemēram, bīstamās iekārtas)
- Darbu saraksts, kuru izpildei jānoformē norīkojums
- Nelaimes gadījumu darbā uzskaites žurnāls
- Rīkojums par atbildīgo par elektrodrošību (tehnisko vadītāju) un personu, kas viņu aizvieto
- Rīkojums par atbildīgo par bīstamajām iekārtām
- Rīkojums par atbildīgo speciālistu par darba aprīkojumu
- Rīkojums par pirmās palīdzības aptieciņu skaitu darba vietās
- Rīkojums par pirmās palīdzības sniegšanā apmācāmo nodarbināto skaitu

DARBA AIZSARDZĪBAS INSTRUKCIJAS

Instrukciju izstrādē jāpiedalās gan darba aizsardzības speciālistam, gan tiešajam darba vadītājam.

Instrukcijas izstrādes laikā:

- jāizanalizē attiecīgās darba vietas vai darba veida riska faktoru avoti
- jānosaka riska faktora darbības zonas un darba aizsardzības prasības zonas robežās
- jāizanalizē iespējamās bīstamās situācijas darba laikā
- jāizanalizē riska novēršanas paņēmieni un jānosaka atbilstošie kolektīvie un individuālie aizsardzības līdzekļi

DARBA AIZSARDZĪBAS PASĀKUMU PLĀNA PARAUGS

- Darba aizsardzības pasākumu plāns ir viena no darba vides iekšējās uzraudzības sastāvdaļām, kurā nosaka darba aizsardzības pasākumus, to īstenošanas termiņus un atbildīgās personas par izpildi.
- Darba aizsardzības plānu izstrādā, lai visus darbiniekus nodrošinātu ar nepieciešamo darba aizsardzības informāciju.

Nr.	Darba telpa vai darba vieta/darbs	Darba aizsardzības pasākumi riska novēršanai vai samazināšanai	Pasākuma izpildes termiņš	Atbildīgais par izpildi	Atzīme par izpildi
Darba aizsardzība					
1					
2					
3					

Specializēto darba aizsardzības apmācību programmu mācību metodiskais palīgmateriāls

ARODSLIMĪBAS, NELAIMES GADĪJUMI UN TO NOVĒRŠANA

BŪVNICĪBA

IEGUVES RŪPNIECĪBA

KARJERU IZSTRĀDE

Valsts darba inspekcija

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

BŪVniecības, Ieguves rūpniecības un karjeru izstrādes nozarē pastāvošie tipiskākie nelaimes gadījumi, arodslimības, izmantotās tehnoloģijas un darba aprīkojums

NELAIMES GADĪJUMS, ARODSLIMĪBA

Nelaimes gadījums darbā ir darbinieka veselībai nodarītais kaitējums vai viņa nāve, ja tā cēlonis ir vienas darbadienas (maiņas) laikā noticis ārkārtējs notikums. Tas varētu būt radies, pildot darba pienākumus, kā arī glābjot jebkuru personu vai īpašumu un novērstu tiem draudošās briesmas.

Arodslimība ir atsevišķām darbinieku kategorijām raksturīgas slimība, kuru vienīgais vai galvenais cēlonis ir darba vietas fizikālie, ķīmiskie, bioloģiskie, psiholoģiskie un citi faktori.

TIPISKĀKIE NELAIMES GADĪJUMI

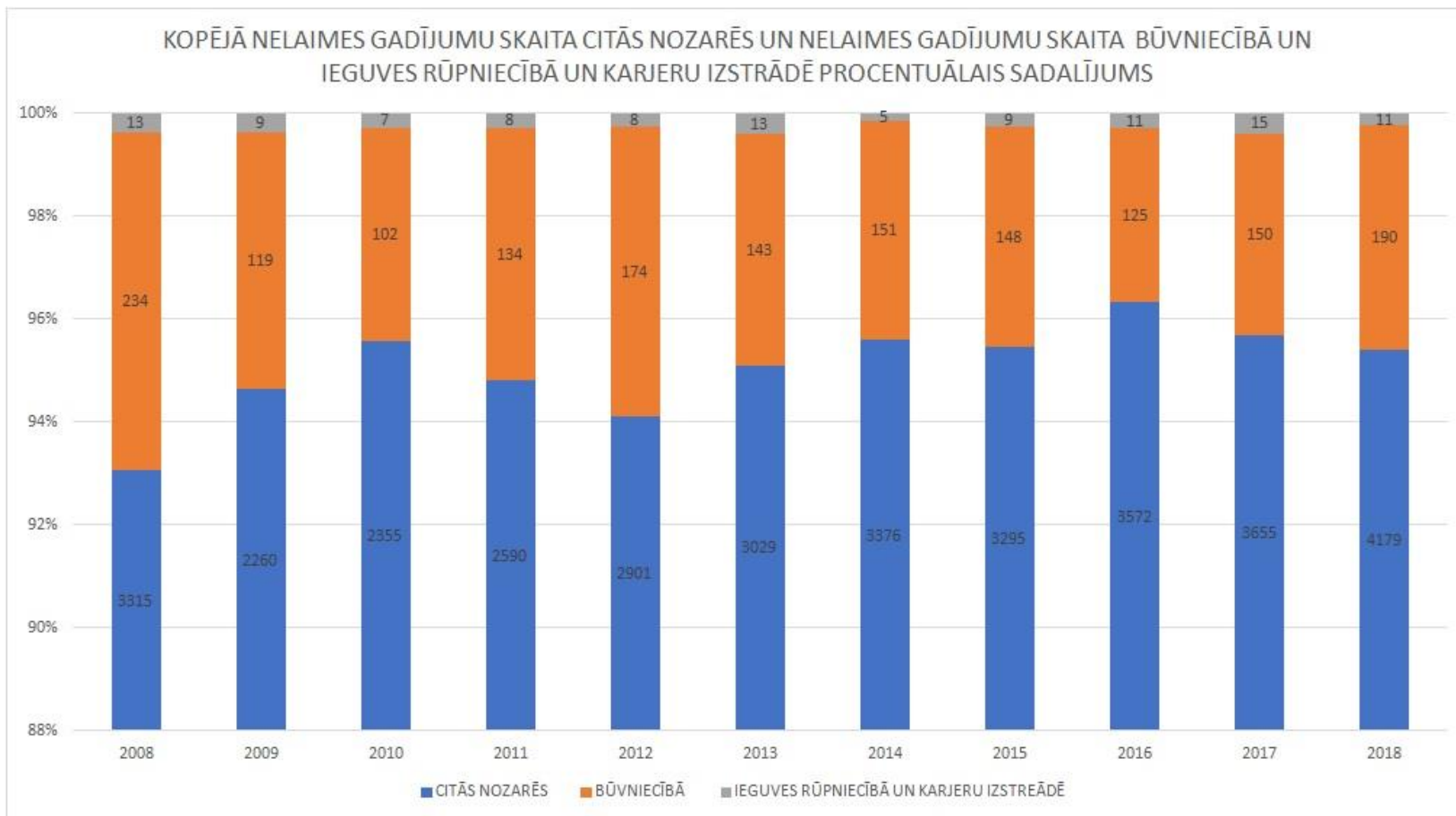
Saskaņā ar statistiku, tipiskākie nelaimes gadījumi valstī kopumā ir:

- 1) Horizontāla vai vertikāla sadursme ar stacionāru objektu (cilvēks kustībā) – uzskriešana, uzgrūšanās (kritiens no augstuma)
- 2) Kustībā esošu priekšmetu iedarbība – uzbraukšana (transportlīdzekļa vai smagās tehnikas uzbraukšana darbiniekam)
- 3) Saskarsme ar asu, smailu, raupju, nelīdzenu virsmu – saduršanās, iegriešana (griežot ar nazi nepieciešamos materiālus, iegrieza rokā)

KĀPĒC NOTIEK NELAIMES GADĪJUMI?

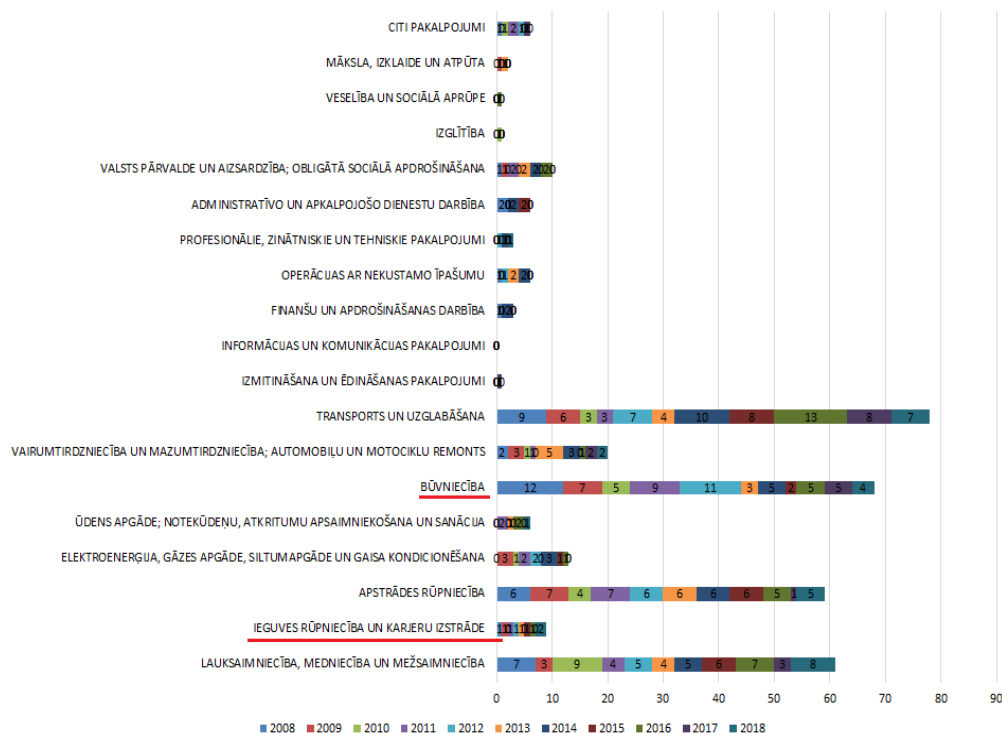
- **Netiek ievēroti darba drošības noteikumi vai instrukcijas** (darbinieks pretēji instrukcijās norādītajam smēķēja pie viegli uzliesmojošām ķīmiskajām vielām)
- **Nepietiekoša darbinieka uzmanība, pildot darba pienākumus** (pārvietojoties pa būvobjektu, darbinieks lietoja mobilo telefonu, kā rezultātā aizķērās aiz materiāliem un nokrita)
- **Neapmierinoša darbinieku instruēšana un apmācība** (instruēšana notiek formāli, tikai parakstoties žurnālā, par darba aizsardzības pasākumiem nekas netiek izstāstīts)
- **Trūkumi darbu vadībā, nepietiekoša kontrole** (katru dienu darbiniekam bija jānorobežo vietas, kur iespējams kritiens, pēc vienas darba maiņas tas nebija izdarīts, kā rezultātā cits darbinieks nokrita)
- **Lietotas nepieļautas vai nepiemērotas darba metodes** (darbinieks izmantoja ekskavatora kāusu, lai paceltu sevi uz darba vietu)
- **Netiek lietots drošības aprīkojums vai IAL** (strādājot augstumā, darbinieks nebija lietojis drošības sistēmas)

NELAIMES GADĪJUMU STATISTIKA

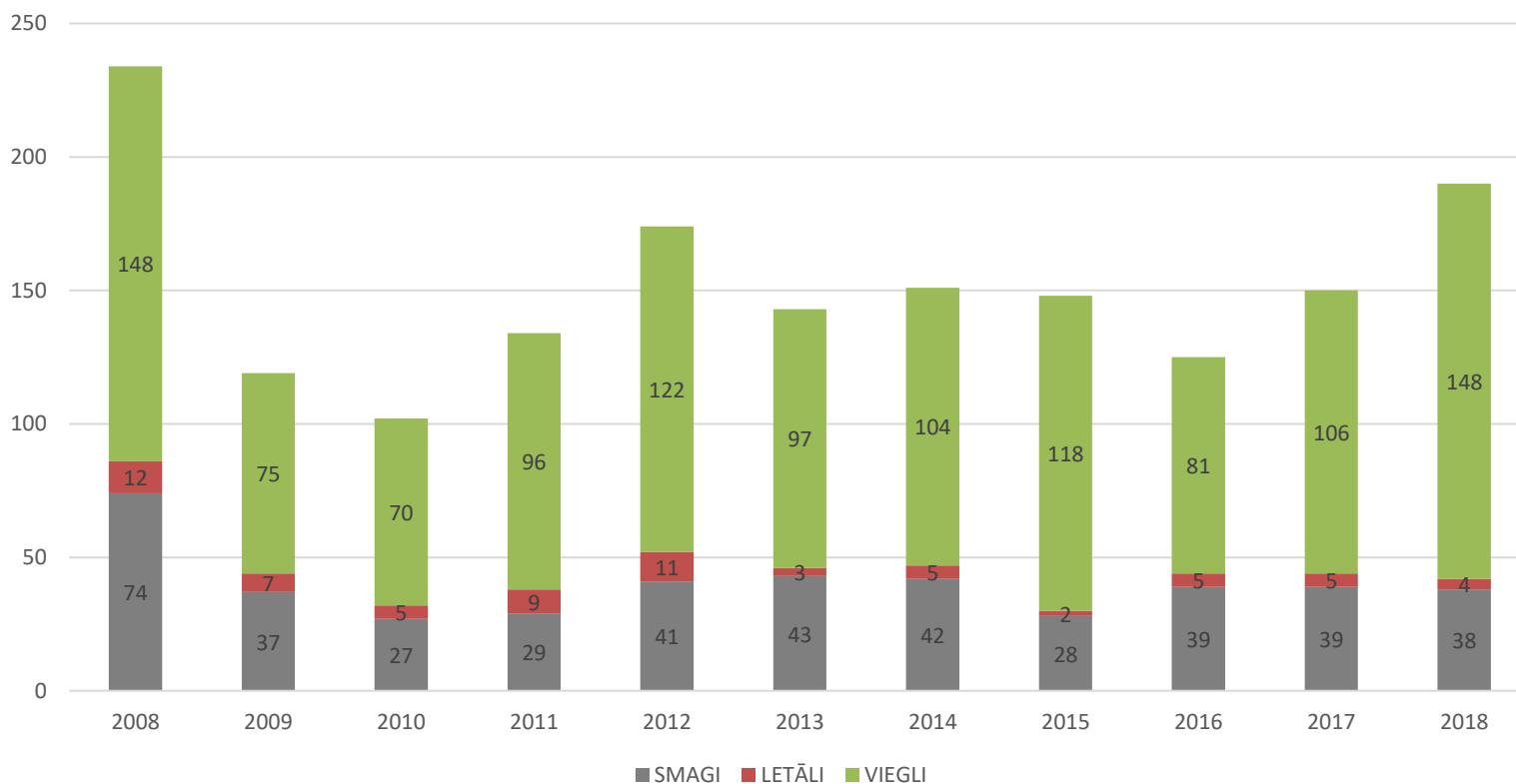
LIELĀKO NELAIMES GADĪJUMU SKAITA SADALĪJUMS NOZARĒS

LETĀLO NELAIMES GADĪJUMU SKAITA SADALĪJUMS PA NOZARĒM

NELAIMES GADĪJUMU STATISTIKA

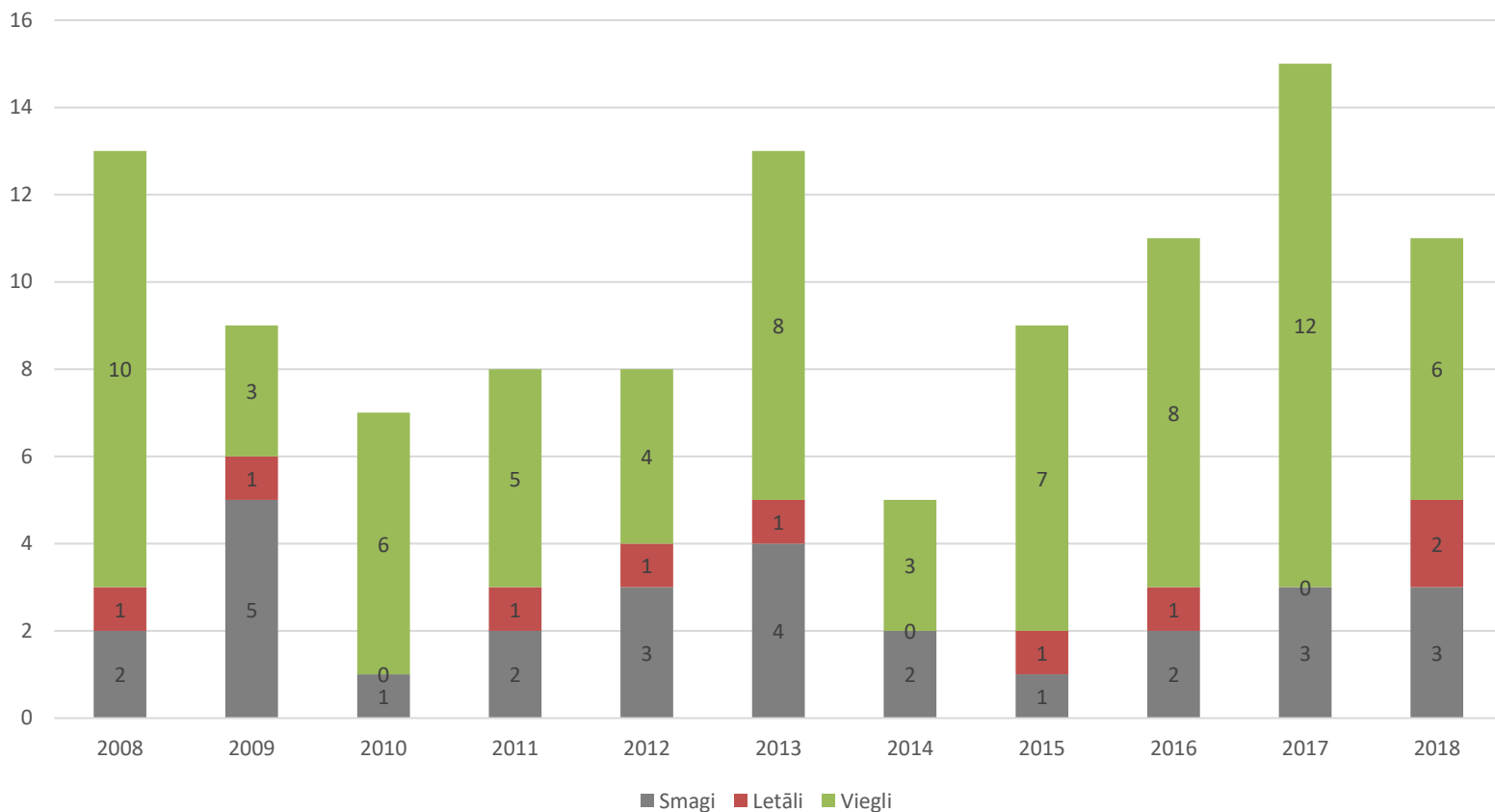
NELAIMES GADĪJUMI BŪVNIECĪBĀ

NELAIMES GADĪJUMU STATISTIKA

NELAIMES GADĪJUMI IEGUVES RŪPniecībā UN KARJERU IZSTRādē

NELAIMES GADĪJUMU PIEMĒRI NOZARĒ / 2019

Būvnieks	IAL nelietošana	Nokrita no 1.80m augsta torņa un guva smagus veselības traucējumus.
Montētājs	Nepiemērotas darba metodes	Uzstādot ugunsdzēsības sistēmas, uzkrita metāla caurule.
Krāsotājs	Darbinieka neuzmanība	Nokrita no 2m augstām trepēm.
Būvnieks	Drošības sistēmu nelietošana	Nokrita no 4m augsta jumta.
Kūdras ieguves mašīnists	Darba aizsardzības instrukciju neievērošana	Iespieda kāju starp piekabi un kāpurķēdi.
Būvkonstrukciju montētājs	Neapmierinoša darbinieka instruēšana	Uzkrita rāmis.
Celtnieks	Būvbedres malas nenostiprināšas	Nogrūstot būvbedres malai, grunts daļēji apraka darbinieku. Darbinieks smagā stāvoklī nogādāts slimnīcā
Darbu vadītāja palīgs	Tranšejas nenostiprināšana	Veicot dziļuma mērījums tranšejā, atdalījās grunts, tā piespieda darbinieka ceļgalu pie tranšejas malas. Kā rezultātā darbinieks guva labā ceļgala slēgtu lūzumu.

NELAIMES GADĪJUMU IZMEKLĒŠANA

Pēc nelaimes gadījuma notikuma darba vietā (darbspējas zaudējums ilgāk par 1 diennakti, letāls gadījums, inficēšanās risks u.c.), sākas nelaimes gadījuma novēršanas pasākumi un izmeklēšana:

1. Pirmās palīdzības sniegšana, medicīniskā palīdzība / zvans 112 vai 113
2. Ja ir letālais NG, tad nekavējoties jāpaziņo VDI
3. Pieprasīt paskaidrojumus no cietušā un lieciniekiem
4. Izziņas pieprasīšana no ārstniecības iestādes
Izveido komisiju NG izmeklēšanai:
 - norīkota persona
 - darba aizsardzības speciālists
 - uzticības persona vai darbinieku pārstāvis
 - citi speciālisti
5. NG akta sastādīšana
6. NG akta iesniegšana VDI
7. NG akta reģistrēšana
8. NG cēloņu novēršana
9. Darba vides risku pārvērtēšana
10. Darbinieku neplānotā instruktāža

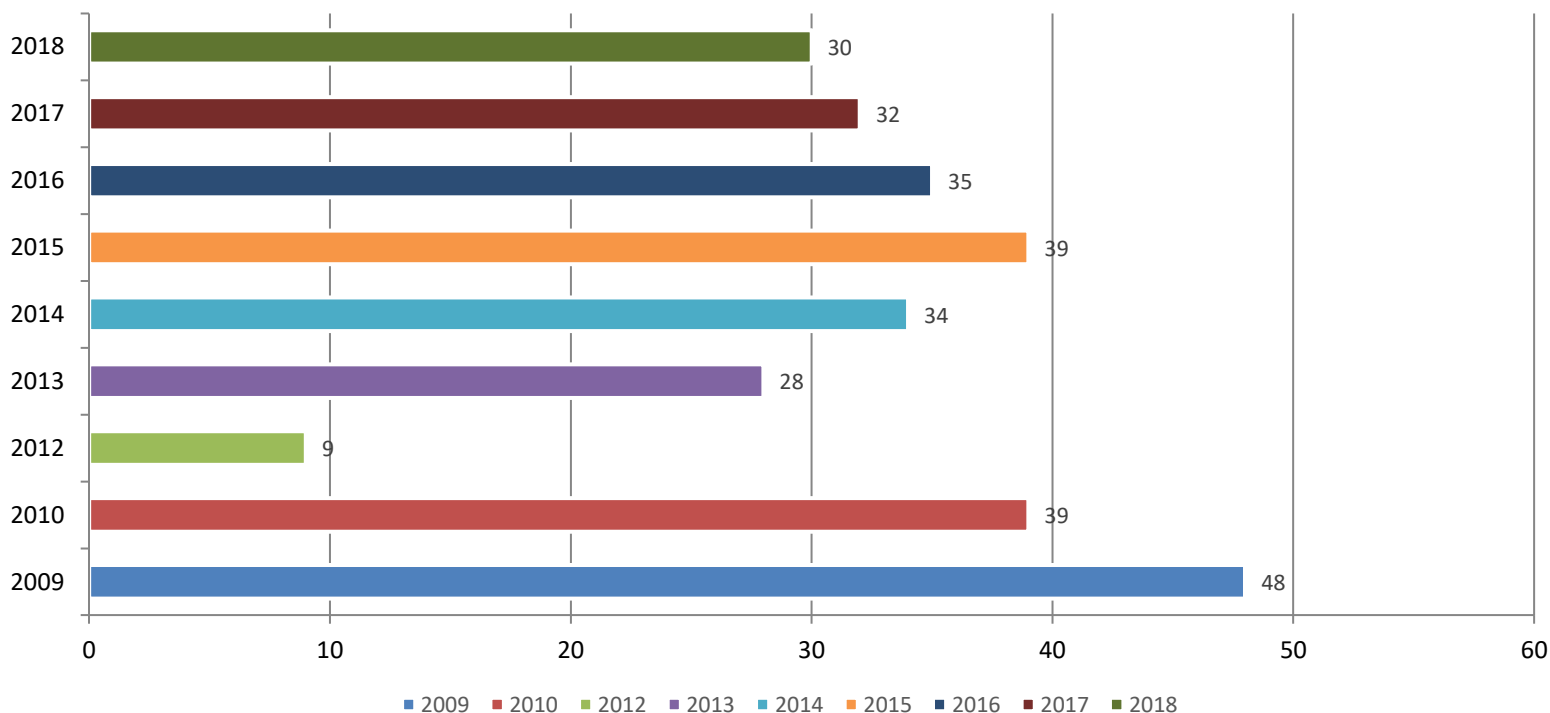

NELAIMES GADĪJUMU IZMEKLĒŠANAS KAVĒJOŠIE FAKTORI

- Nelaiimes gadījumu slēpšana
- Iesaistīto personu nevēlēšanās iesaistīties izmeklēšanā
- Grūtības saņemt paskaidrojumus
- Nepratne saprotami izklāstīt notikušo
- Izpratnes trūkums par nelaimes gadījumu izmeklēšanu
- Iespējas nokļūt līdz nelaimes gadījuma vietai

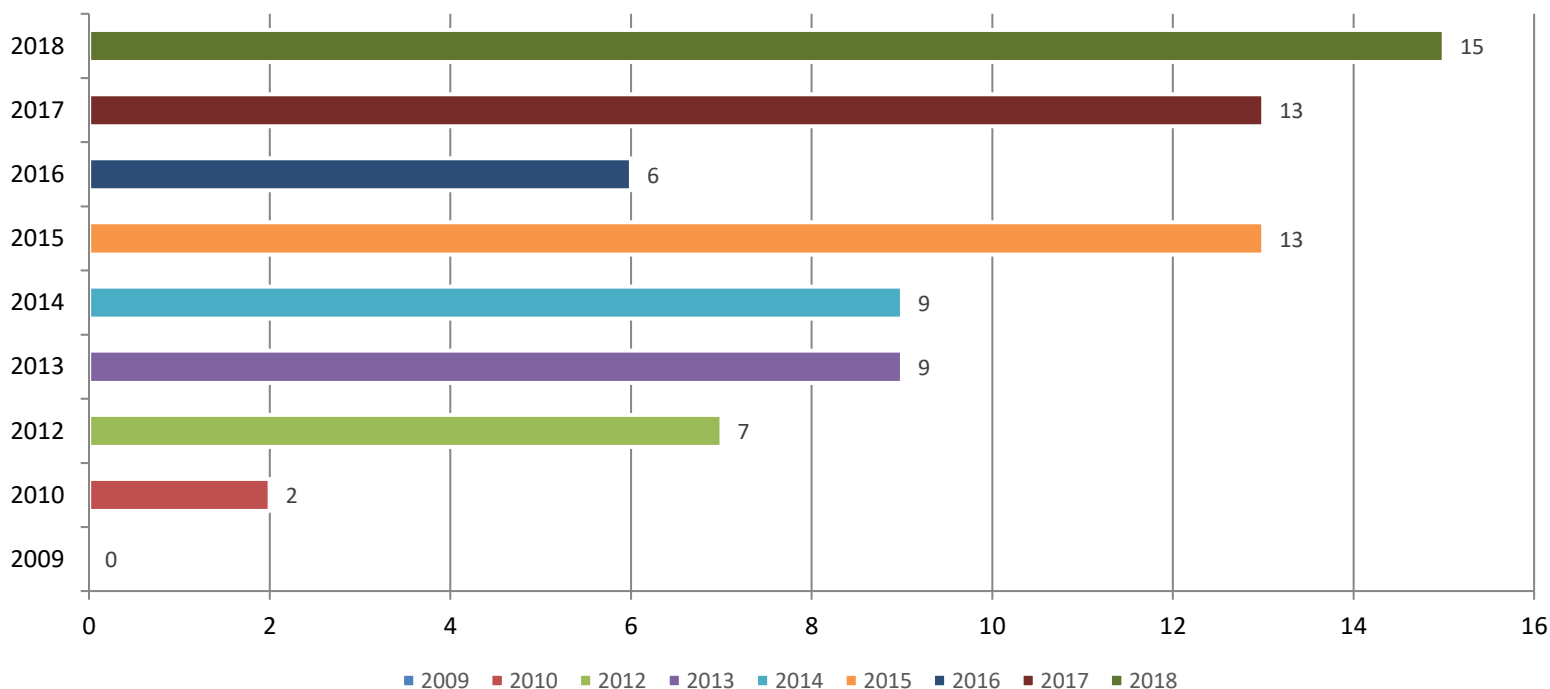
ARODSLIMĪBU PROFESIJU SKAITS

Būvnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki

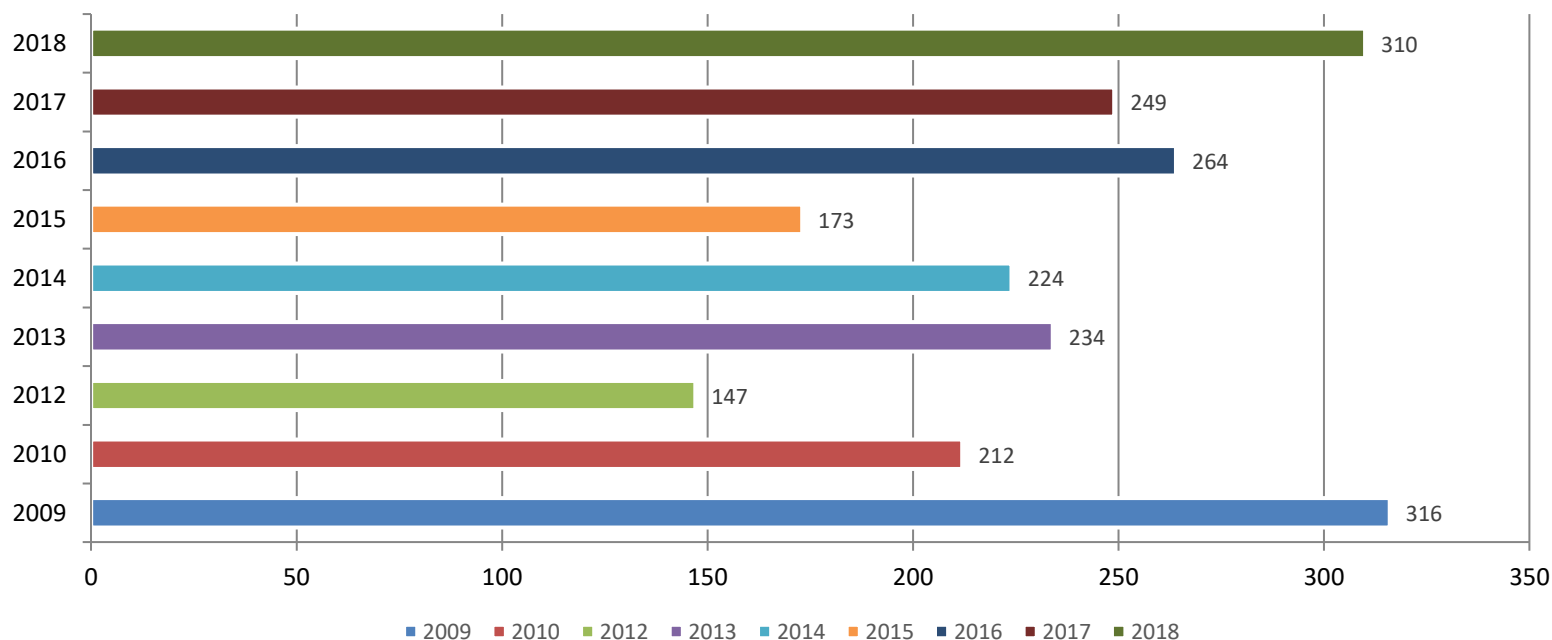
ARODSLIMĪBU PROFESIJU SKAITS

Montieri

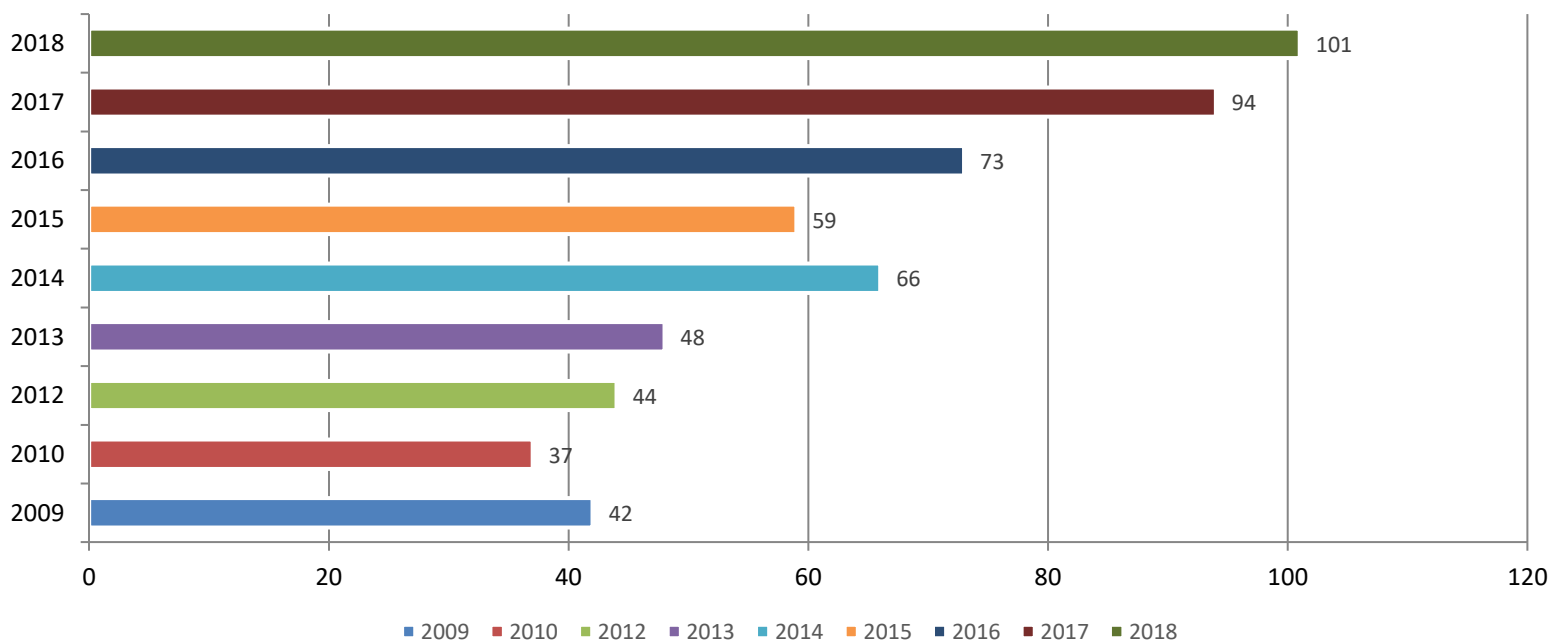
ARODSLIMĪBU PROFESIJU SKAITS

Pašgājēju mašīnu un iekārtu vadītāji un celšanas mašīnu un iekārtu operatori

ARODSLIMĪBU PROFESIJU SKAITS

Raktuvju, būvniecības, ražošanas un transporta strādnieki

REGISTRĒTO ARODSLIMĪBU GADĪJUMU SKAITS 2016., 2017. GADĀ

- **Būvniecība:**
2016.g. – 176 arodslimnieki
2017.g. – 327 arodslimnieki
- **Ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde:**
2016.g. – 21 arodslimnieks
2017.g. – 21 arodslimnieks

IZPLATĪTĀKĀS ARODSLIMĪBAS

Būvniecība

- **Spondiloze**
Hroniska deformējoša mugurkaula slimība
- **Rokas mononeiropātijas**
Rokas nerva nospiedums
- **Citas entezopātijas**
Hroniski muskuļu un to struktūru bojājumi: muskuļu pietiprināšanās vietu patoloģija
- **Pleca locītavas bojājumi**
- **Citas lokalizācijas artrozes**
Hroniska, deģeneratīva, progresējoša locītavu slimība

Ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde

- **Spondiloze**
Hroniska deformējoša mugurkaula slimība
- **Citas entezopātijas**
Hroniski muskuļu un to struktūru bojājumi: muskuļu pietiprināšanās vietu patoloģija
- **Citas lokalizācijas artrozes**
Hroniska, deģeneratīva, progresējoša locītavu slimība
- **Citas ārējo cēloņu ietekmes**
- **Citas iekšējās auss slimības**

ALERĢISKĀS ARODSLIMĪBAS

- **Bronhiālā astma**
Elpošanas sistēmas slimība ar hronisku, iekaisīgu raksturu
- **Aroda dermatīti**
Ādas iekaisums
- **Ekzēmas**
Hronisks, alerģisks neinfekciozs ādas iekaisums, kam raksturīga ļoti sīku pūslīšu jeb mikrovezikulu parādīšanās apsarkušā ādā
- **Nātrenes**
Niezoši, reizēm raupji izsitumi, kas parādās uz ādas virsmas u.c.

ĶĪMISKO FAKTORU UN PUTEKĻU IZRAISĪTĀS SLIMĪBAS

- **Putekļu bronhīti**
Izraisa gan ķīmiskās vielas, gan putekļi
- **Pneimokoniozes**
Plaušu slimība, ko rada ilgstoša dažādu putekļu ieelpošana

ALERĢISKO ARODSLIMĪBU IZRAISĪTĀJI

- Koksnes putekļi
- Iegūstamo materiālu
Piemēram, kūdras, putekļi
- Ķīmisko vielu putekļi
- Jebkuri putekļi, uz kuriem darbiniekam var būt alerģija

BALSTA / KUSTĪBU SISTĒMAS SLIMĪBAS

- **Spondilozes**
Hroniska deformējoša mugurkaula slimība
- **Diska trūces**
Mugurkaula bojājums
- **Karpālā kanāla sindroms**
Nerva nospiedums plaukstas pamatnē u.c.

VIBRĀCIJAS SLIMĪBAS

- Vispārējā vibrācijas slimība
- Plaukstu - roku vibrācijas slimība

TEHNOLOĢIJAS UN DARBA APRĪKOJUMS NOZARĒ

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

DROŠĪBAS PRASĪBAS

Darba aprīkojumam kopumā:

- Jāatbilst tām drošības un veselības aizsardzības prasībām, kuras ir noteiktas Ministru kabineta noteikumos par darba aizsardzības prasībām, lietojot darba aprīkojumu
- Jābūt aprīkotam ar attiecīgām drošības ierīcēm (aizsargiem, nožogojumiem u.tml.)
- Jābūt atbilstoši marķētam un apzīmētam ar brīdinājuma uzrakstiem un zīmēm
- Ir jāveic visas nepieciešamās tehniskās pārbaudes un apkopes, tās attiecīgi reģistrējot
- Jābūt nodrošinātam ar rakstiskām instrukcijām par darba aizsardzības prasībām, darba aprīkojuma lietošanas noteikumiem un rīcību iespējamās ārkārtas un avārijas situācijās

ROKAS INSTRUMENTI / MANUĀLIE

Rokas zāģis

Āmurs

ROKAS INSTRUMENTI / ELEKTRISKIE

Leņķa slīpmāšīna

Elektriskā urbjmašīna

ROKAS INSTRUMENTI / SMAGIE

Cementa maisītājs

Perforators

ROKAS INSTRUMENTI

DROŠĪBAS PRASĪBAS

- Pirms darbinieks uzsāk darbus ar rokas instrumentiem, viņam jābūt instruētam darbam ar konkrēto instrumentu
- Pārnēsājot instrumentu ar asiem galiem vai asmeni, lietot aizsargpārvalkus, nevirzīt aso galu pret sevi
- Izpildot darbus uz pastatnēm vai sastatnēm, atstāt instrumentu drošā vietā – tā, lai tie nenokrīt. Izpildot darbus uz pastatnēm vai sastatnēm, atstāt instrumentu drošā vietā – tā, lai tie nenokrīt
- Citam darbiniekam padot instrumentu tā, lai viņš varētu to paņemt aiz roktura
- Ievērot elektrodrošības prasības
- Lietot IAL, kurus lietošanas instrukcijā paredzējis ražotājs
- Griezt, cirst, sist virzienā prom no ķermeņa
- Izmantot instrumentu kastes un jostas (jostās instrumentus nostiprināt, lai tie neizkrīt). Izmantot instrumentu kastes un jostas (jostās instrumentus nostiprināt, lai tie neizkrīt)

ROKAS INSTRUMENTI

LABĀ PRAKSE

Apskati rokturi:

- Tam vajadzētu *ērti iegult plaukstā* – nebūt ne pārāk resnam, ne mazam, ne īsam
- Tam *nevajadzētu vadīt siltumu vai elektrību*
- Skaties, lai nebūtu asu malu un lai no darbarīka pirkstos nepaliktu rievas
- Ja iespējams, izvēlies rokturi ar *neslīdošu virsmu*
- Ja iespējams, izvēlies rokturi, kas ir *pārklāts ar mīkstu materiālu*, piemēram ar gumiju vai plastmasu
- Ja darbs prasa lielu piepūli, rokturim vajadzētu atbilst *plaukstas garumam*, lai darbarīku varētu kārtīgi satvert. Garu rokturi var izmantot kā sviru, lai pārnestu spēku uz darbarīku, un saudzētu roku

ROKAS INSTRUMENTI

LABĀ PRAKSE

Lietojot elektriskos darbarīkus:

- Tam vajadzētu būt ar *garu sprūdu (palaidēju)*, lai vienlaikus varētu izmantot vairāk kā vienu pirkstu
- Izvēlies darbarīku ar *mazāku vibrāciju un zemāku trokšņa līmeni*. Pārāk liela vibrācija var bojāt rokas asinsvadus un izraisīt “baltā pirksta” sindromu. Ja instruments spēcīgi vibrē, to ir jāsatver ciešāk, un tas var izraisīt muskuļu sāpes
- Izvēlies instrumentu, kas ir *pietiekami smags* veicamajam darbam, bet nav tik smags, lai radītu papildu piepūli. Smagu instrumentu līdzsvaro ar atbalstu, ja iespējams

ROKAS INSTRUMENTI

LABĀ PRAKSE

- *Ja darbarīku izmantos vairāk kā viens cilvēks, mēģiniet to izvēlieties tādu, lai ikvienam būtu ērti strādāt. Iespējams, ka vajadzēs atšķirīgus darbarīkus kreļļiem, kā arī strādniekiem ar lielām un mazām rokām*
- *Rūpējies, lai instrumenti būtu asi un darba kārtībā. Tādējādi iespējams samazināt spēku, kas nepieciešams, lietojot darbarīku – un samazināt spiedienu uz savām rokām un delnas locītavu*
- *Centies nesaliekt savu rokas locītavu, strādājot ar instrumentiem*
- *Centies atpūtināt rokas darba laikā. Pat ideāls darbarīks var radīt sāpes, ja to lieto ilgstoši. Noliec darbarīku malā vai ievieto instrumentu kastē, kad tas netiek izmantots*

APRĪKOJUMS DARBAM AUGSTUMĀ

DROŠĪBAS PRASĪBAS

PRETKRITIENA SISTĒMA

Pretkritiena aizsardzības sistēmas veido:

- Ķermeņa aprīkojums (tikai iekares, iekares ar integrētu jostu un/vai integrētu sēdiekari)
- Savienojošie līdzekļi (savienojumi, troses)
- Darba un drošināšanas virves (obligāti tikai izmantojot virvju pieeju)
- Aprīkojums kritiena apturēšanai vai darba vietas pozicionēšanai vai arī virzībai uz augšu pa virvi
- Enkurpunkti (sistēmas stiprinājuma vietas)

DROŠĪBAS PRASĪBAS

PRETKRITIENA SISTĒMAI:

- jābūt marķētām ar CE marķējumu
- jābūt marķētam ar svarīgāko informāciju, kas darba aizsardzības speciālistam vai jebkuram lietotājam sniedz informāciju par to, saskaņā ar kādu standartu prasībām attiecīgais IAL ir ražots un kāda veida IAL tas ir, kā arī to, kas to ir ražojis
- jābūt nodrošinātam ar ražotāja izstrādātu lietošanas instrukciju (tai jābūt valsts valodā)
- jābūt nodrošinātam ar informāciju par to, kādas apkopes ir nepieciešams veikt, lai nodrošinātu tā drošu lietošanu (piemēram, prasībām tā tīrīšanai, žāvēšanai un glabāšanas nosacījumiem)
- jebkuram IAL ir jābūt pieejamai informācijai par to, kādas periodiskās pārbaudes tam nepieciešams veikt. Darbam augstumā paredzēto IAL pārbaudes ir tiesības veikt tikai konkrētā IAL ražotāja norādītām personām.

Izvēloties individuālo aizsardzības līdzekli ar integrētu triecienslāpētāju, ņem vērā ražotāja lietošanas instrukcijā vai tehniskajā dokumentācijā norādīto triecienslāpētāja iespējamo pagarinājumu.

DROŠĪBAS PRASĪBAS

VEICOT DARBU UZ KĀPNĒM

- Kāpnes par darba vietu izmanto vienīgi tad, ja risks nodarbināto drošībai un veselībai ir samazināts līdz minimumam un ja darba aprīkojumu lieto neilgu laiku vai darba laukumam ir specifiski apstākļi, kurus darba devējs nevar mainīt vai pārveidot
- Kāpņu uzstādīšanu, lietošanu un demontēšanu veic saskaņā ar darba devēja un ražotāja instrukcijām
- Kāpnes novieto tā, lai nodrošinātu to stabilitāti visā lietošanas laikā
- Kāpnes, ko izmanto, lai piekļūtu darba vietai augstumā, novieto tā, lai to augšējā daļa sniedzas pāri darba platformas malai vismaz 1 metra augstumā, ja nav citas drošas iespējas pieturēties.
- Ja kāpņu augstums vai to lietošana var radīt kritiena risku, darba devējs aprīko kāpnes ar kolektīvajiem aizsardzības līdzekļiem vai nodrošina to lietošanu kopā ar individuālajiem aizsardzības līdzekļiem
- Ja kāpnes nav aprīkotas ar drošības platformu vai nav veikti citi kritiena novēršanas pasākumi, aizliegts strādāt, izmantojot pārvietojamo kāpņu augšējos pēdējos pakāpienus
- Aizliegts lietot kāpnes uz sastatnēm un atsevišķi kā sastatnes vai tiltiņu, tās droši nenostiprinot vai neveicot atbilstošus aizsardzības pasākumus, izņemot sastatņu konstrukcijā ietilpstošās kāpnes.

DROŠĪBAS PRASĪBAS

LIETOJOT SASSTATNES

- Darba devējs norīko darba aizsardzības speciālistu vai citu kompetentu un atbilstoši apmācītu nodarbināto, kas ir atbildīgs par sastatnēm
- Sastatnes montē, demontē vai būtiski pārveido tikai par sastatnēm atbildīgā speciālista uzraudzībā, un to dara tikai tādi nodarbinātie, kas ir apmācīti
- Sastatnes montē, ekspluatē, demontē un uztur kārtībā, ievērojot ražotāja un iznomātāja prasības, lietošanas instrukciju, tehnisko dokumentāciju un sastatņu plānu
- Montējot sastatnes, tās novieto uz līdzena un slodzi nestspējīga pamata, nodrošinot sastatņu stabilitāti
- Sastatnes uzstāda pēc iespējas tuvāk ēkas konstrukcijai vai citiem stabiliem elementiem, un, lai novērstu kritiena risku, darba devējs nodrošina nodarbinātos ar atbilstošiem kolektīvajiem aizsardzības līdzekļiem
- Sastatnes uz riteņiem, tai skaitā pārvietojamos alumīnija torņus, aprīko ar atbilstošām ierīcēm riteņu bloķēšanai, lai novērstu to nejaušu izkustēšanos sastatņu lietošanas laikā
- Aizliegts lietot bojātas sastatnes, kas var radīt risku nodarbināto drošībai un veselībai

TRAKTORTEHNIKA

CELŠANAS IEKĀRTAS

DROŠĪBAS PRASĪBAS

STRĀDĀJOT AR CELŠANAS IEKĀRTĀM

- Ja celšanas iekārta ir uzstādīta pastāvīgi, tās stiprību un stabilitāti lietošanas laikā nodrošina, ņemot vērā paceļamās kravas lielumu un slodzi uz konstrukciju montāžas vai stiprinājuma punktiem
- Uz celšanas iekārtas mehānismiem skaidri norāda mehānisma nominālo celjspēju un, ja nepieciešams, tabulu ar katras mehānisma konfigurācijas celjspēju
- Uz celšanas iekārtas palīgierīcēm nepārprotami norāda raksturlielumus drošai palīgierīču lietošanai
- Ja celšanas iekārta nav paredzēta cilvēku celšanai, uz iekārtas ir skaidra norāde par šo aizliegumu
- Cilvēkus drīkst celt tikai ar šim mērķim paredzētām celšanas iekārtām un to palīgierīcēm
- Nodarbinātie nedrīkst atrasties zem iekārtiem un paceltiem smagumiem, izņemot gadījumus, ja to ir paredzējis celšanas iekārtas ražotājs un ir nodrošināta nodarbināto drošība un veselības aizsardzība
- Celšanas palīgierīces izvēlas, ņemot vērā pārvietojamās kravas specifiku, satveršanas vietu, takelāžu un laikapstākļus, kā arī pārvietošanas veidu un konfigurāciju

BLIETĒŠANAS IEKĀRTAS

IZMANTOTĀS TEHNOLOĢIJAS UN DARBA APRĪKOJUMS

Izmantotās tehnoloģijas un darba aprīkojums

Saistība ar nelaimes gadījumiem

Faktori, kas izraisa arodslimības

Traktortehnika (rakšanai, stumšanai)

- Uzbraukšana
- Kritieni no traktortehnikas
- Uztīšana, ieraušana kustīgajās daļās
- Apdedzināšanās
- Aizķeršanās, vilkšana līdzī

- Visa ķermeņa vibrācija
- Statiska darba poza
- Atkārtotas kustības

Celšanas iekārtas

- Priekšmetu uzkrišana
- Šūpojoša priekšmeta iedarbība
- Kritieni no celšanas iekārtām

- Visa ķermeņa vibrācija
- Statiska darba poza
- Atkārtotas kustības

IZMANTOTĀS TEHNOLOĢIJAS UN DARBA APRĪKOJUMS

Izmantotās tehnoloģijas un darba aprīkojums

Saistība ar nelaimes gadījumiem

Faktori, kas izraisa arodslimības

Blietēšanas iekārtas

- Aizķeršanās, vilkšana līdzī
- Uzbraukšana

- Rokas un plaukstas vibrācija
- Statiska darba poza
- Atkārtotas kustības

Aprīkojums darbam augstumā

- Nokrišana no augstuma

- Nepietiekami izturīga darba virsma
- Pastāvīga atrašanās vienā darba pozā

IZMANTOTĀS TEHNOLOĢIJAS UN DARBA APRĪKOJUMS

Izmantotās tehnoloģijas
un darba aprīkojums

Saistība ar nelaimes
gadījumiem

Faktori, kas izraisa
arodslimības

Rokas elektroinstrumenti

- Iegriešana, ieurbšana, iezāģēšana
- Aprīkojuma daļu plīšana, atdalīšanās
- Elektrotraumas

- Rokas – plaukstu vibrācija
- Atkārtotas kustības
- Lokāls muskuļu sasprindzinājums

Rokas darbarīki

- Iegriešana, ieciršana, iezāģēšana
- Darbarīku plīsumi

- Statiska darba poza
- Atkārtotas kustības

BĪSTAMĀS IEKĀRTAS

- Celšanas iekārtas
- Katliekārtas
- Spiedieniekārtu kompleksi
- Maģistrālie cauruļvadi
- Ķīmisko vielu iekārtas
- Autotransporta cisternas

TIESĪBU AKTI PAR BĪSTAMAJĀM IEKĀRTĀM

- 24.09.1998. likums "Par bīstamo iekārtu tehnisko uzraudzību"
- 16.02.2010. MK not. Nr. 137 "Cilvēku celšanai paredzēto pacelāju tehniskās uzraudzības kārtība"
- 09.02.2010. MK not. Nr. 113 "Kravas celtnu tehniskās uzraudzības kārtība"
- 17.11.2009. MK not. Nr. 1320 "Noteikumi par bīstamo iekārtu reģistrāciju"
- 14.07.2008. MK not. Nr. 535 "Bīstamo iekārtu avāriju izmeklēšanas kārtība"
- 14.08.2007. MK not. Nr. 555 "Noteikumi par trošu ceļu iekārtu nodošanu lietošanā un tehniskās uzraudzības kārtību"
- 14.02.2006. MK not. Nr. 124 "Noteikumi par bīstamo iekārtu pārbaudes zīmi"
- 16.09.2003. MK not. Nr. 518 "Spiedieniekārtu kompleksu tehniskās uzraudzības kārtība"
- 07.11.200. MK not. Nr. 384 "Noteikumi par bīstamajām iekārtām"

BĪSTAMO IEKĀRTU ATBILSTĪBA

- Jāatbilst normatīvajos aktos noteiktajām prasībām
- Jābūt reģistrētām bīstamo iekārtu reģistrā
- Jābūt apgādātām ar lietošanas dokumentiem un brīdinošiem uzrakstiem latviešu valodā
- Jābūt pārbaudītām normatīvajos aktos paredzētajā apjomā, termiņos

Darbā ar bīstamajām iekārtām atkārtotā instruktāža darba vietā jāveic ne retāk kā 2 reizes gadā.

BĪSTAMO IEKĀRTU DOKUMENTĀCIJA

- Atbilstību apliecinoši dokumenti
- Lietošanas dokumenti
- Brīdinoši uzraksti (latviešu valodā)
- Inspicēšanas institūcijas izsniegta pārbaudes zīme

BĪSTAMO IEKĀRTU VADĪTĀJA PIENĀKUMI

- Uzturēt atbilstoši normatīvo aktu prasībām
- Nodrošināt apkalpojošā personāla apmācību, instruktāžas
- Nodrošināt paredzēto pārbaužu veikšanu
- Pārtraukt bīstamo iekārtu darbību, ja konstatēts, ka tās apdraud cilvēku dzīvību, veselību, vidi un materiālās vērtības
- Ziņot Patērētāju tiesību aizsardzības centram par bīstamo iekārtu avārijām

BĪSTAMO IEKĀRTU VADĪTĀJU TIESĪBAS

- Ar darba devēju sabiedrisko organizāciju starpniecību piedalīties normatīvo aktu izstrādē
- Informēt Patērētāju tiesību aizsardzības centru un akreditācijas institūciju
- Izvēlēties inspicēšanas institūciju, ar kuru slēgt līgumu par bīstamo iekārtu pārbaužu veikšanu
- Veikt savā valdījumā esošo bīstamo iekārtu tehnisko apkopi un remontu

BĪSTAMO IEKĀRTU LIETOŠANA

- Jānorobežo darba vieta

BĪSTAMO IEKĀRTU LIETOŠANA

- Jābūt CE marķējumam

BĪSTAMO IEKĀRTU LIETOŠANA

- Jābūt derīgai pārbaudes zīmei

Specializēto darba aizsardzības apmācību programmu mācību metodiskais palīgmateriāls

INDIVIDUĀLĀ AIZSARDZĪBA, DROŠĪBAS ZĪMES UN CITI ORGANIZATORISKIE PASĀKUMI

BŪVNICĪBA

IEGUVES RŪPNIECĪBA

KARJERU IZSTRĀDE

Valsts darba inspekcija

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

INDIVIDUĀLĀ AIZSARDZĪBA, DROŠĪBAS ZĪMES
UN CITI ORGANIZATORISKIE PASĀKUMI

BŪVniecības, Ieguves rūpniecības un karjeru izstrādes nozares individuālie aizsardzības līdzekļi, drošības zīmes, veicamās obligātās veselības pārbaudes un citi organizatoriskie pasākumi

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

INDIVIDUĀLO AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻU REGULĒJOŠIE TIESĪBU AKTI

- 09.03.2016. gada EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) 2016/425
- 20.08.2002. gada MK not. Nr. 372 "Darba aizsardzības prasības, lietojot individuālos aizsardzības līdzekļus"

INDIVIDUĀLIE AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

IAL ir izstrādājumi, ierīces un iekārtas, kuras nodarbinātais izmanto, lai aizsargātu savu drošību un veselību pret bīstamu vai kaitīgu darba vides riska faktoru iedarbību.

IAL ir konkrētam darbiniekam piemērojami aizsardzības līdzekļi, kurus izvēlas atkarībā no darbinieka dzimuma, vecuma, auguma īpatnībām un veicamā darba specifikas.

IAL ir iespējams kombinēt, izmantojot vairākus aizsardzības līdzekļus vienlaikus (piemēram: aizsargbrilles un respiratoru).

Darba devējam ir pienākums bez maksas nodrošināt nodarbinātos ar viņiem nepieciešamajiem aizsardzības līdzekļiem.

INDIVIDUĀLO AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻU RISKA KATEGORIJAS

- **I kategorija** (vienkāršas uzbūves IAL, kas aizsargā pret minimāli kaitīgiem vai minimāli bīstamiem faktoriem, kurus lietotājs pats spēj laikus novērtēt)
- **II kategorija** (IAL, kas neatbilst ne pirmajai, ne trešajai kategorijai)
- **III kategorija** (sarežģītas uzbūves IAL, kas aizsargā pret bīstamiem faktoriem, kurus lietotājs pats nespēj pietiekami ātri novērtēt un kuri apdraud cilvēka dzīvību vai negatīvi un neatgriezeniski ietekmē cilvēka veselību)

INDIVIDUĀLO AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻU MARĶĒJUMĀ NORĀDĀMĀ INFORMĀCIJA

- **“CE zīme”** ir marķējums, ar ko ražotājs norāda, ka IAL atbilst piemērojamajām prasībām, kuras noteiktas Savienības saskaņošanas tiesību aktos attiecībā uz tā uzlikšanu. CE zīmi redzami, salasāmi un neizdzēšami piestiprina uz IAL. Ja IAL īpatnību dēļ tas nav iespējams vai pamatots, to uzliek iepakojumam un IAL pavaddokumentiem;
- **Ražotāja** (tā pilnvarotā pārstāvja), **importētāja** nosaukums un **pasta adrese**, tīmekļa vietnes adrese;
- Uz IAL norādīts **tips, partijas vai sērijas numurs, vai cits identifikācijas elements**, ja IAL lielums vai raksturs to neļauj, vajadzīgā informācija būtu norādīta uz iepakojuma;
- Ražotāja vai tā pilnvarotā pārstāvja sagatavota instrukcija un informācija valsts valodā (saprotami un salasāmi) par IAL lietošanu, uzglabāšanu, kopšanu, dezinfekciju, derīgumu utt.

INDIVIDUĀLIE AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

- Individuālos aizsardzības līdzekļus lieto, ja no darba vides riska faktora iedarbības nav iespējams izvairīties vai to nav iespējams mazināt, lietojot kolektīvos aizsardzības līdzekļus (aizsardzības līdzekļi, kas paredzēti vairāk nekā viena nodarbinātā drošības un veselības aizsardzībai), vai ieviešot nepieciešamos darba aizsardzības pasākumus.
- Veicot IAL glabāšanu, pārbaudi, tīrīšanu, dezinfekciju, remontu u.tml., jāņem vērā ražotāja dotās instrukcijas.

INDIVIDUĀLO AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻU ATBILSTĪBAS KRITĒRIJI

- Attiecīgie darba vides riska faktori
- Apstākļi darba vietā
- Ergonomikas prasības
- Nodarbināto veselības stāvoklis
- Nodarbināto auguma īpatnības

INDIVIDUĀLO AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻU LIETOŠANA

Atļauts lietot tikai tādus aizsardzības līdzekļus, kuri projektēti un izgatavoti atbilstoši normatīvajiem aktiem par individuālajiem aizsardzības līdzekļiem un atbilst:

- attiecīgajiem darba vides riska faktoriem (aizsardzības līdzeklis nedrīkst radīt vēl lielāku risku)
- apstākļiem darba vietā
- ergonomikas prasībām un nodarbināto veselības stāvoklim
- nodarbināto auguma īpatnībām (ja nepieciešams, aizsardzības līdzekli attiecīgi pielāgo)

INDIVIDUĀLO AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻU GLABĀŠANA

- Individuālos aizsardzības līdzekļus glabā tā, lai nepieļautu to mehāniskus vai bioloģiskus bojājumus, kā arī ķīmiski aktīvu vai citādi bīstamu, vai kaitīgu vielu, gaismas, temperatūras vai mitruma kaitīgu iedarbību.
- Ieteicams glabāt IAL tiem paredzētās speciālās vietās (oriģinālajā iepakojumā, skapīšos, konteineros, kārbās u. tml.).

Piemērs: Brilles pēc lietošanas jāuzglabā tīrā, speciāli tām paredzētā vietā, pasargājot no karstuma un mitruma iedarbības. Uzglabāšanas temperatūra – 0–40 °C. Relatīvais mitrums – 30–80%.

INDIVIDUĀLO AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻU PĀRBAUDE

- Lietotājam pirms un pēc katras lietošanas vizuāli jāpārbauda IAL
- Visām IAL pārbaudēm jābūt dokumentētām
- Darba devējs nodrošina:
 - IAL periodiskās pārbaudes un, ja nepieciešams, arī testēšanu;
 - IAL speciālās pārbaudes, ja radušās ārkārtas situācijas (piemēram, strādājot ar ķiveri galvā, darbinieks atsitās pret konstrukciju), kā arī ja tas nav ilgstoši lietots
- Nodarbinātie, kas lieto IAL un speciālo inventāru darbam augstumā, ir apguvuši darba aprīkojuma drošu un pareizu lietošanu un veic to pārbaudes pirms darba uzsākšanas.

INDIVIDUĀLĀ AIZSARDZĪBA, DROŠĪBAS ZĪMES
UN CITI ORGANIZATORISKIE PASĀKUMI

NOZARĒ LIETOJAMIE INDIVIDUĀLIE AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

GALVAS AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- **Aizsargķiveres galvaskausa aizsardzībai**

Darbs vietās, kur iespējama priekšmetu uzkrišana uz galvas

Darbs būvobjektos

Darba vietas, kur iespējama darbinieka galvas sadursme ar kādu priekšmetu/konstrukciju

- **Galvas aizsargsegas** (cepures, kapuces, ūdensnecaurlaidīgas aizsargcepures no auduma, gumijota auduma)

Darbs atklātā laukā – saules staros, laika apstākļu ietekmē

DZIRDES AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- **Ausu ieliktni**

Darbs fona trokšņa apstākļos; darbs, kura veikšanas laikā rodas troksnis

- **Austiņas**

Darbs fona trokšņa apstākļos; darbs, kura veikšanas laikā rodas troksnis

- **Austiņas ar rāciju**

Darbs trokšņa apstākļos, kad ir nepieciešams sazināties ar citiem darbiniekiem

- **Ķivere ar austiņām**

Darbs vietās, kur ir nepieciešams gan aizsargāt galvu, gan dzirdi

ACU AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- **Aizsargbrilles**

Darbs, kuru veicot, iespējams traumēt acis
Darbs ar ķīmiskām vielām, kuras var iekļūt acīs

- **Tumša stikla aizsargbrilles**

Darbam ar UV starojumu

- **Saules brilles**

Darbs spilgtas gaismas apstākļos
Transporta vadīšana

- **Sejas aizsegi**

Darbs, kuru veicot iespējams traumēt acis un seju
Darbs ar ķīmiskās vielām

- **Sejas aizsargsiets**

Darbs, kuru veicot iespējams traumēt acis un seju

- **Metinātāja maska**

Metinātāja darbs

ELPCEĻU AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- **Respiratora tipa elpceļu aizsardzības līdzeklis**

Darbs putekļainā vidē

- **Elpošanas maska (skābeklis)**

Darbs vietās, kur traucēta skābekļa pieplūde

- **Pilna sejas maska ar ķīmisko vielu filtriem**

Darbs vietās, kur ir saskare ar ķīmiskajām vielām

- **Respirators ar maināmiem filtriem**

Darbs vietās, kur ir saskare ar putekļiem un ķīmiskām vielām

ROKU AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- **Auduma cimdi**

Darbi, kuros iespējams nosmērēt rokas
(puteļņainās, viegli netīrās vietās)

- **Mehāniski izturīgi darba cimdi**

Darbs, kuru veicot, iespējams savainot rokas
(neizmantojot strādājot ar iekārtām,
kurās cimdus var ieraut/ uztīt)

- **Ķīmiski izturīgi darba cimdi ar siltinājumu vai bez tā**

Darbs, kurā iespējama saskare ar
ķīmiskām vielām

- **Gumijas / lateksa / nitrila cimdi**

Darbs, kurā iespējama saskare ar mitrumu

Darbs, kurā iespējama saskare ar
uzkopšanā un dezinfekcijā izmantojamām
ķīmiskajām vielām

ROKU AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- **Metāla pinuma cimdi**

Darbi, kurus veic ar nažiem, zāģiem u.c. aprīkojumu, ar kuru var savainot rokas

- **Metinātāja cimdi**

Darbi, kurus veicot izdalās dzirksteles un liesmas

- **Dielektriskie cimdi**

Darbs elektroiekārtās

- **Ziemas darba cimdi**

Darbs ārā ziemas apstākļos

KĀJU UN PĒDU AIZSARDZĪBA

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- Apavi ar necaurduramu zoli un papildu aizsardzību pirkstgaliem / vasaras tipa
- Apavi ar necaurduramu zoli un papildu aizsardzību pirkstgaliem / starpsezonu tipa
- Apavi ar necaurduramu zoli un papildu aizsardzību pirkstgaliem / ziemas tipa
- Aizsargzābaki darbam ar motorzāģi
- Gumijas zābaki ar siltinājumu un bez

Darbs, kuru veicot iespējams traumēt kājas pēdu

Darbs, kuru veicot iespējams traumēt kājas pēdu

Darbs, kuru veicot iespējams traumēt kājas pēdu

Darbs ar motorzāģi un krūmgriezi

Darbs vietās, kur iespējams saslapināt kājas

ĀDAS AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- **Saules aizsargkrēms**

Darbs atklātos saules staros
(izvēlēties atkarībā no
darbinieku ādas tipa)

- **Pretinsektu līdzeklis**

Darbs vietās, kur iespējami
insektu kodumi

- **Ādas aizsargkrēms**

Darbs, kuru veicot, iespējami ādas
bojājumi (mitrums, ķīmiskas vielas,
aukstums, sausums u.c.)

VĒDERA UN CITU ĶERMENĀ DAĻU AIZSARDZĪBA

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- **Priekšauti**
- **Karstumizturīgi priekšauti**
- **Peldveste**
- **Uzroči**
- **Ceļu sargi**

Darbi, kuros iespējams nosmērēties

Darbi, kurus veicot izdalās
dzirksteles un liesmas

Darbs vietās, kur iespējams iekrist
šķidrumā un noslīkt

Darbs ar ķīmiskām vielām, mitrumā u.c.

Darbs, kuru veic, tupot uz ceļiem

AIZSARGAPĢĒRBI

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- **Aizsargapģērbs pret mehāniskām traumām** (divdaļīgs vai kombinezons)
- **Aizsargapģērbs darbam ar motorzāģi**
- **Apģērbs aizsardzībai pret putekļiem**
- **Fluorescējošs vai atstarojošs aizsargapģērbs un piederumi**
- **Fluorescējošs vai atstarojošs aizsargapģērbs / ziemas tipa**
- **Fluorescējošs vai atstarojošs aizsargapģērbs / vasaras tipa**

Darbi, kurus veicot iespējams
gūt mehāniskas traumas

Darbs ar motorzāģi

Darbs ar ķīmikālijām
Darbs putekļainā vidē

Darbs vietās, kur jābūt labi
redzamam

Darbs vietās, kur jābūt labi
redzamam – ziemas apstākļos

Darbs vietās, kur jābūt labi
redzamam - vasaras apstākļos

AIZSARDZĪBAI PRET KRITIENIEM

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- **Individuālais aizsardzības līdzeklis aizsardzībai pret kritieniem** / Drošības sistēma, kura sastāv no iekares, kas aptver kājas, vidukli, krūšu kurvi un plecus, un ierīces ķermeņa noturēšanai un kritiena apturēšanai kopā ar vienu vai vairākiem specifiskā aprīkojuma elementiem

Darbi, kurus veic vietās, kas atrodas vismaz 1,5m augstumā no zemes vai jebkuras citas drošas virsmas, tai skaitā darbs pazemē, ja ir iespējams kritiens, uz sastatnēm, kāpnēm, jumtiem, kā arī izmantojot virves un stiprinājumus. Darbs pacelājgrozā

NOZARĒ LIETOJAMĀS DROŠĪBAS ZĪMJU GRUPAS

Drošības zīme ir uz konkrētu objektu, darbību vai situāciju attiecināma zīme, signālkrāsojums, akustisks vai roku signāls, kā arī vārdiska saziņa, kas sniedz drošības informāciju darba vietā.

APSVĒRUMI DROŠĪBAS ZĪMJU IZVĒLEI

- Izmantošanas nepieciešamība
- Piemērotība
- Iegādes specifika
- Izvietojšanas, to uzturēšanas, pārraudzības iespējas
- Darba zonas platība, tajā strādājošo skaits
- Riska faktori, apstākļi, par kuriem jābrīdina
- Nelaimes gadījumu / arodslimības draudu iespējamība

DROŠĪBAS ZĪMJU GRUPAS

- Aizlieguma zīmes
- Brīdinājuma zīmes
- Rīkojuma zīmes
- Papildizejas, pirmās palīdzības zīmes

AIZLIEGUMA ZĪMES

Zīmes, kas aizliedz darbību, kura var radīt bīstamu situāciju.

Zīmes veids - apla veida zīme, ar baltu vidu un sarkanu apla apmali un sarkanu šķērsvītrū pār zīmi.

2.1.
Nesmēkēt

2.2.
Smēķēšana un
atklāta liesma
aizliegta

2.3.
Gājēju
kustība
aizliegta

2.4.
Nedzēst ar
ūdeni

2.5.
Nav dzerams

2.6.
Nepiederošām
personām kustība
aizliegta

2.7.
Iekšējā transporta
kustība aizliegta

2.8.
Nepieskarties

2.9.
Aizliegts
(ar skaidrojošu
uzrakstu)

2.10.
Nestāvēt
zem kravas

2.11.
Sastatņu
montāža

BRĪDINĀJUMA ZĪMES (I)

Zīmes, kas brīdina par risku vai bīstamības iespēju.

Zīmes veids - trīsstūra veida zīme, ar dzeltenu fonu un melnu trīsstūra malu.

4.1.
Vispārīga
bīstamība

4.2.
Eksplozīva vide
Vai sprādzien-
bīstama telpa

4.3.
Toksiska
viela

4.4.
Kodīga
viela

4.5.
Radioaktīva viela
Vai jonizējošs
starojums

4.6.
Uzmanību,
pacelta krava

4.7.
Iekšējais
transports

4.8.
Bīstami,
elektrība

4.9.
Vispārēja
bīstamība

4.10.
Lāzera
stars

4.11.
Oksidējoša
viela

4.12.
Nejonizējoša
radiācija vai
starojums

Brīdinājuma zīmi Nr.4.9.
“Vispārēja bīstamība”, lai
brīdinātu par bīstamām
ķīmiskām vielām vai
maisījumiem, izmanto
vienīgi gadījumā, ja
nepieciešams apzīmēt
vairāku bīstamo vielu vai
maisījumu krājumus.

BRĪDINĀJUMA ZĪMES (II)

4.13.
Spēcīgs
magnētiskais
lauks

4.16.
Bioloģiskais
rīksts

4.20.
Sastatnes

4.23.
Dziļš
ūdens

4.26.
Augsta
temperatūra

4.14.
Uzmanību,
šķēršji

4.17.
Zema
temperatūra

4.21.
Uzmanību,
pakāpiens

4.24.
Zīmējums

4.27.
Uzmanību,
karsta virsma

4.15.
Uzmanību,
nelīdzens

4.19.
Eksplozīva
vide

4.22.
Uzmanību,
slidens

4.25.
Uzmanību, krītoši
objekti

4.28.
Uzmanību, karsts
tvaiks

INDIVIDUĀLĀ AIZSARDZĪBA, DROŠĪBAS ZĪMES UN CITI ORGANIZATORISKIE PASĀKUMI

RĪKOJUMA ZĪMES

Zīmes, kas norāda uz konkrētu darbību, lai aizsargātu darbinieku pret konkrētu risku.

6.1.
Jālieto
aizsargbrilles

6.2.
Jālieto
aizsargķivere

6.3.
Jālieto dzirdes
aizsardzības
līdzekļi

6.4.
Jālieto gāzmaska,
resperators

6.5.
Jālieto darba
apavi

6.6.
Jālieto
aizsargcimdi

6.7.
Jālieto
aizsargkostīms

6.8.
Jālieto sejas
aizsardzības līdzekļi

6.9.
Jālieto
aizsargjosta

6.10.
Jālieto
resperators

6.11.
Jālieto antistatiski
apavi

6.12.
Jālieto sejas
maska

6.13.
Gājēju ceļš,
maršruts

6.14.
Vispārīgā
rīkojuma zīme

Brīdinājuma zīmi Nr.4.9.
"Vispārīgo rīkojuma" zīmi
lieto kopā ar citām zīmēm

PIRMĀS PALĪDZĪBAS UN GLĀBŠANAS PAPILDIZEJU ZĪMES

8.1.
Pirmās palīdzības
punkts

8.2.
Nestuves

8.3.
Sanitārā apstrāde

8.4.
Acu skalošana

8.5.
Elpošanas līdzekļi

8.6.
Pārsiešanas
līdzekļi

8.7.
Droša pulcēšanās
vieta

8.8.
Atdzīvināšanas
līdzekļi

8.9.
Tālrunis neatliekamās
medicīniskās palīdzības
izsaukšanai

9.1.
Papildizeja, virziens
pa kreisi

9.1.
Papildizeja, virziens
pa labi

9.1.
Papildizeja,
virziens uz leju

9.2.
Kustības
virziens pa kreisi

9.2.
Kustības
virziens pa labi

9.2.
Kustības virziens
uz leju

KĪMISKO VIELU UN PRODUKTU BĪSTAMĪBAS PIKTOGRAMMAS

Toksisks

Kodīgs

Kaitīgs,
kairinošs

Viegli
uzliesmojošs

Sprādzien-
bīstams

Spēcīgs
oksidētājs

Videi bīstams

Bīstams
veselībai

Gāze zem
spiediena

SIGNĀLKRĀSOJUMS

Krāsojums ar specifisku nozīmi, norāda kādu ierobežojumu.

SMĒĶĒŠANU REGULĒJOŠĀS ZĪMES

16/05/2017 Ministru kabineta noteikumi Nr.260 "Noteikumi par kārtību, kādā izvietojami informatīvie uzraksti vai simboli par smēķēšanas aizliegumu vai atļauju smēķēt, kā arī par uzrakstu un simbolu paraugiem".

- Aizliegumu smēķēt norāda ar uzrakstu "Smēķēt aizliegts" vai ar simbolu par smēķēšanas aizliegumu:

Smēķēt aizliegts

- Atļauju smēķēt norāda ar uzrakstu "Atļauts smēķēt" vai ar simbolu par atļauju smēķēt:

Atļauts smēķēt

DARBA VIETĀS LIETOJAMIE ROKU SIGNĀLI

Sākt!

Uzmanību
Sākt darbu

Abas rokas izstieptas
horizontāli ar delnām uz
priekšu

Stop!

Pārtraukt kustību

Labā roka pacelta augšā ar
delnu uz priekšu

Beigt!

Izbeigt darbību

Abas rokas savienotas krūšu
augstumā

Celt!

Pacelt kravu

Labā roka pacelta augšā ar
delnu uz priekšu un izdara
lēnas apļveida kustības

DARBA VIETĀS LIETOJAMIE ROKU SIGNĀLI

Zemāk!

Nolaist kravu

Labā roka nolaista lejā ar delnu
uz iekšu un izdara lēnas apļveida
kustības

Vertikālā distance

Samazināt vai
palielināt vertikālo
distanci

Ar rokām norāda būtisko distanci

Virzīt uz priekšu

Kravu pārvietot uz
priekšu

Abas rokas saliektas ar delnām
uz augšu un izdara lēnas
kustības uz ķermeņa pusi

Virzīt atpakaļ

Kravu pārvietot
atpakaļ

Abas rokas saliektas ar delnām
uz leju un izdara lēnas kustības
prom no ķermeņa

DARBA VIETĀS LIETOJAMIE ROKU SIGNĀLI

Pa labi no signalizētāja

Kravu pārvietot
pa labi

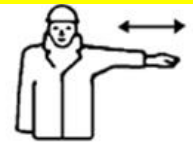
Labā roka izstiepta horizontāli
ar delnu uz leju un lēni izdara
sīkas kustības pa labi

Pa kreisi no signalizētāja

Kravu pārvietot
pa kreisi

Kreisā roka izstiepra horizontāli
ar delnu uz leju un lēni izdara
sīkas kustības pa kreisi

Horizontālā distance

Samazināt vai
palielināt horizontālo
distanci

Ar rokām norāda būtisko
distanci

Bīstami!

Novērst avārijas
situācijas

Abas rokas paceltas augšā ar
delnām uz priekšu

Ātrāk! Lēnāk!

Paātrināt kustību
Palēlināt kustību

Visas kustības izdara ātrāk
Visas kustības izdara lēnāk

DROŠĪBAS ZĪMJU PIELIETOŠANAS PRAKTISKIE PIEMĒRI

NEATBILSTĪBA:
Novecojušas zīmes

ATBILSTOŠI

NEATBILSTĪBA:
nav izvietotas drošības zīmes.

izvietot drošības zīmi
"Ugunsdzēsības aparāts",
"Uzmanību, pakāpiens",
signāl krāsojuma lenti.
Informēt darbiniekus par
drošības zīmju nozīmi.

OBLIGĀTĀS VESELĪBAS PĀRBAUDES

- Darba aizsardzības likums nosaka, ka darba devējs nodrošina obligātu veselības pārbaudi tiem nodarbinātajiem, kuru veselības stāvokli ietekmē vai var ietekmēt veselībai kaitīgi darba vides faktori, un tiem nodarbinātajiem, kuriem darbā ir īpaši apstākļi. Kārtību, kādā veicama obligātā veselības pārbaude, nosaka Ministru kabineta noteikumi Nr. 219 „Kārtība, kādā veicama obligātās veselības pārbaude”.

OBLIGĀTĀS VESELĪBAS PĀRBAUDES

Veselības pārbaudi veic personām:

- kuras ir nodarbinātas vai kuras paredzēts nodarbināt darbā, kur viņu veselības stāvokli ietekmē veselībai kaitīgi darba vides faktori
- kuras ir nodarbinātas vai kuras paredzēts nodarbināt darbā īpašos apstākļos – bīstamos darbos, kur pastāv augsts nelaimes gadījumu risks pašam nodarbinātajam vai apkārtējiem

OBLIGĀTĀS VESELĪBAS PĀRBAUDES

- Kaitīgie darba vides faktori - vides vai darba procesa faktori, kas var nelabvēlīgi ietekmēt nodarbināto veselības stāvokli un ilgstošas, intensīvas iedarbības rezultātā izraisīt slimības.
- 10.03.2009. MK not. 219 1. pielikums ietver kaitīgo darba vides faktoru uzskaitījumu, jo OVP laikā veicamie izmeklējumi un nepieciešamo ārstu konsultācijas, kā arī OVP veikšanas biežums ir tieši atkarīgs no kaitīgā faktora un tā līmeņa konkrētā darba vietā.

KAITĪGO DARBA VIDES RISKA FAKTORU NOTEIKŠANA

- *Veicot darba vides riska novērtējumu, darba aizsardzības speciālists nosaka darba vidē esošos kaitīgos faktorus un to nodarbināto loku, kas ir pakļauti šo faktoru iedarbībai. Kā arī nosaka, kādi darbinieki veic darbu īpašos apstākļos (piemēram, darbinieks, veicot montāžas darbus, pakāpjas augstāk kā 1,5m, tātad OVP kartē īpašajos darba apstākļos norāda punktu «Darbs, kas tiek veikts vairāk kā 1,5m, bet mazāk kā 5m augstumā .<..> »)*
- *Būtiska loma precīzā OVP noteikšanā ir laboratorisko mērījumu veikšanai, jo OVP veikšanas biežums ir tieši atkarīgs no kaitīgā faktora līmeņa (piemēram, trokšņa augstākā ekspozīcijas darbības vērtība ir 85 dB(A), bet darbinieks ir pakļauts 88 dB(A), tātad uz OVP veselībai kaitīgo darba vides faktoru troksnis darbinieks jāsūta veikt pārbaudi reizi gadā).*

OBLIGĀTĀS VESELĪBAS PĀRBAUDES

3 pielikums Ministru kabineta 2009. gada 10. marta noteikumiem Nr. 219	
Obligātās veselības pārbaudes karte	
I. Norēķojums uz obligāto veselības pārbaudi	
(Izvērtējiet veselības stāvokli (nē, jā, neprecizējams))	
1. Darba devējs (nosaukums, adrese, tālrunis)	_____
2. Personas vārds, uzvārds	_____
3. Personas kods	_____
4. Darbavietas	_____
5. Profesija	_____
6. Veselībai kaitīgie darba vides apstākļi	_____
(saskaņā ar Ministru kabineta 2009. gada 10. marta noteikumu Nr. 219 "Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude" 1. pielikuma ... punktu)	
7. Ipašie darba apstākļi	_____
(saskaņā ar Ministru kabineta 2009. gada 10. marta noteikumu Nr. 219 "Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude" 2. pielikuma ... punktu)	
8. Darba stāsts šīs kartes 6. punktā minētajos veselībai kaitīgajos darba vides apstākļos	_____
(saskaņā, mēneši)	
9. Darba stāsts šīs kartes 7. punktā minētajos īpašajos darba apstākļos	_____
(saskaņā, mēneši)	
10. _____ tiek norīkots(-a) uz šādu obligāto	_____
(vārds, uzvārds)	
veselības pārbaudi (atbilstošo pasvītrot):	
10.1. pirmreizējo veselības pārbaudi;	
10.2. ārpusējās veselības pārbaudi (iemesls: _____);	
10.3. periodisko veselības pārbaudi.	
Darba devējs vai viņa pilnvarotā persona	
Amats	_____
Paraksts un tā atšifrējums	_____
Datums	_____
Zīmogs	_____
II. Atzinums par personas veselības stāvokļa atbilstību veicamajam darbam	
11. Personas veselības stāvokļa novērtējums (atbilstošo pasvītrot):	
11.1. veselības stāvoklis atbilst veicamajam darbam;	
11.2. veselības stāvoklis neatbilst veicamajam darbam;	
11.3. konstatētas ar slimībām saistītas pazīmes.	
12. Īpašas piezīmes un ieteikumi darba devējam	

Arodslimības sertifikāta izdevs _____	
Paraksts un tā atšifrējums _____	
Datums _____	
Ārstniecības iestādes zīmogs _____	
III. Darba devēja veiktie pasākumi atbilstošai obligātās veselības pārbaudes atzinumam norādījumam	

Darba devējs vai viņa pilnvarotā persona	
Amats	_____
Paraksts un tā atšifrējums	_____
Datums	_____
Zīmogs	_____

OBLIGĀTĀS VESELĪBAS PĀRBAUDES

- Periodiskās un ārpuskārtas (papildu) veselības pārbaudes veikšanai darba devējs nosaka noteiktu laiku, ne mazāku par četrām nedēļām un ne lielāku par trijiem mēnešiem.
- Nosūtot uz veselības pārbaudi, darba devējs izsniedz nodarbinātajam un personai pirms darba tiesisko attiecību uzsākšanas veselības pārbaudes karti divos eksemplāros, iepriekš aizpildot veselības pārbaudes kartes I sadaļu “Norīkojums uz obligāto veselības pārbaudi”.

OBLIGĀTO VESELĪBAS PĀRBAUŽU RAKSTURĪGĀKIE PUNKTI NOZARĒ

Punkti

Pārbaužu biežums

- Sintētiskie mazgāšanas līdzekļi
- Putekļi (putekļu iedalījums atkarībā no tā, kādiem tieši putekļiem darbinieks tiek pakļauts)
- Dažādas ķīmiskās vielas (atbilstoši ķīmisko vielu riska novērtējumam)

1 x 3 gados

1 x gadā, ja nav veikti mērījumi

1 x gadā, 1 x 2 gados vai
1 x 3 gados, atbilstoši
eksponēcijas indeksam

OBLIGĀTO VESELĪBAS PĀRBAUŽU RAKSTURĪGĀKIE PUNKTI NOZARĒ

Punkti

- Troksnis
- Rokas – plaukstu vibrācija
- Visa ķermeņa vibrācija
- Smagumu pārvietošana bez mehāniskām palīgierīcēm, smaguma celšana un noturēšana
- Atrašanās piespiedu pozā ilgāk kā 50% no darba laika, lokāls muskuļu sasprindzinājums, tajā skaitā darbs stāvēt kājās

Pārbaužu biežums

1 x gadā, ja nav veikti mērījumi

1 x gadā, ja nav veikti mērījumi

1 x gadā, ja nav veikti mērījumi

1 x 3 gados

1 x 3 gados

OBLIGĀTO VESELĪBAS PĀRBAUŽU RAKSTURĪGĀKIE PUNKTI NOZARĒ

Punkti

- Bieža, periodiska, atkārtota noliekšanās ilgāk nekā 50% no darba laika
- Biežas, monotonas, atkārtotas kustības; darbs, kas saistīts ar ilgstošu un intensīvu lokālu muskuļu sasprindzinājumu, tajā skaitā darbs ar rokām un rokas instrumentiem ilgāk nekā 50 % no darba laika

Pārbaužu biežums

1 x 3 gados

1 x 3 gados

OBLIGĀTO VESELĪBAS PĀRBAUŽU RAKSTURĪGĀKIE PUNKTI NOZARĒ

Punkti

Pārbaužu biežums

- Darbs, kas tiek veikts vairāk kā 1,5m, bet mazāk kā 5m augstumā no grunts, pārseguma vai atbalsta platformas, ja šīm konstrukcijām nav aizsargnožogojuma, vai, darbu veikšanai, nepieciešams iziet ārpus aizsargnožogojuma.
- Darbi, kas tiek veikti slēgtās pazemes telpās, šahtās, slēgtās cisternās.

1 x 2 gados

1 x 2 gados

NODARBINĀTO APMĀCĪBAS VEIDI

- Ievadapmācība
- Instruktāža darba vietā:
 - uzsākot darbu (sākotnējā)
 - darba gaitā (atkārtotā – ne retāk kā reizi gadā, darbā ar bīstamām iekārtām – ne retāk kā reizi sešos mēnešos)
- Neplānotā instruktāža
- Mērķa instruktāža
- Tematiskā apmācība

NODARBINĀTO APMĀCĪBAS

Ievadapmācību drīkst veikt darba aizsardzības speciālists, uzņēmuma vadītāja rakstiski norīkota persona, kompetenta institūcija vai kompetents speciālists, vai cita persona uzņēmumā, kas pārzina ievadapmācībā apgūstamos jautājumus.

Instruktažu darba vietā drīkst veikt tiešais darbu vadītājs, darba aizsardzības speciālists vai persona, kurai ir atbilstoša pieredze attiecīgajā amatā vai profesijā un kuru ir apmācījis darba aizsardzības speciālists, kompetenta institūcija vai kompetents speciālists.

BĪSTAMO IEKĀRTU APKALPOJOŠĀ PERSONĀLA APMĀCĪBA

Bīstamās iekārtas apkalpojošais personāls — bīstamās iekārtas valdītāja norīkotas apmācītas personas, kuru rīcība ietekmē bīstamās iekārtas darbību vai tehnoloģiskā procesa norisi.

Darba devējs nodrošina bīstamo iekārtu apkalpojošā personāla apmācību un instruktāžas, ņemot vērā bīstamās iekārtas veidu, sarežģītības un bīstamības pakāpi, kā arī darbinieku izglītību un iepriekšējā darba pieredzi.

Darbos ar bīstamām iekārtām atkārtoto instruktāžu veic ne retāk kā reizi sešos mēnešos.

DARBINIEKU APMĀCĪBAS

Personai, kura veic specializētus darbus (piemēram, kravas celtna vadītājam, autoiekrāvēja operatoram, metinātājam, stropētājam utt.), jābūt atbilstošai kvalifikācijai un tās apliecinošam dokumentam.

PIRMĀS PALĪDZĪBAS SNIEGŠANA

- Norīko personu, kura ir apmācīta pirmās palīdzības sniegšanā, lai gadījumā, rodas nepieciešamība sniegt palīdzību, uz vietas būtu darbinieks, kas to ir apmācīts darīt. Ieteicams, lai katrā maiņas laikā būtu vismaz viena persona, kura ir apmācīta pirmās palīdzības sniegšanā.
- Nodrošina, lai darba vietās būtu pieejams pietiekams skaits pirmās palīdzības aptieciņu, ņemot vērā darba vides riskus. Ja uzņēmumā ir vairākas struktūrvienības, ieteicams, lai pirmās palīdzības aptieciņa būtu pieejama katrā struktūrvienībā neatkarīgi no nodarbināto skaita.

PIRMĀ PALĪDZĪBA BŪVOBJEKTĀ

- Atsevišķu būvdarbu veicējs nodrošina pirmās palīdzības sniegšanu un iespēju jebkurā laikā izsaukt personālu, kas ir apmācīts pirmās palīdzības sniegšanā
- Atsevišķu būvdarbu veicējs nodrošina iespēju nelaimes gadījumā cietušos vai pēkšņi saslimušos nodarbinātos nogādāt vietā, kur viņiem tiek sniegta neatliekamā medicīniskā palīdzība
- Atkarībā no darbības veida, darbu apjoma un darba vides riska iekārto vienu vai vairākas pirmās palīdzības telpas, kas apgādātas ar pirmās palīdzības līdzekļiem, iekārtām un ierīcēm un kur ir nodrošināta ērta iekļūšana ar nestuvēm
- Pirmās palīdzības telpas ir skaidri apzīmētas atbilstoši normatīvajiem aktiem par drošības zīmju lietošanu darba vietās
- Visās darba vietās, kur darba apstākļu dēļ tas nepieciešams, ir pieejamas pirmās palīdzības aptieciņas, un to atrašanās vietas ir skaidri norādītas
- Neatliekamās medicīniskās palīdzības un glābšanas dienestu adreses un telefona numuri ir norādīti skaidri redzamā vietā

PIRMĀ PALĪDZĪBA IEGUVES RŪPNIECĪBĀ

- Pirmās palīdzības iekārtas un līdzekļi ir pieejami visās darba vietās atbilstoši darba apstākļiem, un tos norāda ar drošības zīmēm saskaņā ar normatīvajiem aktiem par darba aizsardzības prasībām drošības zīmju lietošanā
- Ņemot vērā darbības veidu, darba apjomu un darba vides risku, iekārto vienu vai vairākas pirmās palīdzības telpas, kas apgādātas ar pirmās palīdzības iekārtām un līdzekļiem un kur ir nodrošināta ērta iekļūšana ar nestuvēm
- Pirmās palīdzības telpās labi redzamās vietās novieto instrukcijas par pirmo palīdzību nelaimes gadījumos
- Pirmās palīdzības telpas norāda ar drošības zīmēm saskaņā ar normatīvajiem aktiem par darba aizsardzības prasībām drošības zīmju lietošanā
- Visās darba vietās, kur darba apstākļu dēļ tas nepieciešams, ir pieejamas pirmās palīdzības aptieciņas, un to atrašanās vietas norāda ar drošības zīmēm
- Pietiekams nodarbināto skaits ir apmācīts pirmās palīdzības sniegšanā

INDIVIDUĀLĀ AIZSARDZĪBA, DROŠĪBAS ZĪMES
UN CITI ORGANIZATORISKIE PASĀKUMI

SPECIFISKĀS UGUNSDROŠĪBAS PRASĪBAS

Regulē: 19.04.2016. MK not. Nr. 238 "Ugunsdrošības noteikumi"

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

RĪCĪBA UGUNSDROŠĪBAS TRAUKSMES GADĪJUMĀ

Personu pienākums atrodies būvē, nekavējoties evakuēties, atskanot ugunsgrēka trauksmes signālam vai pamanot ugunsgrēku.

Fiziskajai personai ir pienākums:

- Ziņot par to VUGD, zvanot uz numuru 112, nosaucot ugunsgrēka izcelšanās adresi vai vietu un ziņotāja vārdu, uzvārdu, kā arī sniegt pieprasīto papildu informāciju par ugunsgrēku;
- Informēt ugunsgrēka dzēšanas un glābšanas darbu vadītāju par cilvēkiem, kuri atrodas vai varētu atrasties ugunsgrēka apdraudētajā vietā, objekta ugunsdzēsības ūdensņemšanas vietām un piebraukšanas ceļiem, ugunsbīstamību, sprādzienbīstamību un citiem bīstamiem faktoriem.

RĪCĪBA UGUNSDROŠĪBAS TRAUKSMES GADĪJUMĀ

Objekta atbildīgajai personai papildus fiziskās personas pienākumam līdz brīdim, kad ierodas VUGD vienība, ir pienākums nodrošināt:

- Ugunsdrošības instrukcijā noteikto ugunsdzēsības pasākumu veikšanu
- Ugunsdrošībai nozīmīgo inženiertehnisko sistēmu iedarbināšanu
- Tehnoloģisko iekārtu, elektroinstalācijas, elektroiekārtu, elektroierīču un inženiertīklu atvienošanu vai pārslēgšanu uz darba režīmu, kas neveicina ugunsgrēka attīstību un neierobežo tā dzēšanu
- Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta vai avārijas dienestu izsaukšanu (ja nepieciešams)

RĪCĪBA UGUNSDROŠĪBAS TRAUKSMES GADĪJUMĀ

1. (Dzēst aizdegšanas avotu, gadījumā, ja tas neapdraud dzīvību vai veselību)
2. Izvairīties no dūmiem, degšanas vietas
3. Evakuēties pa tuvāko izeju
4. Izsaukt Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu (tel. Nr. 112)
5. Pulcēties drošas pulcēšanās vietā

UGUNSDROŠĪBAS PRASĪBAS BŪVOBJEKTOS

- Par ugunsdrošības prasību ievērošanu būvobjektā un būvdarbu izpildes gaitā atbild būvdarbu veicējs.
- Būvobjektu nodrošina ar ārējo ugunsdzēsības ūdensapgādi. Būvobjektu nodrošina ar ugunsdrošībai lietojamām zīmēm.
- Būvlaukumā ierīko piebrauktuvi un caurbrauktuvi ugunsdzēsības transportlīdzekļiem.
- Būvobjektu nodrošina ar ugunsgrēka izziņošanas ierīcēm un evakuācijas ceļiem nodarbināto evakuācijai. Evakuācijas ceļus nodrošina ar apgaismojumu.
- Būvju sastatnes pa būves perimetru ik pēc 50 m aprīko ar sastatņu kāpnēm.
- Slēgtā objektā un tvertnēs, kur notikusi darbība ar bīstamām vielām, kuras var veidot sprādzienbīstamu koncentrāciju, atļauts atsākt būvdarbus tikai pēc tam, kad veikta gaisa analīze un nav konstatēta sprādzienbīstama koncentrācija.
- Būvobjektu nodrošina ar ugunsdzēsības aparātiem un inventāru.

UGUNSDROŠĪBAS PRASĪBAS KŪDRAS IEGUVES OBJEKTĀ UN TERITORIJĀ

- Mehāniskos transportlīdzekļus un kūdras ieguves tehniskos līdzekļus ar iekšdedzes dzinējiem aprīko ar dzirksteļu slāpētājiem.
- Transportlīdzekļus, kūdras ieguves tehniskos līdzekļus un iekārtas reizi diennaktī attīra no putekļiem un citiem degtspējīgiem nosēdumiem.
- Katru transportlīdzekli un kūdras ieguves tehnisko līdzekli nodrošina ar ugunsdzēsības aparātu, spaini un 5 m garu virvi. Ugunsdzēsības aparāta dzēstspēja kūdras ieguves tehniskajam līdzeklī ir vismaz 34A 233B.
- Kūdras ieguves teritoriju nodrošina ar ugunsdzēsības līdzekļiem.
- Lai ierobežotu ugunsgrēka izplatīšanos kūdras ieguves objektā, to sadala ar vismaz 1 m platiem ugunsdrošības grāvjiem, kuru dziļums ir 0,5 m zem gruntsūdens līmeņa.
- Žaģarus un citus ciršanas atlikumus meža ugunsnedrošajā laikposmā dedzina atbilstoši iekārtotās vietās kūdras ieguves teritorijas atbildīgās personas īpaši norīkota nodarbinātā uzraudzībā un tikai lietainā laikā.
- Kūdras ieguves teritorijā vai uzglabāšanas objektā organizē kūdras temperatūras kontroli atbilstoši kūdras ieguves tehnoloģijai. Konstatējot kūdras temperatūras bīstamu paaugstināšanos, veic pasākumus, kas novērš ugunsgrēka izcelšanos.

PRAKTISKIE PIEMĒRI

NEATBILSTĪBA:

Nav nodrošināta gāzes
balonu piemērota
transportēšana,
uzglabāšana

NEATBILSTĪBA:

Nav veikta
ugunsdzēsības aparāta
tehniskā pārbaude
saskaņā ar ražotāja
norādītajiem termiņiem
(transportlīdzeklī)

NEATBILSTĪBA:

atkailināti vadi

Situāciju analīze

Piecdesmit deviņus gadus vecs būvstrādnieks, veicot savus darba pienākumus, aizķērās aiz elektroaprīkojuma vadiem, paklupa un salauza roku. Pirms darba veikšanas, darbiniekam darba aizsardzības instruktāža tika veikta formāli, tikai iedodot parakstīties darba aizsardzības žurnālā.

1. Uzrakstiet, kādas darba aizsardzības prasības ir tikušas pārkāptas attēlā redzamajā būvobjektā?

2. Nosakiet, kas ir atbildīgs par konkrēto nelaimes gadījumu! Paskaidrojiet savu viedokli!

Situāciju analīze

Atbildes

(Nav noteikts, ka cilvēka, kurš atbild uz dotajiem jautājumiem, atbildēm jābūt identiskām ar šeit minētām. Galvenais, lai atbildēm būtu pareizs domu gājiens un virziens.)

Piecdesmit deviņus gadus vecs būvstrādnieks, veicot savus darba pienākumus, aizķērās aiz elektroaprīkojuma vadiem, paklupa un salauza roku. Pirms darba veikšanas, darbiniekam darba aizsardzības instruktāža tika veikta formāli, tikai iedodot parakstīties darba aizsardzības žurnālā.

1. Uzrakstiet, kādas darba aizsardzības prasības ir tikušas pārkāptas attēlā redzamajā būvobjektā?

Netika ievērota darba kārtība (izmētāti darba piederumi). Netika ievērotas elektrodrošības prasības (pēc lietošanas, elektroaprīkojums netika novietots tam paredzētajā vietā).

2. Nosakiet, kas ir atbildīgs par konkrēto nelaimes gadījumu! Paskaidrojiet savu viedokli!

Pats darbinieks, darba aizsardzības speciālists un darba devējs.

Pats darbinieks, jo neievēroja kārtību savā darba vietā un pārkāpa elektrodrošības un darba aizsardzības instrukcijas.

Darba aizsardzības speciālists un darba devējs, jo nebija nodrošināta kvalitatīva darba aizsardzības instruktāža, kurā būtu pastāstīts par darba aizsardzības prasībām un elektrodrošības prasībām. Kā arī netika veikta periodiska darba vietu apsekošana, kuras laikā konstatētu esošos trūkumus.

Situāciju analīze

Ekskavatora vadītājs, veica teritorijas labiekārtošanas darbus. Transportlīdzekļa vadītāja galvenais uzdevums bija noņemt augsnes virsējo kārtu, veidojot kaudzi un pēc tam to iekraut kravas automašīnā. Ekskavators ar paceltu strēli bija pārvietojies pa būvobjektu un aiz sadales ēkas ar strēli skāris 20kV līnijas apakšējo vadu. Rezultātā ekskavators bija sācis degt. Ekskavatora vadītājs, lecot ārā no iekārtas, guva strāvas triecienu. Viņš palika guļam uz zemes. Neatliekamā medicīniskā palīdzība sniedza pirmo palīdzību un nogādāja cietušo slimnīcā, kur viņš mira. Darba devējs iepriekš nebija informēts, vai darbiniekam ir ekskavatora vadītāja apliecība. Kā arī darbiniekam tika veikta tikai sākotnējā darba aizsardzības instruktāža.

1. Uzrakstiet, kādi bija nelaimes gadījuma cēloņi un kā varēja novērst nelaimes gadījumu?

2. Kādi ir potenciālie riska faktori, strādājot ar ekskavatoru?

Situāciju analīze

Atbildes

(Nav noteikts, ka cilvēka, kurš atbild uz dotajiem jautājumiem, atbildēm jābūt identiskām ar šeit minētām. Galvenais, lai atbildēm būtu pareizs domu gājiens un virziens.)

Ekskavatora vadītājs, veica teritorijas labiekārtošanas darbus. Transportlīdzekļa vadītāja galvenais uzdevums bija noņemt augsnes virsējo kārtu, veidojot kaudzi un pēc tam to iekraut kravas automašīnā. Ekskavators ar paceltu strēli bija pārvietojies pa būvobjektu un aiz sadales ēkas ar strēli skāris 20kV līnijas apakšējo vadu. Rezultātā ekskavators bija sācis degt. Ekskavatora vadītājs, lecot ārā no iekārtas, guva strāvas triecienu. Viņš palika guļam uz zemes. Neatliekamā medicīniskā palīdzība sniedza pirmo palīdzību un nogādāja cietušo slimnīcā, kur viņš mira. Darba devējs iepriekš nebija informēts, vai darbiniekam ir ekskavatora vadītāja apliecība. Kā arī darbiniekam tika veikta tikai sākotnējā darba aizsardzības instruktāža.

1. Uzrakstiet, kādi bija nelaimes gadījuma cēloņi un kā varēja novērst nelaimes gadījumu?

Cēloņi – darbinieka neuzmanība, nepietiekama darbinieka instruēšana, ekskavatora vadītāja apliecības neesamība (pastāv tāda iespēja, ka tā nav bijusi).

Novērst nelaimes gadījumu varēja – pienācīgi instruējot darbinieku, veicot atkārtotas darba aizsardzības instruktāžas, pastāstot par darba aizsardzības prasībām darbā ar ekskavatoru, par daba zonu ievērošanu, pārliecinoties, ka darbinieks ir iepazinies ar ekskavatora lietošanas instrukciju un to, ka darbiniekam ir ekskavatora vadītāja apliecība. Darba steigas novēršanai – sastādīt darba grafiku, kurā darbinieks tiktu galā ar darba pienākumiem bez darba steigas vai izskatīt iespēju piesaistīt citus kolēģu, ja darba termiņi bija par mazu.

2. Kādi ir potenciālie riska faktori, strādājot ar ekskavatoru?

Uzbraukšana citam darbiniekam, vibrācijas riska faktors (ilgstoši strādājot transportlīdzeklī), ekskavatora apgāšanās, neatbilstoša izmantošana tam neparedzētam darbam, darba zonas neievērošana (elektrības vadu aizķeršana), mobilā tālruņa lietošana, ekskavatora vadīšana pārāk liela noguruma gadījumā, nepareiza izkāpšana no ekskavatora vai bojātu pakāpienu izmantošana u.c.

Situāciju analīze

Darbinieks strādāja uz sastatnēm. Bija nepieciešams aizsniegt instrumentu, tādēļ viņš liecās pēc tā. Tomēr strādnieks zaudēja līdzsvaru un nokrita no sastatnēm. Darbinieks bija lietojis aizsargķiveri, bet nebija uzvilcis darba apavus. Rezultātā tika traumēta galva.

Komentējiet, cik lielā mērā aprakstīto nelaimes gadījumu varēja ietekmēt norādītie cēloņi!	
<i>Cēloņi</i>	<i>Skaidrojums</i>
<u>1) Atbilstoša drošības aprīkojuma trūkums</u>	
<u>2) Nepietiekama veicamo darbu uzraudzība</u>	
<u>3) Pārgalvība</u>	
<u>4) Nedroša sastatņu konstrukcija</u>	
<u>5) Rokas instrumentu somas neesamība vai nelietošana</u>	
<u>6) Individuālo aizsardzības līdzekļu neesamība vai nelietošana</u>	

Spriežot pēc attēlā redzamā objekta, prognozējiet, kādas varēja būt iespējamie nelaimes gadījuma sekas – bez galvas sasišanas!

Situāciju analīze

Atbildes

(Nav noteikts, ka cilvēka, kurš atbild uz dotajiem jautājumiem, atbildēm jābūt identiskām ar šeit minētām. Galvenais, lai atbildēm būtu pareizs domu gājiens un virziens.)

Darbinieks strādāja uz sastatnēm. Bija nepieciešams aizsniegt instrumentu, tādēļ viņš liecās pēc tā. Tomēr strādnieks zaudēja līdzsvaru un nokrita no sastatnēm. Darbinieks bija lietojis aizsargķiveri, bet nebija uzvilcis darba apavus. Rezultātā tika traumēta galva.

Komentējiet, cik lielā mērā aprakstīto nelaimes gadījumu varēja ietekmēt norādītie cēloņi!	
Cēloņi	Skaidrojums
<u>1) Atbilstoša drošības aprīkojuma trūkums</u>	Ja aizsargnožogojuma nav vai tas ir nepietiekams, strādājot uz sastatnēm, darbiniekam ir jālieto drošības siksnas, kas noturētu kritienu. Šajā gadījumā josta netika lietota, bet aizsargnožogojums nebija pietiekami drošs.
<u>2) Nepietiekama veicamo darbu uzraudzība</u>	Ja darba aizsardzības speciālists vai koordinators, veicot darba vietu apsekošanu vai pastāvīgi uzraugot esošo objektu, pamanītu, ka tiek pārkāptas darba aizsardzības prasības, tās tiktu novērstas un nelaimes gadījums nenotiktu.
<u>3) Pārgalvība</u>	Darbiniekam vienmēr arī pašam ir jādomā par savu drošību darbā un veselību. Ja darbinieks nerīkotos pārgalvīgi, respektīvi, nesniegtos pēc instrumentiem, zinot, ka tas ir nedroši, tad arī, visticamāk, nelaimes gadījums nenotiktu.
<u>4) Nedroša sastatņu konstrukcija</u>	Ja darbinieks nokrita no sastatnēm, tātad, tām nebija nodrošināts piemērots aizsargnožogojums un tāpēc darbinieks tam pārkrita pāri.
<u>5) Rokas instrumentu somas neesamība vai nelietošana</u>	Ja darbinieks būtu izmantojis rokas instrumentu somu, viņam nevajadzētu liekties pēc instrumenta, kā rezultātā darbinieks nebūtu pakritis.
<u>6) Individuālo aizsardzības līdzekļu neesamība vai</u>	Ja darbinieks būtu uzvilcis darba apavus (ar slēgtu purngalu, neslīdošus), varbūt darbinieks noturētos

nelietošana

kājās un nezaudētu līdzsvaru kā rezultātā darbinieks nebūtu pakritis.

Spriežot pēc attēlā redzamā objekta, prognozējiet, kādas varēja būt iespējamie nelaimes gadījuma sekas – bez galvas sasišanas!

Darbinieks varēja iegūt smagākas traumas (piemēram, mugurkaula lūzumu vai pat letāls iznākums). Darbinieks varēja traumēt arī citus apkārtējos darbiniekus (nokrītot uz lejā stāvošiem darbiniekiem) u.c.

Darba uzdevumu lapa

Profesionālās ziņkārības dēļ, cietušais nolēma pirms darbu uzsākšanas apskatīties uz teritorijā esošajām jaunajām iekārtām. Pie jaunas iekārtas bija pieslietas 3m garas kāpnes. Cietušais nolēma pa tām uzkāpt. Pakāpjoties apmēram 1 m augstumā virs zemes, kāpnes sāka slīdēt pa betona segumu un viņš nokrita zemē.

Nosakiet, nelaimes gadījuma cēloni, nepieciešamos preventīvos pasākumus un atbildīgo par šo pasākumu īstenošanu.

Cēlonis	Preventīvais pasākums	Atbildīgais par pasākumu īstenošanu

Darba uzdevumu lapa

Atbildes

(Nav noteikts, ka cilvēka, kurš atbild uz dotajiem jautājumiem, atbildēm jābūt identiskām ar šeit minētām. Galvenais, lai atbildēm būtu pareizs domu gājiens un virziens.)

Profesionālās ziņkārības dēļ, cietušais nolēma pirms darbu uzsākšanas apskatīties uz teritorijā esošajām jaunajām iekārtām. Pie jaunas iekārtas bija pieslietas 3m garas kāpnēs. Cietušais nolēma pa tām uzkāpt. Pakāpjoties apmēram 1 m augstumā virs zemes, kāpnēs sāka slīdēt pa betona segumu un viņš nokrita zemē.

Nosakiet, nelaimes gadījuma cēloni, nepieciešamos preventīvos pasākumus un atbildīgo par šo pasākumu īstenošanu.

Cēlonis	Preventīvais pasākums	Atbildīgais, par pasākumu īstenošanu
Darba aizsardzības instrukcijas neievērošana (instrukcijās ir norādīts, ka darbā jāveic tikai tas darbs, kurā darbinieks ir apmācīts, kā arī katrs darbinieks iepazīstas ar instrukciju pārvietojoties pa objektu, respektīvi, kas ir atļauts un kas aizliegts)	Atkārtota instruktāža darba aizsardzībā	Darba aizsardzības speciālists
Darbinieka patvaļīga rīcība	Atkārtota instruktāža darba aizsardzībā	Darba aizsardzības speciālists
Nepietiekama apmācība (Darbā uz pārvietojamām kāpnēm ir speciālās prasības, piemēram, kādā leņķī tām jābūt novietotām, uz kāda pamatnes likt utt.)	Darba aizsardzības instruktāža darbā uz kāpnēm (gadījumā, ja darba pienākumos to veikt būs nepieciešams)	Darba aizsardzības speciālists

Darba uzdevumu lapa

Darba aizsardzības speciālists,
veicot darba vietas apsekojumu
būvobjektā, konstatēja šādu
ainu.

Nosakiet, kādi pārkāpumi, neatbilstības redzamas dotajā attēlā un kādi ir nepieciešamie risinājumi, lai tos novērstu?

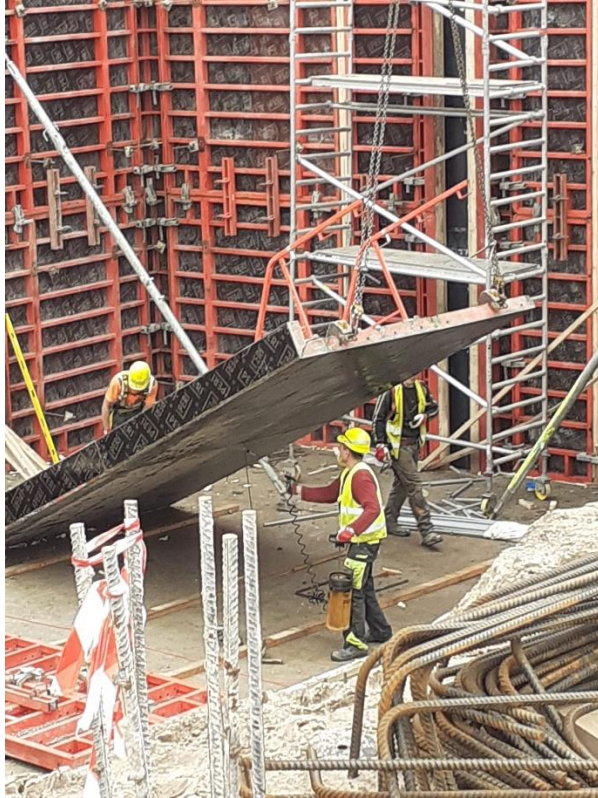
Neatbilstības, pārkāpumi	Nepieciešamie risinājumi

Darba uzdevumu lapa

Atbildes

(Nav noteikts, ka cilvēka, kurš atbild uz dotajiem jautājumiem, atbildēm jābūt identiskām ar šeit minētām. Galvenais, lai atbildēm būtu pareizs domu gājiens un virziens.)

Darba aizsardzības speciālists, veicot darba vietas apsekojumu būvobjektā, konstatēja šādu ainu.

Nosakiet, kādi pārkāpumi, neatbilstības redzamas dotajā attēlā un kādi ir nepieciešamie risinājumi, lai tos novērstu?

Neatbilstības, pārkāpumi	Nepieciešamie risinājumi
Darbinieka atrašanās zem paceltas kravas	Atkārtota instruktāža par darba aizsardzības prasībām, strādājot ar kravas celtni un atrodoties būvobjektā
Armatūras uznavas aizsardzībai vāciņu neesamība	Jāiegādājas armatūras uznavas vāciņi un jāapmāca darbiniekus tos lietot
Netiek uzturēta kārtība objektā (attēla labajā pusē esošā darbinieka kājām ir izmētāti materiāli)	Apmācīt darbiniekus, ka objekts ir jāuztur kārtībā, neizmētajot materiālus, jo tie rada papildus aizķeršanās risku
Darbinieks ar pulverizatoru apstrādā veidni, izmantojot ķīmikālijas un nelieto IAL darbam ar ķīmiskām vielām.	Nodrošināt darbiniekam piemērotus IAL darbam ar ķīmiskām vielām un apmācīt darbinieku to lietošanā

Darba uzdevumu lapa

Nosakiet pastāvošos riskus redzamajā attēlā un to novēršanas iespējas un pasākumus!

Pastāvošie riski	Novēršanas iespējas un pasākumi

Darba uzdevumu lapa

Atbildes

(Nav noteikts, ka cilvēka, kurš atbild uz dotajiem jautājumiem, atbildēm jābūt identiskām ar šeit minētām. Galvenais, lai atbildēm būtu pareizs domu gājiens un virziens.)

Nosakiet pastāvošos riskus redzamajā attēlā un to novēršanas iespējas un pasākumus!

Pastāvošie riski	Novēršanas iespējas un pasākumi
Nepiederošu cilvēku iekļūšana būvobjektā	Ar signāllentu norobežot būvobjektu
Traumas iegūšanas iespējas	Nodrošināt darbiniekus ar IAL un apmācīt to lietošanā
Saules apdeguma rašanās iespējas	Nodrošināt darbiniekus ar nepieciešamajiem IAL (piemērots apģērbs, aizsargkrēms)
Vibroblīte – risks vibrācija	Veikt iekārtas vibrācijas mērījumus, darbinieku nodrošināt ar vibrācijas slāpējošiem aizsargcimdiem un apmācīt to lietošanā
Traktortehnika – risks visa ķermeņa vibrācija, troksnis	Regulāri veikt traktortehnikas pārbaudi, veikt visa ķermeņa vibrācijas un trokšņa mērījumus. Nodrošināt darbiniekus ar auss aizsardzības līdzekļiem un traktortehnikas krēslu aprīkot ar pietiekamu amortizāciju, kas novērš vibrāciju

Pārvietošanās ceļi – traumatisma risks	Norobežot pārvietošanās ceļus. Darbiniekus nodoršināt ar piemērotiem apaviem būvobjektā (ar purngala aizsardzību). Apmācīt darbiniekus darba aizsardzības prasībām, atrodoties būvobjektā
Bedres – pakļupšanas, pakrišanas risks	Norobežot bedres, kuras rada pakļupšanas un pakrišanas risku. Apmācīt darbiniekus darba aizsardzības prasībām, atrodoties būvobjektā

TESTS I

Vārds, uzvārds: _____

Datums: _____

1. **Kas jāņem vērā organizējot darba aizsardzības sistēmu ? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
 - A. Darba vides iekšējā uzraudzība, tai skaitā darba vides riska novērtēšana
 - B. Darba aizsardzības organizatoriskās struktūras izveidošana
 - C. Konsultēšanās ar nodarbinātajiem, lai viņus iesaistītu darba aizsardzības uzlabošanā
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
2. **Kuri Ministru kabineta noteikumi nosaka Darba aizsardzības prasības, veicot būvdarbus (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
 - A. Not. Nr 92
 - B. Not. Nr 29
 - C. Not. Nr 299
3. **Bītamākie darba vides riska faktori derīgo izrakteņu ieguves vietās ir: (Iespējamās 3 pareizās atbildes)**
 - A. Vibrācija un troksnis
 - B. Putekļi un ķīmiskie riska faktori
 - C. Ultravioletais starojums
 - D. Maiņu, nakts darbs
 - E. Insektu kodumi
4. **Kurš no minētajiem darba vides riska faktoriem ir sastopams būvniecībā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
 - A. Putekļi
 - B. Darbs augstumā
 - C. Troksnis un vibrācija
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
5. **Kad jāveic pirmreizējā veselības pārbaude? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
 - A. Pirmajā darba dienā
 - B. Uzreiz pēc darba līguma parakstīšanas
 - C. Pirms darba līguma noslēgšanas
6. **Nelaimes gadījumu galvenie cēloņi ir: (Iespējamās 3 pareizās atbildes)**
 - A. IAL nelietošana
 - B. Nepatīkamas attiecības kolēģu starpā
 - C. Tehniskie bojājumi
 - D. Neuzticēšanās darba devējam
 - E. Tuvošanās iekārtu bīstamajiem mezgliem

7. **Vai būvobjektā drīkst ielaist nodarbināto bez nodarbinātā apliecības?** *(Iespējama 1 pareiza atbilde)*
- A. Drīkst, ja nodarbinātais būvobjektā strādās tikai īslaicīgi
 - B. Drīkst, ja nodarbinātā apliecība vēl nav izsniegta vai ir nozaudēta un nodarbinātais uzrāda personu apliecinošu dokumentu, bet ne ilgāk kā piecas darbdienas pēc kārtas
 - C. Drīkst, ja nodarbinātā apliecība vēl nav izsniegta vai ir nozaudēta un nodarbinātais uzrāda personu apliecinošu dokumentu, bet ne ilgāk kā trīs darbdienas pēc kārtas
 - D. Nedrīkst nekādā gadījumā
8. **Kāda ir pirmā darbība, kas jāveic, sniedzot palīdzību cietušajam elektrotraumas gadījumā?** *(Iespējama 1 pareiza atbilde)*
- A. Jāevakuē cietušais no bīstamās zonas
 - B. Jāpārtrauc strāvas iedarbība
 - C. Jāuzsāk elpināšana un sirds masāža, kā arī nekavējoties jāizsauc ātrā palīdzība
9. **Ar kuru no minētajiem dokumentiem ir jābūt apgādātām bīstamajām iekārtām?** *(Iespējama 1 pareiza atbilde)*
- A. Lietošanas dokumentiem un brīdinošiem uzrakstiem latviešu valodā
 - B. Inspicēšanas institūcijas izsniegtu pārbaudes zīmi, kas novietota uz bīstamās iekārtas vai pie tās pases un apliecina, ka attiecīgā iekārta noteiktā kārtībā ir izturējusi pārbaudi
 - C. Atbilstību apliecinošiem dokumentiem
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
10. **Kādos gadījumos veic neplānoto instruktāžu?** *(Iespējama 1 pareiza atbilde)*
- A. Noticis nelaimes gadījums vai konstatēta arodsaslimšana
 - B. Mainās darba apstākļi, darba raksturs, darba vieta, darba aprīkojums, tehnoloģiskais vai darba process
 - C. Nodarbinātais pārtraucis darbu uz laiku, kas ilgāks par 60 kalendāra dienām, bet darbos ar bīstamām iekārtām vai darbos ar paaugstinātu bīstamību, uz laiku, kas ilgāks par 45 kalendāra dienām
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
11. **Darba vietā, kur tiek izmantotas vairākas bīstamās ķīmiskās vielas, drošības datu lapai ir jābūt:** *(Iespējama 1 pareiza atbilde)*
- A. Katrai bīstamai ķīmiskai vielai vai bīstamam ķīmiskajam produktam
 - B. Tikai visbīstamākajām ķīmiskajām vielām
 - C. Tikai tai ķīmiskajai vielai, kuru lieto darba procesā visbiežāk
12. **Kuros no minētajiem gadījumiem par nelaimes gadījumu darbā nekavējoties jāpaziņo Valsts darba inspekcijai un Valsts policijai?** *(Iespējamās 3 pareizās atbildes)*
- A. Ja nodarbinātais, krītot no sastatnēm, laužis abas kājas
 - B. Nodarbinātais miris divas nedēļas pēc nelaimes gadījuma, atrodoties mājās nelaimes gadījuma izraisītas darbnespējas dēļ
 - C. Ārstniecības iestādes izsniegtajā izziņā par veselības traucējumu smaguma pakāpi norādīts, ka veselības traucējumi ir smagi
 - D. Nodarbinātais ir sagriezis kāju, darba spēju zudums ir mazāks par 3 diennaktīm

13. Neizmeklē nelaimes gadījumu, kas notikuši ar cietušo: (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Uzņēmuma teritorijā darba laikā, ieskaitot darba laika pārtraukumus
- B. Pildot darba vai dienesta pienākumus ārpus uzņēmuma teritorijas vai ārpus darba laika, tai skaitā komandējumā vai darba braucienā
- C. Atrodoties darba devēja valdījuma esošajā transporta līdzeklī tieši ceļā uz darbu vai no darba vai atrodoties devēja valdījuma esošajā transporta līdz maīņu starplaikā
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās 0 nepareizas

14. Kādi veselības traucējumi var attīstīties, ja nodarbinātais ilgstoši pakļauts paaugstināta trokšņa iedarbībai darbā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Dzirdes pazemināšanās abās ausīs
- B. Paaugstināts asinsspiediens
- C. Troksnis vai zvanīšana ausīs
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

15. Pie kura no minētajiem skaņas stiprumiem attīstās akutrauma (akūts dzirdes zudums)? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Skaņas stipruma virs 130 dB, kas ilgst dažas minūtes
- B. Skaņas stipruma 85 dB, kas ilgst 6 – 8 stundas
- C. Skaņas stipruma 87 dB, kas ilgst 1 – 2 stundas

16. Pie cik decibelu trokšņa līmeņa darbiniekam ir tiesības pieprasīt individuālos dzirdes aizsardzības līdzekļus? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. 87 dB(A)
- B. 85 dB(A)
- C. 80 dB(A)

17. Kura no minētajām iekārtām rada vispārējo (visa ķermeņa) vibrāciju? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Traktors
- B. Kravas automašīna
- C. Betona stacionārās blietēšanas ierīce
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

18. Paaugstināts azbesta iedarbības risks pastāv: (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Azbestu saturošu materiālu demontāžas darbos
- B. Jaunas siltumizolācijas uzmontēšanas darbos
- C. Grants ieguves karjerās

19. Vai būvobjekta teritorijā ir pieņemami izmantot paštaisītus pagarinātājus/ietaises? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Drīkst, ja tiek izmantot sausajā laikā
- B. Drīkst, ja tas ir līdzīgs pirktajam tirgū
- C. Nedrīkst, jo tas nav pārbaudīts un marķēts ar CE zīmi

20. Cik bieži iesaka veikt pārvietojamo elektrometināšanas ietaišu izolācijas pretestības mērījumus? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Ne retāk kā reizi 6 mēnešos
- B. Ne retāk kā reizi 3 gados
- C. Ne retāk kā reizi gadā

21. Uz ko norāda šis rokas signāls? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. **Bīstami.** Novērst avārijas situācijas
- B. **Sākt.** Uzmanību, sākt darbu
- C. **Beigt.** Izbeigt darbību

22. Kāds skābekļa saturs procentos gaisā skaitās bīstams saskaņā ar darba drošības prasībām slēgtā telpā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. 19,5%
- B. 19%
- C. 16,5%
- D. 16%

23. Cik darbadienu pirms darba ar azbestu uzsākšanas ir jāiesniedz Valsts darba inspekcijā iesniegums par paredzēto darbu ar azbestu? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. 5 darbadienu
- B. 15 darbadienu
- C. 10 darbadienu

24. Izvēloties individuālo aizsardzības līdzekli, kurus no minētajiem faktoriem tu ņemtu vērā? (Iespējamās 3 pareizās atbildes)

- A. Ergonomikas prasības un nodarbināto veselības stāvokli
- B. Nodarbināto auguma īpatnības
- C. Attiecīgie darba vides riska faktori
- D. Cenu
- E. Darbinieka gaume

25. Savieno individuālo aizsardzības līdzekli ar attiecīgo zīmi, kas norāda uz to izmantošanu:

A. Jālieto gāzmaska, resperators	1.
B. Jālieto sejas maska	2.
C. Jālieto sejas aizsardzības līdzekļi	3.
D. Jālieto resperators	4.

26. Aptuveni, cik grādu lielā leņķī jānovieto pieslienamās kāpnes ar pakāpieniem? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Aptuveni 40-50
- B. Aptuveni 50-60
- C. Aptuveni 60-70
- D. Aptuveni 70-80

27. Cik bieži jāveic cilvēku pacelšanai paredzēta pacēlāja pilnā tehniskā pārbaude? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Ne retāk reizi sešos mēnešos
- B. Ne retāk kā reizi gadā
- C. Ne retāk kā reizi trijos gados

28. Savienojiet dotās mērvienības ar tāp atbilstošajiem mikroklimata novērtēšanas kritērijiem!

Mērvienības	Atbildes	Kritēriji
1.) %	_____	a) Siltuma starojums
2.) m/s	_____	b) Temperatūra
3.) kcal	_____	c) Gaisa relatīvais mitrums
4.) C°	_____	d) Gaisa kustības ātrums

29. Derīgo izrakteņu ieguves vietā pirms darba uzsākšanas vai to atsākot: (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Pārbauda, vai pamats ir blīvs, vai nedraud grunts vai akmeņu nobrukumi
- B. Ierīko piebraukšanas ceļu
- C. Uzstāda nodarbinātajiem paredzētas dzīvojamās un atpūtas telpas

30. Kam jābūt norādītam uz celšanas iekārtas mehānismiem: (Iespējamās 2 pareizās atbildes)

- A. Mehānisma nominālai celtspējai;
- B. Ja nepieciešams, tabulai ar katras mehānisma konfigurācijas celtspēju;
- C. Cilvēku shematiskam izvietojumam pie maksimālās celtspējas;
- D. Informatīvai plāksnei, ar celšanas iekārtas operatora personas datiem.

ATBILDES

1. **Kas jāņem vērā organizējot darba aizsardzības sistēmu ? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
 - A. Darba vides iekšējā uzraudzība, tai skaitā darba vides riska novērtēšana
 - B. Darba aizsardzības organizatoriskās struktūras izveidošana
 - C. Konsultēšanās ar nodarbinātajiem, lai viņus iesaistītu darba aizsardzības uzlabošanā
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
2. **Kuri Ministru kabineta noteikumi nosaka Darba aizsardzības prasības, veicot būvdarbus (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
 - A. Not. Nr 92
 - B. Not. Nr 29
 - C. Not. Nr 299
3. **Bītamākie darba vides riska faktori derīgo izrakteņu ieguves vietās ir: (Iespējamās 3 pareizās atbildes)**
 - A. Vibrācija un troksnis
 - B. Putekļi un ķīmiskie riska faktori
 - C. Ultravioletais starojums
 - D. Maiņu, nakts darbs
 - E. Insektu kodumi
4. **Kurš no minētajiem darba vides riska faktoriem ir sastopams būvniecībā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
 - A. Putekļi
 - B. Darbs augstumā
 - C. Troksnis un vibrācija
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
5. **Kad jāveic pirmreizējā veselības pārbaude? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
 - A. Pirmajā darba dienā
 - B. Uzreiz pēc darba līguma parakstīšanas
 - C. Pirms darba līguma noslēgšanas
6. **Nelaimes gadījumu galvenie cēloņi ir: (Iespējamās 3 pareizās atbildes)**
 - A. IAL nelietošana
 - B. Nepatīkamas attiecības kolēģu starpā
 - C. Tehniskie bojājumi
 - D. Neuzticēšanās darba devējam
 - E. Tuvošanās iekārtu bīstamajiem mezgliem
7. **Vai būvobjektā drīkst ielaist nodarbināto bez nodarbinātā apliecības? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
 - A. Drīkst, ja nodarbinātais būvobjektā strādās tikai īslaicīgi
 - B. Drīkst, ja nodarbinātā apliecība vēl nav izsniegta vai ir nozaudēta un nodarbinātais uzrāda personu apliecinošu dokumentu, bet ne ilgāk kā piecas darbdienu pēc kārtas

- C. Drīkst, ja nodarbinātā apliecība vēl nav izsniegta vai ir nozaudēta un nodarbinātais uzrāda personu apliecinošu dokumentu, bet ne ilgāk kā trīs darbdienu pēc kārtas
- D. Nedrīkst nekādā gadījumā
- 8. Kāda ir pirmā darbība, kas jāveic, sniedzot palīdzību cietušajam elektrotraumas gadījumā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
- A. Jāevakuē cietušais no bīstamās zonas
- B. Jāpārtrauc strāvas iedarbība
- C. Jāuzsāk elpināšana un sirds masāža, kā arī nekavējoties jāizsauc ātrā palīdzība
- 9. Ar kuru no minētajiem dokumentiem ir jābūt apgādātām bīstamajām iekārtām? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
- A. Lietošanas dokumentiem un brīdinošiem uzrakstiem latviešu valodā
- B. Inspicēšanas institūcijas izsniegtu pārbaudes zīmi, kas novietota uz bīstamās iekārtas vai pie tās pases un apliecina, ka attiecīgā iekārta noteiktā kārtībā ir izturējusi pārbaudi
- C. Atbilstību apliecinošiem dokumentiem
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
- 10. Kādos gadījumos veic neplānoto instruktāžu? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
- A. Noticis nelaimes gadījums vai konstatēta arodsaslimšana
- B. Mainās darba apstākļi, darba raksturs, darba vieta, darba aprīkojums, tehnoloģiskais vai darba process
- C. Nodarbinātais pārtraucis darbu uz laiku, kas ilgāks par 60 kalendāra dienām, bet darbos ar bīstamām iekārtām vai darbos ar paaugstinātu bīstamību, uz laiku, kas ilgāks par 45 kalendāra dienām
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
- 11. Darba vietā, kur tiek izmantotas vairākas bīstamās ķīmiskās vielas, drošības datu lapai ir jābūt: (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
- A. Katrai bīstamai ķīmiskai vielai vai bīstamam ķīmiskajam produktam
- B. Tikai visbīstamākajām ķīmiskajām vielām
- C. Tikai tai ķīmiskajai vielai, kuru lieto darba procesā visbiežāk
- 12. Kuros no minētajiem gadījumiem par nelaimes gadījumu darbā nekavējoties jāpaziņo Valsts darba inspekcijai un Valsts policijai? (Iespējamās 3 pareizās atbildes)**
- A. Jā nodarbinātais, krītot no sastatnēm, lauzis abas kājas
- B. Nodarbinātais miris divas nedēļas pēc nelaimes gadījuma, atrodoties mājās nelaimes gadījuma izraisītas darbnespējas dēļ
- C. Ārstniecības iestādes izsniegtajā izziņā par veselības traucējumu smaguma pakāpi norādīts, ka veselības traucējumi ir smagi
- D. Nodarbinātais ir sagriezis kāju, darba spēju zudums ir mazāks par 3 diennaktīm
- 13. Neizmeklē nelaimes gadījumu, kas notikuši ar cietušo: (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
- A. Uzņēmuma teritorijā darba laikā, ieskaitot darba laika pārtraukumus
- B. Pildot darba vai dienesta pienākumus ārpus uzņēmuma teritorijas vai ārpus darba laika, tai skaitā komandējumā vai darba braucienā

- C. Atrodoties darba devēja valdījuma esošajā transporta līdzeklī tieši ceļā uz darbu vai no darba vai atrodoties devēja valdījuma esošajā transporta līdzīgu starplaikā
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās 0 nepareizas

14. Kādi veselības traucējumi var attīstīties, ja nodarbinātais ilgstoši pakļauts paaugstināta trokšņa iedarbībai darbā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Dzirdes pazemināšanās abās ausīs
- B. Paaugstināts asinsspiediens
- C. Troksnis vai zvanīšana ausīs
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

15. Pie kura no minētajiem skaņas stiprumiem attīstās akutrauma (akūts dzirdes zudums)? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Skaņas stipruma virs 130 dB, kas ilgst dažas minūtes
- B. Skaņas stipruma 85 dB, kas ilgst 6 – 8 stundas
- C. Skaņas stipruma 87 dB, kas ilgst 1 – 2 stundas

16. Pie cik decibelu trokšņa līmeņa darbiniekam ir tiesības pieprasīt individuālos dzirdes aizsardzības līdzekļus? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. 87 dB(A)
- B. 85 dB(A)
- C. 80 dB(A)

17. Kura no minētajām iekārtām rada vispārējo (visa ķermeņa) vibrāciju? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Traktors
- B. Kravas automašīna
- C. Betona stacionārās blīvēšanas ierīce
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

18. Paaugstināts azbesta iedarbības risks pastāv: (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Azbestu saturošu materiālu demontāžas darbos
- B. Jaunas siltumizolācijas uzmontēšanas darbos
- C. Grants ieguves karjerās

19. Vai būvobjekta teritorijā ir pieņemami izmantot paštaisītus pagarinātājus/ietaises? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Drīkst, ja tiek izmantot sausajā laikā
- B. Drīkst, ja tas ir līdzīgs pirktajam tirgū
- C. Nedrīkst, jo tas nav pārbaudīts un markēts ar CE zīmi

20. Cik bieži iesaka veikt pārvietojamo elektrometināšanas ietaišu izolācijas pretestības mērījumus? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Ne retāk kā reizi 6 mēnešos
- B. Ne retāk kā reizi 3 gados
- C. Ne retāk kā reizi gadā

21. Uz ko norāda šis rokas signāls? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. **Bīstami.** Novērst avārijas situācijas
- B. **Sākt.** Uzmanību, sākt darbu
- C. **Beigt.** Izbeigt darbību

22. Kāds skābekļa saturs procentos gaisā skaitās bīstams saskaņā ar darba drošības prasībām slēgtā telpā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. 19,5%
- B. 19%
- C. 16,5%
- D. 16%

23. Cik darbadienu pirms darba ar azbestu uzsākšanas ir jāiesniedz Valsts darba inspekcijā iesniegums par paredzēto darbu ar azbestu? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. 5 darbadienu
- B. 15 darbadienu
- C. 10 darbadienu

24. Izvēloties individuālo aizsardzības līdzekli, kurus no minētajiem faktoriem tu ņemtu vērā? (Iespējamās 3 pareizās atbildes)

- A. Ergonomikas prasības un nodarbināto veselības stāvokli
- B. Nodarbināto auguma īpatnības
- C. Attiecīgie darba vides riska faktori
- D. Cenu
- E. Darbinieka gaume

25. Savieno individuālo aizsardzības līdzekli ar attiecīgo zīmi, kas norāda uz to izmantošanu:

A. Jālieto gāzmaska, respirators	1.
B. Jālieto sejas maska	2.

C. Jālieto sejas aizsardzības līdzekļi	3.
D. Jālieto resperators	4.

A- 3; B-4 ; C -1 ; D - 2:

26. Aptuveni, cik grādu lielā leņķī jānovieto pieslienamās kāpnes ar pakāpieniem? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Aptuveni 40-50
- B. Aptuveni 50-60
- C. Aptuveni 60-70
- D. Aptuveni 70-80

27. Cik bieži jāveic cilvēku pacelšanai paredzēta pacēlāja pilnā tehniskā pārbaude? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Ne retāk reizi sešos mēnešos
- B. Ne retāk kā reizi gadā
- C. Ne retāk kā reizi trijos gados

28. Savienojiet dotās mērvienības ar tām atbilstošajiem mikroklimata novērtēšanas kritērijiem!

Mērvienības	Atbildes	Kritēriji
1.) %	___c___	a) Siltuma starojums
2.) m/s	___d___	b) Temperatūra
3.) kcal	___a___	c) Gaisa relatīvais mitrums
4.) C°	___b___	d) Gaisa kustības ātrums

29. Derīgo izrakteņu ieguves vietā pirms darba uzsākšanas vai to atsākot: (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Pārbauda, vai pamats ir blīvs, vai nedraud grunts vai akmeņu nobrukumi
- B. Ierīko piebraukšanas ceļu
- C. Uzstāda nodarbinātajiem paredzētas dzīvojamās un atpūtas telpas

30. Kam jābūt norādītam uz celšanas iekārtas mehānismiem: (Iespējamās 2 pareizās atbildes)

- A. Mehānisma nominālai celtspējai;
- B. Ja nepieciešams, tabulai ar katras mehānisma konfigurācijas celtspēju;
- C. Cilvēku shematiskam izvietojumam pie maksimālās celtspējas;
- D. Informatīvai plāksnei, ar celšanas iekārtas operatora personas datiem.

ATBILDES			
1	E	16	C
2	A	17	D
3	A; B; C;	18	A
4	D	19	C
5	C	20	A
6	A; C; E;	21	A
7	B	22	A
8	B	23	C
9	D	24	A; B; C;
10	D	25	A-3; B-4; C-1; D-2
11	A	26	C
12	A; B; C;	27	B
13	E	28	1-C; 2- D; 3-A; 4-B
14	D	29	A
15	A	30	A; B

TESTS II

Vārds, uzvārds: _____

Datums: _____

1. **Kāds ir minimālais darba aizsardzības normatīvajos aktos noteiktais termiņš darba vides risku novērtēšanai uzņēmumā?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
 - A. Ne retāk kā reizi 5 gados
 - B. Ne retāk kā reizi 3 gados
 - C. Ne retāk kā reizi gadā
2. **Darba aizsardzības prasības, veicot būvdarbus nosaka** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
 - A. MK Not. Nr 92
 - B. MK Not. Nr 29
 - C. MK Not. Nr 292
3. **Kas jāņem vērā novērtējot darba vides riskus uzņēmumā?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
 - A. Nodarbināto profesionālās zināšanas un apmācība
 - B. Darba laika organizēšana un darba metodes
 - C. Fizikālie, ķīmiskie, psiholoģiskie un bioloģiskie darba vides faktori
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
4. **Kādos gadījumos nodarbinātie var atteikties no darbu veikšanas?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
 - A. Darbinieks nav apmierināts ar darba samaksu
 - B. Darbinieks negrib lietot individuālos aizsardzības līdzekļus
 - C. Attiecīgais darbs jāveic komandā ar nepazīstamiem cilvēkiem
 - D. Attiecīgā darba veikšana rada vai var radīt risku nodarbinātā vai citu personu drošībai un veselībai un šāds risks nav novēršams citādā veidā
5. **Ievadinstruktāžai darba aizsardzības jautājumos jānotiek** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
 - A. Trīs mēnešu laikā
 - B. Nedēļas laikā
 - C. Mēneša laikā
 - D. Uzreiz, pirms darba uzsākšanas
6. **Būvdarbu Darba aizsardzības plānu izstrādā, lai:** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
 - A. Visus būvniecības dalībniekus nodrošinātu ar nepieciešamo darba aizsardzības informāciju
 - B. Veiksmīgi plānotu būvniecības izmaksas
 - C. Kontrolētu būvobjektā nodarbināto skaitu
7. **Ar ko kompetentajam speciālistam jāsadarbojas, sniedzot pakalpojumus darba aizsardzības jomā?** *(Iespējamās 3 pareizās atbildes)*
 - A. Jāiesaista uzņēmuma nodarbinātie
 - B. Jāsadarbojas ar uzņēmuma uzticības personām (ja tādas ir)

- C. Jāiesaista uzņēmuma vadība
- D. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
- E. Ar Valsts darba inspekciju

8. Kuri no nosauktajiem ir paaugstinātas bīstamības darbi būvniecībā?
(Iespējamās 4 pareizās atbildes)

- A. Pazemē (akās, tuneļos) veicamie darbi
- B. Nokrišana no 0,5 m un lielāka augstuma
- C. Darbs būvobjektā ārzemēs
- D. Saliekamo (iepriekšizgatavoto) būvkonstrukciju montāža un demontāža
- E. Aplūdināšana ar ūdeni
- F. Saliekamo (iepriekšizgatavoto) būvkonstrukciju montāža un demontāža

9. Uz kādiem darbu veidiem neattiecas normatīvie akti par darba aizsardzības prasībām, veicot būvdarbus? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Pazemes darbi
- B. Saliekamo būvkonstrukciju montāža
- C. Būvju nojaukšana
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

10. Kas ir atbildīgs par ugunsdrošības prasību ievērošanu būvobjektā ? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Pasūtītājs
- B. Pasūtītāja apmācītais ugunsdrošības speciālists
- C. Būvuzraugs
- D. Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests
- E. Būvdarbu veicējs

11. Attēlā redzamā ir zīme, kas jāizvieto darba vietā, kur trokšņa līmenis pārsniedz (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. 85 dB (A)
- B. 65 dB (A)

12. Kurā no minētajiem gadījumiem nav jālieto aizsargķivere? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Strādājot būvlaukumā
- B. Veicot gaisa līniju apkali vai kapitālo remontu
- C. Mežizstrādes darbos
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

13. Kādi individuālie aizsardzības līdzekļi jālieto, lai samazinātu vibrācijas negatīvo ietekmi?

(Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Cimdi no lateksa un apavi ar koka zoli
- B. Dielektriskie cimdi un apavi ar papildu aizsardzību pirkstgaliem
- C. Cimdi ar speciālu oderējumu vibrāciju slāpēšanai, apavi ar biezu mīkstu zoli
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

14. Kam ir pienākums segt individuālo aizsardzības līdzekļu iegādes izmaksas?

(Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Darba devējam
- B. Izmaksas uz pusēm sedz darba devējs un darbinieks

15. Cik darbadienu pirms darba ar azbestu uzsākšanas ir jāiesniedz Valsts darba inspekcijā iesniegums par paredzēto darbu ar azbestu? *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*

- A. 5 darbadienu
- B. 15 darbadienu
- C. 10 darbadienu

16. Kas jāņem vērā, novērtējot ķīmisko vielu kaitīgo ietekmi darba vidē?

(Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Ķīmiskās vielas koncentrācija darba vides gaisā
- B. Ķīmiskās vielas iedarbības laiks uz nodarbināto
- C. Ķīmiskās vielas drošības datu lapā minētā informācija
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas

17. Kāds ir maksimālais laika periods līdz nākošajam ķīmiskās vielas periodiskajam mērījumam darba vides gaisā, ja tās ekspozīcijas indekss (EI) ir vienāds vai mazāks par 0,25?

(Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. 14 nedēļas
- B. 64 nedēļas
- C. 36 nedēļas

18. Vai drīkst lietot sastatnes ja tām iztrūkst kāda no komplektējošām daļām?

(Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Drīkst, ja tās kustos tās ir stabilas
- B. Tikai ar darba vadītāja atļauju
- C. Aizliegts, ja tās neatbilst pēc sastatņu projekta.

19. Kas var piešķirt darbiniekam arodslimības diagnozi ? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Valsts darba inspekcija
- B. Arodslimības ārstu komisija
- C. Labklājības ministrija
- D. Darba devējs ar arodārstu

20. Kuras no minētajām kompensācijām var saņemt arodslimnieks? (Iespējamās 3 pareizās atbildes)

- A. Slimības pabalstu
- B. Atlīdzību par darba spēju zudumu
- C. Papildus apmaksātas brīvdienas
- D. Papildu izdevumu kompensāciju

21. Kurš no minētajiem darbiem uzskatāms par augstkāpēju darbu? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Darbs no montāžas ierīcēm vai tieši no konstrukciju elementiem 5 vai vairāk metru augstumā no zemes
- B. Darbs no montāžas ierīcēm vai tieši no konstrukciju elementiem 2 metru augstumā no zemes
- C. Darbs no montāžas ierīcēm vai tieši no konstrukciju elementiem 3 metru augstumā no zemes

22. Cik bieži iesaka veikt pārvietojamo elektrometināšanas ietaišu izolācijas pretestības mērījumus? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Ne retāk kā reizi 6 mēnešos
- B. Ne retāk kā reizi 5 gados
- C. Ne retāk kā reizi gadā

23. Izvēloties individuālo aizsardzības līdzekli, kurus no minētajiem faktoriem tu ņemtu vērā? (Iespējamās 3 pareizās atbildes)

- A. Ergonomikas prasības un nodarbināto veselības stāvokli
- B. Nodarbināto auguma īpatnības
- C. Attiecīgie darba vides riska faktori
- D. Cenu
- E. Pieejamību tirgū

24. Savieno individuālo aizsardzības līdzekli ar attiecīgo zīmi, kas norāda uz to izmantošanu:

A. Jālieto gāzmaska, resperators	1.
B. Jālieto sejas maska	2.
C. Jālieto aizsargķivere	3.
D. Jālieto resperators	4.

25. Par bīstamu iekārtu var uzskatīt: (Iespējamās 3 pareizās atbildes)

- A. Autotransporta cisternas
- B. Stacionāro datoru
- C. Spiedieniekārtu kompleksi
- D. Tehnisko darbagaldu
- E. Maģistrālo cauruļvadu

26. Uz ko norā šis rokas signāls (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. **Stop.** Pārtraukt kustību
- B. **Sākt.** Uzmanību, sākt darbu

27. Nodrošinot bīstamo iekārtu apkalpojošā personāla instruktāžas, jāņem vērā: (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Bīstamo iekārtu noslogotības stāvoklis
- B. Darbinieku līdzšinējā darba pieredze
- C. Darbinieku noskaņojums

28. Pareizi savienojiet norādītās slimības ar to izpausmēm!

Slimības	Izpausmes
1. Vispārējā vibrācijas slimība ____	a) Tirpšana
2. Pneimokonioze ____	b) Salšanas sajūta
3. Spondilozē ____	c) Plaušu iekaisums
4. Karpālā kanāla sindroms ____	d) Sāpoša mugura
5. Plaukstas-rokas vibrācijas slimība ____	e) Reiboņi

29. Darba aprīkojumu montēt vai demontēt drīkst: (Iespējamās 2 pareizās atbildes)

- A. Drošos apstākļos
- B. Dienakts tumšajā laikā, izmantojot pārvietojamu gaismekli
- C. Vienīgi darba aizsardzības speciālista klātbūtnē
- D. Ievērojot visas ražotāja norādītās instrukcijas

30. Kuri apgalvojumi ir pareizi pirms darbu veikšanas augstumā? (Iespējamās 2 pareizās atbildes)

- A. Darbinieku veselības stāvoklis ir pārbaudīts un atbilstošs veicamajam darbam
- B. Darbs ir jāpaveic, neatkarīgi no apstākļiem
- C. Darba aprīkojums ir pārbaudīts un atbilst prasībām
- D. Laika apstākļi nav atbilstoši darbu veikšanai, bet atlikt nevar

1. **Kāds ir minimālais darba aizsardzības normatīvajos aktos noteiktais termiņš darba vides risku novērtēšanai uzņēmumā?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
 - A. Ne retāk kā reizi 5 gados
 - B. Ne retāk kā reizi 3 gados
 - C. Ne retāk kā reizi gadā
2. **Darba aizsardzības prasības, veicot būvdarbus nosaka** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
 - A. MK Not. Nr 92
 - B. MK Not. Nr 29
 - C. MK Not. Nr 292
3. **Kas jāņem vērā novērtējot darba vides riskus uzņēmumā?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
 - A. Nodarbināto profesionālās zināšanas un apmācība
 - B. Darba laika organizēšana un darba metodes
 - C. Fizikālie, ķīmiskie, psiholoģiskie un bioloģiskie darba vides faktori
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
4. **Kādos gadījumos nodarbinātie var atteikties no darbu veikšanas?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
 - A. Darbinieks nav apmierināts ar darba samaksu
 - B. Darbinieks negrib lietot individuālos aizsardzības līdzekļus
 - C. Attiecīgais darbs jāveic komandā ar nepazīstamiem cilvēkiem
 - D. Attiecīgā darba veikšana rada vai var radīt risku nodarbinātā vai citu personu drošībai un veselībai un šāds risks nav novēršams citādā veidā
5. **Ievadinstruktāžai darba aizsardzības jautājumos jānotiek** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
 - A. Trīs mēnešu laikā
 - B. Nedēļas laikā
 - C. Mēneša laikā
 - D. Uzreiz, pirms darba uzsākšanas
6. **Būvdarbu Darba aizsardzības plānu izstrādā, lai:** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
 - A. Visus būvniecības dalībniekus nodrošinātu ar nepieciešamo darba aizsardzības informāciju
 - B. Veiksmīgi plānotu būvniecības izmaksas
 - C. Kontrolētu būvobjektā nodarbināto skaitu
7. **Ar ko kompetentajam speciālistam jāsadarbojas, sniedzot pakalpojumus darba aizsardzības jomā?** *(Iespējamās 3 pareizās atbildes)*
 - A. Jāiesaista uzņēmuma nodarbinātie
 - B. Jāsadarbojas ar uzņēmuma uzticības personām (ja tādas ir)
 - C. Jāiesaista uzņēmuma vadība
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
 - E. Ar Valsts darba inspekciju

8. Kuri no nosauktajiem ir paaugstinātas bīstamības darbi būvniecībā?

(Iespējamās 4 pareizās atbildes)

- A. Pazemē (akās, tuneļos) veicamie darbi
- B. Nokrišana no 0,5 m un lielāka augstuma
- C. Darbs būvobjektā ārzemēs
- D. Saliekamo (iepriekšizgatavoto) būvkonstrukciju montāža un demontāža
- E. Applūdināšana ar ūdeni
- F. Saliekamo (iepriekšizgatavoto) būvkonstrukciju montāža un demontāža

9. Uz kādiem darbu veidiem neattiecas normatīvie akti par darba aizsardzības prasībām, veicot būvdarbus? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Pazemes darbi
- B. Saliekamo būvkonstrukciju montāža
- C. Būvju nojaukšana
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

10. Kas ir atbildīgs par ugunsdrošības prasību ievērošanu būvobjektā? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Pasūtītājs
- B. Pasūtītāja apmācītais ugunsdrošības speciālists
- C. Būvuzraugs
- D. Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests
- E. Būvdarbu veicējs

11. Attēlā redzamā ir zīme, kas jāizvieto darba vietā, kur trokšņa līmenis pārsniedz (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. 85 dB (A)
- B. 65 dB (A)

12. Kurā no minētajiem gadījumiem nav jālieto aizsargķivere? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Strādājot būvlaukumā
- B. Veicot gaisa līniju apkali vai kapitālo remontu
- C. Mežizstrādes darbos
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

13. Kādi individuālie aizsardzības līdzekļi jālieto, lai samazinātu vibrācijas negatīvo ietekmi?

(Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Cimdi no lateksa un apavi ar koka zoli
- B. Dielektriskie cimdi un apavi ar papildu aizsardzību pirkstgaliem
- C. Cimdi ar speciālu oderējumu vibrāciju slāpēšanai, apavi ar biezu mīkstu zoli
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

14. Kam ir pienākums segt individuālo aizsardzības līdzekļu iegādes izmaksas?

(Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Darba devējam
- B. Izmaksas uz pusēm sedz darba devējs un darbinieks

15. Cik darbadienu pirms darba ar azbestu uzsākšanas ir jāiesniedz Valsts darba inspekcijā iesniegums par paredzēto darbu ar azbestu? *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*

- A. 5 darbadienu
- B. 15 darbadienu
- C. 10 darbadienu

16. Kas jāņem vērā, novērtējot ķīmisko vielu kaitīgo ietekmi darba vidē?

(Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Ķīmiskās vielas koncentrācija darba vides gaisā
- B. Ķīmiskās vielas iedarbības laiks uz nodarbināto
- C. Ķīmiskās vielas drošības datu lapā minētā informācija
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas

17. Kāds ir maksimālais laika periods līdz nākošajam ķīmiskās vielas periodiskajam mērījumam darba vides gaisā, ja tās ekspozīcijas indekss (EI) ir vienāds vai mazāks par 0,25?

(Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. 14 nedēļas
- B. 64 nedēļas
- C. 36 nedēļas

18. Vai drīkst lietot sastatnes ja tām iztrūkst kāda no komplektējošām daļām?

(Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Drīkst, ja tās kustos tās ir stabilas
- B. Tikai ar darba vadītāja atļauju
- C. Aizliegts, ja tās neatbilst pēc sastatņu projekta.

19. Kas var piešķirt darbiniekam arodslimības diagnozi ? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Valsts darba inspekcija
- B. Arodslimības ārstu komisija
- C. Labklājības ministrija
- D. Darba devējs ar arodārstu

20. Kuras no minētajām kompensācijām var saņemt arodslimnieks? (Iespējamās 3 pareizās atbildes)

- A. Slimības pabalstu
- B. Atlīdzību par darba spēju zudumu
- C. Papildus apmaksātas brīvdienas
- D. Papildu izdevumu kompensāciju

21. Kurš no minētajiem darbiem uzskatāms par augstkāpēju darbu? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Darbs no montāžas ierīcēm vai tieši no konstrukciju elementiem 5 vai vairāk metru augstumā no zemes
- B. Darbs no montāžas ierīcēm vai tieši no konstrukciju elementiem 2 metru augstumā no zemes
- C. Darbs no montāžas ierīcēm vai tieši no konstrukciju elementiem 3 metru augstumā no zemes

22. Cik bieži iesaka veikt pārvietojamo elektrometināšanas ietaišu izolācijas pretestības mērījumus? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Ne retāk kā reizi 6 mēnešos
- B. Ne retāk kā reizi 5 gados
- C. Ne retāk kā reizi gadā

23. Izvēloties individuālo aizsardzības līdzekli, kurus no minētajiem faktoriem tu ņemtu vērā? (Iespējamās 3 pareizās atbildes)

- A. Ergonomikas prasības un nodarbināto veselības stāvokli
- B. Nodarbināto auguma īpatnības
- C. Attiecīgie darba vides riska faktori
- D. Cenu
- E. Pieejamību tirgū

24. Savieno individuālo aizsardzības līdzekli ar attiecīgo zīmi, kas norāda uz to izmantošanu:

A. Jālieto gāzmaska, respirators	1.
B. Jālieto sejas maska	2.
C. Jālieto aizsargķivere	3.

D. Jālieto respirators	4.
------------------------	---

25. Par bīstamu iekārtu var uzskatīt: (Iespējamās 2 pareizās atbildes)

- A. Autotransporta cisternas
- B. Stacionāro datoru
- C. Spiedieniekārtu kompleksi
- D. Tehnisko darbagaldu
- E. Maģistrālo cauruļvadu

26. Uz ko norā šis rokas signāls (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. **Stop.** Pārtraukt kustību
- B. **Sākt.** Uzmanību, sākt darbu

27. Nodrošinot bīstamo iekārtu apkalpojošā personāla instruktāžas, jāņem vērā: (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Bīstamo iekārtu noslogotības stāvoklis
- B. Darbinieku līdzšinējā darba pieredze
- C. Darbinieku noskaņojums

28. Pareizi savienojiet norādītās slimības ar to izpausmēm!

Slimības

1. Vispārējā vibrācijas slimība ____
2. Pneimokonioze ____
3. Spondilozē ____
4. Karpālā kanāla sindroms ____
5. Plaukstas-rokas vibrācijas slimība ____

Izpausmes

- a) Tirpšana
- b) Salšanas sajūta
- c) Plaušu iekaisums
- d) Sāpoša mugura
- e) Reiboņi

29. Darba aprīkojumu montēt vai demontēt drīkst: (Iespējamās 2 pareizās atbildes)

- A. Drošos apstākļos
- B. Dienakts tumšajā laikā, izmantojot pārvietojamu gaismekli
- C. Vienīgi darba aizsardzības speciālista klātbūtnē
- D. Ievērojot visas ražotāja norādītās instrukcijas

30. Kuri apgalvojumi ir pareizi pirms darbu veikšanas augstumā? (Iespējamās 2 pareizās atbildes)

- A. Darbinieku veselības stāvoklis ir pārbaudīts un atbilstošs veicamajam darbam
- B. Darbs ir jāpaveic, neatkarīgi no apstākļiem
- C. Darba aprīkojums ir pārbaudīts un atbilst prasībām
- D. Laika apstākļi nav atbilstoši darbu veikšanai, bet atlikt nevar

ATBILDES			
1	C	16	D
2	A	17	B
3	D	18	C
4	D	19	B
5	D	20	A; B
6	A	21	A
7	A; B; C	22	A
8	A; D; E; F	23	A; B; C
9	E	24	A-3; B-4; C-1; D-2
10	C	25	A; C; E
11	A	26	A
12	E	27	B
13	C	28	1-A; 2-C; 3-E; 4-D; 5-B
14	A	29	A; D
15	C	30	A; C

TESTS III

Vārds, uzvārds: _____

Datums: _____

1. **Kas jāņem vērā organizējot darba aizsardzības sistēmu ? (Iespējama 1 pareizā atbilde)**
 - A. Darba vides iekšējā uzraudzība, tai skaitā darba vides riska novērtēšana
 - B. Darba aizsardzības organizatoriskās struktūras izveidošana
 - C. Konsultēšanās ar nodarbinātajiem, lai viņus iesaistītu darba aizsardzības uzlabošanā
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
2. **Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtību nosaka (Iespējama 1 pareizā atbilde)**
 - A. MK Not. Nr 660
 - B. MK Not. Nr 66
 - C. MK Not. Nr 92
3. **Kādus dokumentus nepieciešams sastādīt, veicot darba vides iekšējo uzraudzību uzņēmumā? (Iespējama 1 pareizā atbilde)**
 - A. Darba vides risku novērtējums
 - B. Personu, profesiju vai darba vietu saraksts, kurās nodarbinātajiem darbā ir īpaši apstākļi
 - C. Darba aizsardzības pasākumu plāns
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
4. **Kāds ir minimālais darba aizsardzības normatīvajos aktos noteiktais termiņš darba vides risku novērtēšanai uzņēmumā? (Iespējama 1 pareizā atbilde)**
 - A. Ne retāk kā reizi 2 gados
 - B. Ne retāk kā reizi gadā
 - C. Ne retāk kā reizi 3 gados
5. **Kādos gadījumos veic neplānoto instruktāžu? (Iespējama 1 pareizā atbilde)**
 - A. Mainās darba apstākļi, darba raksturs, darba vieta, darba aprīkojums, tehnoloģiskais vai darba process
 - B. Noticis nelaimes gadījums vai konstatēta arodsaslimšana
 - C. Nodarbinātais pārtraucis darbu uz laiku, kas ilgāks par 60 kalendāra dienām, bet darbos ar bīstamām iekārtām vai darbos ar paaugstinātu bīstamību, uz laiku, kas ilgāks par 45 kalendāra dienām
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
6. **Būvdarbu Darba aizsardzības plānu izstrādā, lai: (Iespējama 1 pareizā atbilde)**
 - A. Kontrolētu būvobjektā nodarbināto skaitu
 - B. Visus būvniecības dalībniekus nodrošinātu ar nepieciešamo darba aizsardzības informāciju
 - C. Veiksmīgi plānotu būvniecības izpildes termiņus
7. **Ar ko kompetentajam speciālistam jāsadarbjas, sniedzot pakalpojumus darba aizsardzības jomā? (Iespējamās 3 pareizās atbildes)**
 - A. Jāiesaista uzņēmuma nodarbinātie
 - B. Ar apdrošināšanas kompāniju

- C. Jāsadarbojas ar uzņēmuma uzticības personām (ja tādas ir)
- D. Jāiesaista uzņēmuma vadība
- E. Ar Valsts darba inspekciju

8. Kuri no nosauktajiem nav paaugstinātas bīstamības darbi būvniecībā?

(Iespējamās 3 pareizās atbildes)

- A. Pazemē (akās, tuneļos) veicamie darbi
- B. Nokrišana no 0,5 m un lielāka augstuma
- C. Darbs būvobjektā ārzemēs
- D. Saliekamo (iepriekšizgatavoto) būvkonstrukciju montāža un demontāža
- E. Applūdināšana ar ūdeni
- F. Betonēšanas darbi

9. Uz kādiem darbu veidiem attiecas normatīvie akti par darba aizsardzības prasībām, veicot būvdarbus? (Iespējamās 3 pareizās atbildes)

- A. Pazemes darbi
- B. Saliekamo būvkonstrukciju montāža
- C. Būvju nojaukšana
- D. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

10. Kāds ir maksimāli pieļaujamais attālums sprādzienbīstamā objektā vai teritorijā no jebkuras vietas līdz ugunsdzēsamo aparātu atrašanās vietai? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Nedrīkst būt lielāks par 15 m
- B. Nedrīkst būt lielāks par 20 m
- C. Nedrīkst būt lielāks par 30 m

11. Kurā no diviem gadījumiem jālieto šis aizsardzības līdzeklis un rīkojuma drošības zīme (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Veicot darbus 0,5 augstumā
- B. Veicot darbus slēgtās telpās

12. Kurā no minētajiem gadījumiem nav jālieto aizsargķivere? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Strādājot būvlaukumā
- B. Veicot gaisa līniju apkali vai kapitālo remontu
- C. Mežizstrādes darbos
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

13. Kādi nosacījumi jāievēro, izvēloties individuālos dzirdes aizsardzības līdzekļus? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Darbinieka fizioloģiskās un anatomiskās īpatnības
- B. Trokšņa līmenis darba vietā
- C. Darba intensitāte un vides apstākļi
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

14. Kam ir pienākums segt individuālo aizsardzības līdzekļu iegādes izmaksas?

(Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Darba devējam
- B. Izmaksas uz pusēm sedz darba devējs un darbinieks

15. Kas drīkst veikt gaisā esošā azbesta koncentrācijas mērījumus? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Kompetents speciālists vai kompetenta institūcija
- B. Valsts darba inspekcija
- C. Kompetenta, akreditēta laboratorija
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

16. Kāda informācijai jābūt darbu veicēja ar ķīmiskajām vielām rīcībā? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Informācijai par ķīmisko vielu fizikālajā īpašībām
- B. Informācijai par ķīmisko vielu ķīmiskajām īpašībām
- C. Informācijai par ķīmisko vielu bīstamību un iedarbību uz vidi un cilvēku veselību
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

17. Kāds ir maksimālais laika periods līdz nākošajam ķīmiskās vielas periodiskajam mērījumam darba vides gaisā, ja tās ekspozīcijas indekss (EI) ir lielāks par 0,25, bet mazāks par 0,5?

(Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. 16 nedēļas
- B. 32 nedēļas
- C. 64 nedēļas

18. Vai ir atļauts atrasties pacelšanas grozā, ja tajā brīdī notiek transporta kustība ar ātrumu līdz 5km/h? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Atļauts, ja ātrums nepārsniedz 5km/h
- B. Aizliegts, jo manipulatora operators ir koncentrēts uz ceļa
- C. Aizliegts, jo ceļa segums mēdz būt nelīdzens

19. Putekļu izraisīto arodslimību profilaksē svarīga nozīme ir: (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Tehnoloģisko procesu un iekārtu pilnveidošanai
- B. Darbinieku izglītošanai par putekļu iedarbību uz organismu
- C. Atbilstošu individuālo aizsardzības līdzekļu lietošanai
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

20. Kuru no minētajām kompensācijām nevar saņemt arodslimnieks? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Slimības pabalstu
- B. Atlīdzību par darba spēju zudumu
- C. Papildus apmaksātas brīvdienas
- D. Papildu izdevumu kompensāciju

21. Kurš no minētajiem darbiem uzskatāms par augstkāpēju darbu? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Darbs no montāžas ierīcēm vai tieši no konstrukciju elementiem 5 vai vairāk metru augstumā no zemes
- B. Darbs no montāžas ierīcēm vai tieši no konstrukciju elementiem 1,5 metru augstumā no zemes
- C. Darbs no montāžas ierīcēm vai tieši no konstrukciju elementiem 3 metru augstumā no zemes

22. Pie kura no minētajiem skaņas stiprumiem attīstās akutrauma (akūts dzirdes zudums)? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Skaņas stiprums 87 dB, kas ilgst 1 – 2 stundas
- B. Skaņas stiprums virs 130 dB, kas ilgst dažas minūtes
- C. Skaņas stiprums 85 dB, kas ilgst 6 – 8 stundas

23. Kura no minētajām slimībām var attīstīties ieelpojot kairinošas ķīmiskās vielas un produktus augstā koncentrācijā? (Iespējamās 3 pareizās atbildes)

- A. Akūts augšējo elpceļu iekaisums
- B. Tirpšana rokās
- C. Plaušu tūska
- D. Pneimonija (plaušu audu iekaisums)
- E. Muskuļu atrofija plaukstās un kustību traucējumi

24. Savieno individuālo aizsardzības līdzekli ar attiecīgo zīmi, kas norāda uz to izmantošanu:

A. Jālieto gāzmaska, respirators	1.
B. Jālieto darba apavi	2.
C. Jālieto aizsargkostīms	3.
D. Jālieto respirators	4.

25. Par bīstamu iekārtu var uzskatīt: (Iespējamās 2 pareizās atbildes)

- A. Autotransporta cisternas
- B. Stacionāro datoru
- C. Spiedieniekārtu kompleksi
- D. Tehnisko darbagaldu

26. Kura no minētajām iekārtām nerada vispārējo (visa ķermeņa) vibrāciju? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Traktors
- B. Kravas automašīna
- C. Betona stacionārās blīvēšanas ierīce
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

27. Uz ko norā šis rokas signāls (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. **Beigt.** Izbeigt darbību
- B. **Sākt.** Uzmanību, sākt darbu
- C. **Zemāk.** Nolaist kravu

28. Pareizi savienojiet norādītās drošības zīmes ar tai paredzamo signālkrašu

Drošības zīme	Signālkraša
1. Aizlieguma un ugunsdrošības zīmes ____	A) Dzeltena
2. Rīkojuma zīme ____	B) Sarkana
3. Brīdinājuma zīme ____	C) Zaļa
4. Pirmās palīdzības vai evakuācijas izeju un gābšanas papildzīme ____	D) Zila

29. Kas jādara, notiekot nelaimes gadījumam darbā? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Nekavējoties jāziņo darba devējam, tiešajam darbu vadītājam vai darba aizsardzības speciālistam
- B. Nekavējoties jāsniedz pirmā un neatliekamā palīdzība cietušajam
- C. Līdz nelaimes gadījuma izmeklēšanas sākumam notikuma vieta jāsaģlabā neskarta, ja tas neapdraud cilvēku dzīvību vai vidi un netraucē darbu procesam
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

30. Darba aprīkojumu montēt vai demontēt drīkst: (Iespējamās 2 pareizās atbildes)

- A. Drošos apstākļos
- B. Ievērojot visas ražotāja norādītās instrukcijas
- C. Dienā tumšajā laikā, izmantojot pārvietojamu gaismekli
- D. Vienīgi darba aizsardzības speciālista klātbūtnē

ATBILDES

1. **Kas jāņem vērā organizējot darba aizsardzības sistēmu ? (Iespējama 1 pareizā atbilde)**
 - A. Darba vides iekšējā uzraudzība, tai skaitā darba vides riska novērtēšana
 - B. Darba aizsardzības organizatoriskās struktūras izveidošana
 - C. Konsultēšanās ar nodarbinātajiem, lai viņus iesaistītu darba aizsardzības uzlabošanā
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
2. **Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtību nosaka (Iespējama 1 pareizā atbilde)**
 - A. MK Not. Nr 660
 - B. MK Not. Nr 66
 - C. MK Not. Nr 92
3. **Kādus dokumentus nepieciešams sastādīt, veicot darba vides iekšējo uzraudzību uzņēmumā? (Iespējama 1 pareizā atbilde)**
 - A. Darba vides risku novērtējums
 - B. Personu, profesiju vai darba vietu saraksts, kurās nodarbinātajiem darbā ir īpaši apstākļi
 - C. Darba aizsardzības pasākumu plāns
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
4. **Kāds ir minimālais darba aizsardzības normatīvajos aktos noteiktais termiņš darba vides risku novērtēšanai uzņēmumā? (Iespējama 1 pareizā atbilde)**
 - A. Ne retāk kā reizi 2 gados
 - B. Ne retāk kā reizi gadā
 - C. Ne retāk kā reizi 3 gados
5. **Kādos gadījumos veic neplānoto instruktāžu? (Iespējama 1 pareizā atbilde)**
 - A. Mainās darba apstākļi, darba raksturs, darba vieta, darba aprīkojums, tehnoloģiskais vai darba process
 - B. Noticis nelaimes gadījums vai konstatēta arodsaslimšana
 - C. Nodarbinātais pārtraucis darbu uz laiku, kas ilgāks par 60 kalendāra dienām, bet darbos ar bīstamām iekārtām vai darbos ar paaugstinātu bīstamību, uz laiku, kas ilgāks par 45 kalendāra dienām
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
6. **Būvdarbu Darba aizsardzības plānu izstrādā, lai: (Iespējama 1 pareizā atbilde)**
 - A. Kontrolētu būvobjektā nodarbināto skaitu
 - B. Visus būvniecības dalībniekus nodrošinātu ar nepieciešamo darba aizsardzības informāciju
 - C. Veiksmīgi plānotu būvniecības izpildes termiņus
7. **Ar ko kompetentajam speciālistam jāsadarbjas, sniedzot pakalpojumus darba aizsardzības jomā? (Iespējamās 3 pareizās atbildes)**
 - A. Jāiesaista uzņēmuma nodarbinātie
 - B. Ar apdrošināšanas kompāniju
 - C. Jāsadarbjas ar uzņēmuma uzticības personām (ja tādas ir)
 - D. Jāiesaista uzņēmuma vadība
 - E. Ar Valsts darba inspekciju

8. Kuri no nosauktajiem nav paaugstinātas bīstamības darbi būvniecībā? (Iespējamās 3 pareizās atbildes)
- A. Pazemē (akās, tuneļos) veicamie darbi
 - B. Nokrišana no 0,5 m un lielāka augstuma
 - C. Darbs būvobjektā ārzemēs
 - D. Saliekamo (iepriekšizgatavoto) būvkonstrukciju montāža un demontāža
 - E. Applūdināšana ar ūdeni
 - F. Betonēšanas darbi
9. Uz kādiem darbu veidiem attiecas normatīvie akti par darba aizsardzības prasībām, veicot būvdarbus? (Iespējamās 3 pareizās atbildes)
- A. Pazemes darbi
 - B. Saliekamo būvkonstrukciju montāža
 - C. Būvju nojaukšana
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
10. Kāds ir maksimāli pieļaujamais attālums sprādzienbīstamā objektā vai teritorijā no jebkuras vietas līdz ugunsdzēsamo aparātu atrašanās vietai? (Iespējama 1 pareizā atbilde)
- A. Nedrīkst būt lielāks par 15 m
 - B. Nedrīkst būt lielāks par 20 m
 - C. Nedrīkst būt lielāks par 30 m
11. Kurā no diviem gadījumiem jālieto šis aizsardzības līdzeklis un rīkojuma drošības zīme (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Veicot darbus 0,5 augstumā
- B. Veicot darbus slēgtās tilpnēs

12. Kurā no minētajiem gadījumiem nav jālieto aizsargķivere? (Iespējama 1 pareizā atbilde)
- A. Strādājot būvlaukumā
 - B. Veicot gaisa līniju apkali vai kapitālo remontu
 - C. Mežizstrādes darbos
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
13. Kādi nosacījumi jāievēro, izvēloties individuālos dzirdes aizsardzības līdzekļus? (Iespējama 1 pareizā atbilde)
- A. Darbinieka fizioloģiskās un anatomiskās īpatnības
 - B. Trokšņa līmenis darba vietā
 - C. Darba intensitāte un vides apstākļi
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

14. Kam ir pienākums segt individuālo aizsardzības līdzekļu iegādes izmaksas? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Darba devējam
- B. Izmaksas uz pusēm sedz darba devējs un darbinieks

15. Kas drīkst veikt gaisā esošā azbesta koncentrācijas mērījumus? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Kompetents speciālists vai kompetenta institūcija
- B. Valsts darba inspekcija
- C. Kompetenta, akreditēta laboratorija
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

16. Kāda informācijai jābūt darbu veicēja ar ķīmiskajām vielām rīcībā? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Informācijai par ķīmisko vielu fizikālajā īpašībām
- B. Informācijai par ķīmisko vielu ķīmiskajām īpašībām
- C. Informācijai par ķīmisko vielu bīstamību un iedarbību uz vidi un cilvēku veselību
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

17. Kāds ir maksimālais laika periods līdz nākošajam ķīmiskās vielas periodiskajam mērījumam darba vides gaisā, ja tās ekspozīcijas indekss (EI) ir lielāks par 0,25, bet mazāks par 0,5? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. 16 nedēļas
- B. 32 nedēļas
- C. 64 nedēļas

18. Vai ir atļauts atrasties pacelšanas grozā, ja tajā brīdī notiek transporta kustība ar ātrumu līdz 5km/h? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Atļauts, ja ātrums nepārsniedz 5km/h
- B. Aizliegts, jo manipulatora operators ir koncentrēts uz ceļa
- C. Aizliegts, jo ceļa segums mēdz būt nelīdzens

19. Putekļu izraisīto arodslimību profilaksē svarīga nozīme ir: (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Tehnoloģisko procesu un iekārtu pilnveidošanai
- B. Darbinieku izglītošanai par putekļu iedarbību uz organismu
- C. Atbilstošu individuālo aizsardzības līdzekļu lietošanai
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

20. Kuru no minētajām kompensācijām nevar saņemt arodslimnieks? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Slimības pabalstu
- B. Atlīdzību par darba spēju zudumu
- C. Papildus apmaksātas brīvdienas
- D. Papildu izdevumu kompensāciju

21. Kurš no minētajiem darbiem uzskatāms par augstkāpēju darbu? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Darbs no montāžas ierīcēm vai tieši no konstrukciju elementiem 5 vai vairāk metru augstumā no zemes
- B. Darbs no montāžas ierīcēm vai tieši no konstrukciju elementiem 1,5 metru augstumā no zemes
- C. Darbs no montāžas ierīcēm vai tieši no konstrukciju elementiem 3 metru augstumā no zemes

22. Pie kura no minētajiem skaņas stiprumiem attīstās akutrauma (akūts dzirdes zudums)? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Skaņas stipruma 87 dB, kas ilgst 1 – 2 stundas
- B. Skaņas stipruma virs 130 dB, kas ilgst dažas minūtes
- C. Skaņas stipruma 85 dB, kas ilgst 6 – 8 stundas

23. Kura no minētajām slimībām var attīstīties ieelpojot kairinošas ķīmiskās vielas un produktus augstā koncentrācijā? (Iespējamās 3 pareizās atbildes)

- A. Akūts augšējo elpceļu iekaisums
- B. Tirpšana rokās
- C. Plaušu tūska
- D. Pneimonija (plaušu audu iekaisums)
- E. Muskuļu atrofija plaukstās un kustību traucējumi

24. Savieno individuālo aizsardzības līdzekli ar attiecīgo zīmi, kas norāda uz to izmantošanu:

A. Jālieto gāzmaska, respirators	1.
B. Jālieto darba apavi	2.
C. Jālieto aizsargkostīms	3.
D. Jālieto respirators	4.

25. Par bīstamu iekārtu var uzskatīt: (Iespējamās 2 pareizās atbildes)

- A. Autotransporta cisternas
- B. Stacionāro datoru
- C. Spiedieniekārtu kompleksi
- D. Tehnisko darbagaldu

26. Kura no minētajām iekārtām nerada vispārējo (visa ķermeņa) vibrāciju? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Traktors
- B. Kravas automašīna
- C. Betona stacionārās blīvēšanas ierīce
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

27. Uz ko norā šis rokas signāls (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Beigt. Izbeigt darbību
- B. Sākt. Uzmanību, sākt darbu
- C. Zemāk. Nolaist kravu

28. Pareizi savienojiet norādītās drošības zīmes ar tai paredzamo signālkrašu

Drošības zīme	Signālkraša
1. Aizlieguma un ugunsdrošības zīmes ____	A) Dzeltēna
2. Rīkojuma zīme ____	B) Sarkana
3. Brīdinājuma zīme ____	C) Zaļa
4. Pirmās palīdzības vai evakuācijas izeju un gābšanas papildizeju zīmes ____	D) Zila

1.) B; 2.) D; 3.) A; 4.) C;

29. Kas jādara, notiekot nelaimes gadījumam darbā? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Nekavējoties jāziņo darba devējam, tiešajam darbu vadītājam vai darba aizsardzības speciālistam
- B. Nekavējoties jāsniedz pirmā un neatliekamā palīdzība cietušajam
- C. Līdz nelaimes gadījuma izmeklēšanas sākumam notikuma vieta jā saglabā neskarta, ja tas neapdraud cilvēku dzīvību vai vidi un netraucē darbu procesam
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

30. Darba aprīkojumu montēt vai demontēt drīkst: (Iespējamās 2 pareizās atbildes)

- A. Drošos apstākļos
- B. Ievērojot visas ražotāja norādītās instrukcijas
- C. Dienakts tumšajā laikā, izmantojot pārvietojamu gaismekli
- D. Vienīgi darba aizsardzības speciālista klātbūtnē

ATBILDES			
1	E	16	D
2	A	17	B
3	D	18	A
4	B	19	D
5	D	20	C
6	B	21	A
7	A; C; D	22	B
8	B; C; F	23	A; C; D
9	A; B; C	24	A-3; B-4; C-1; D-2
10	A	25	A; C
11	B	26	E
12	E	27	A
13	D	28	1-B; 2-D; 3-A; 4-C
14	A	29	D
15	6	30	A; B

Par drošu darbu augstumā

Pirms uzsākt darbu, svarīgi novērtēt un novērst riskus

BIEŽĀK SASTOPAMĀIS RISKS BŪVNICĪBAS NOZARĒ

Darbs augstumā bez aizsargnožogojuma, neatbilstošu sastaņu un kāpņu izmantošana, pretkritiena aizsardzības līdzekļu nelietošana

Aizsarg-
nožogojumu
izmantošana

Atbilstošu
sastaņu
izmantošana

Stabilu,
tehniskā
kārtībā esošu
kāpņu
izmantošana

Individuālo
pretkritiena
aizsardzības
līdzekļu
lietošana

Par drošību darbā ar smago tehniku

Pirms uzsākt
darbu, svarīgi
novērtēt un
novērst riskus

BIEŽĀK SASTOPAMIE RISKI BŪVNICĪBAS,
IEGUVES RŪPNIECĪBAS, KARJERU IZSTRĀDES NOZARĒS

Traumatisms no pārāk tuva atrašanās transportlīdzekļiem, darbu
veikšana zem paceltām kravām, smagās tehnikas apgāšanās

Vienmēr
lietot
signālvēstī

Stāvēt un
veikt darbību
drošā zonā

Vadot tehniku,
nelietot mobilo
telefonu un
pārvietoties pa
drošiem ceļiem

Izvēlēties
drošu
attālumu no
tehnikas

DARBA AIZSARDZĪBAS PROCESU ORGANIZĒŠANA BŪVNICĪBĀ

1. DARBA AIZSARDZĪBAS PASĀKUMA PLĀNA IZSTRĀDE PIRMS OJEKTA UZSĀKŠANAS

2. DARBA VIDES RISKA NOVĒRTĒŠANA

- Darba vietu apsekošana
- Pārrunu veikšana ar darbiniekiem
- Mērījumu veikšana (indikatīvo; laboratorisko)

3. DARBA AIZSARDZĪBAS DOKUMENTĀCIJAS IZSTRĀDĀŠANA

- Darba aizsardzības pasākuma plāns
- Risku novērtēšanas protokoli
- Darba aizsardzības instrukcijas
- Sarakstu sagatavošana (IAL, OVP, Ķīmisku vielu, u.c.)
- Rīkojumu izstrāde

4. OBLIGĀTĀS VESELĪBAS KARTES

- Pirmreizējās
- Periodiskās
- Ārpuskārtas
- Darbinieku norīkošana

5. DARBINIEKU APMĀCĪBAS

- Ievadapmācība
- Sākotnējā instruktāža
- Atkārtotā instruktāža
- Mērķa instruktāžas
- Neplānotās instruktāžas

6. DARBA VIDES IEKŠĒJĀS UZRAUDZĪBAS PĀRBAUDE UN PILNVEIDOŠANA

- Darba aizsardzības pasākuma plāna izpilde
- Regulāra darba vietu apsekošana
- Dokumentācijas aktualizēšana
- Individuālo aizsardzības līdzekļu uzraudzība
- Pastāvīga sadarbība ar darba devēju un nodarbinātajiem

1. Savstarpējā sadarbība, cikliska process

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

SUNSTAR® ACADEMY